

de peccatis suis. si non dixit sufficienter. qđ qđi semp acci-
dit interrogandus est plene de his qđ nō dixit put videbi-
tur fore expediēs. **¶** Si xō modicū l' min' dixit potes inter-
rogare s'm ordinē impositū. viz p^o de decē pcepti. postea
de vitij capitalib'. non at oēs de oib'. s; de illis qđ solent
in talib' repiri z nō solū de istis pctis interrogādi sunt. s;
de omnibus circūstātijs pctōrū. put sup satis ostensum est
¶ Nō tñ est necesse de quolibz pctō mortali oēs circūstātijs
pdictas pferi. s; solū illas qđ trahūt pctm in aliā spēs. que
s; h; spetiale deformitatē oppositā alicui pceptorū **¶** Sed z
de nūero pctōrū mortaliū s. quotiēs mortale pctm pmissū
est in q̄libet pctōrū spē diligenter interrogādū est.

¶ Incipit pma ps de mō interrogādi penitentes a cōfēs
fore s'm decē pcepta leg' ¶ Prīmū pceptū p̄tinet tria capi.

Primum.

¶ Unum cole deū Circa hoc pceptū sic potes interro-
gare z primo de votis.

De Votis.

Dota s'm magistrū sctētiarū in iij. di. xviij. q. vo-
tū est testificatio qđam pmissionis spontanee qđ
fit deo. de his qđ dei sunt. z fieri debz vel breui?
s'm **¶** Tho. Votū est pmissio deo facta de aliqđ qđ sit deo
acceptū. ad qđ reqrūt tria. s. deliberatio volūtatis. pposi-
tum z pmissio. vltimū oritur ex scđo. ij. ex pmo. **¶** Si trans-
gressus est seu obmisit implere aliqđ votū licitū. z si aduer-
tenter cū possit est semp mortale. z totiēs quotiēs frangit
¶ Secus si ex obliuione l' qz non poterat vt infirm' ieiunare
z hui' **¶** Si vouit se aliquid mali facturum. vt vindictam
vel maioris boni impeditiuū vt non ingredi religionē hoc
est mortale z sine aliqua dispensatōe dz illud infringere
¶ Si nimis tardauit implere ppter qđ a memoria exci-
dit omnino. l' venit ad statū nō valēdi implē. cū pri' potuiss
set mortale videt **¶** Idē qđ dimisit ppositū implēdi. cum
tñ possz. alias mora implēdi votū qđ sibi nō p̄fuit tps nō
videt mortale. nisi mora essz valde nimia. z nisi ex hoc ei im-
mineret piculū nō valēdi implere. vt de voto ingrediendi
religiōem cū tñ nō h̄ret causam legitimā cogentem dila-
tionis. tūc eē est mortale **¶** Si fecit votū de re licita. vt de
elemosina. ieiunio z h'. s; ob malū finē. puta vt possit facē

videlicet adulterium et huiusmodi mortale peccatum est
nec tenetur illud implere. ¶ Si fecit votum abstinentie et hoc
et dubitat utrum possit implere non et sine dispensatione vel comu-
tatione superioris cum possit faciliter recurrere ad eum. vel ad
confessorem suum per consilio frangit mortale videtur. Nota tamen quod
viri possunt irritare vota uxorū. scilicet si statim pegrinatōis ele-
mosine. et accessus ad tale locum. et maxime votum elemosina-
rum si non habent nisi decem absque alia superiorum dispensatione et si
fiat talis irritatio et sine causa rationabili a viro amō non tene-
tur uxor implere talia vota. Dubium est de voto hierosolo-
mitano quod hoc in fauorem fidei emittitur. De irritatōe votorum
impuberum et filiorum familias et religiosorum vide in secunda a parte
summe tituli ultimo. ¶ Si huiusmodi votum castitatis. et religionis intra-
di et matrimonium pertrahit mortale est. non potest presumere illud abs-
que mortali peccato. quod adhuc potest illud implere. et deus autem presumptio-
nem matrimonij. post presumptionem non reddere tenet debitu-
etiam interpretatiue petenti. Sed exigendo super peccato morta-
liter. unde consulendum esset ei petere super hoc dispensationem a pa-
pa. Item Guil. posset et episcopus dispensare nisi talis esset peccatus
et observans ipsum. ¶ Si fecit votum stultum et irrationabile. ut ieiun-
nare dominica die. vel non peccinare caput vel lauare in sabbato
et huiusmodi mortale non est. sed prohibendum est illud implere.

¶ De voti transgressione.

¶ Nota quod a transgressione votorum potest de iure cum et com-
suetudine professor absolueret quod non est de casibus reservatis.
sed de dispensatione et commutatione votorum non potest se intro-
mittere sine speciali permissione diocesano. vel alteri qui possit il-
lam dare. Episcopi autem in omnibus possunt commutare vel dispensare. nisi
si in voto castitatis et religionis et tribus votis pegrinatōis
scilicet hierosolomitani. ad sanctum Iacobum. et ad limina apostolorum. id est
Romam. in quibus votis papa vel summus pontifex soli dispen-
sant vel commutant.

¶ De votis habes in secunda parte summe.

¶ De superstitionibus. c. ij.

¶ Fecit ipse vel fieri fecit aliquid maleficium. seu iuxta vulga-
re malias in quibus semper sunt incantationes occulte vel ma-
nifeste. demonum invocationes. quod super est mortale. et dignum
morte corporali. ¶ De Incantationibus.

¶ Fecit vel fieri fecit vel procuravit aliquid in/ f ij

cantationem cum sacramentalibus ecclesie vt aqua bapti-
smali vel oleo scđo z hui' ob sanitatem l' aliā cāz est morta-
le z grauissimum.

De Adoratione creaturarum.

Sadorauit aliquā creaturā faciēdo ordē ad eam. vt
ad lunā solē z stellas cū pmo apparēt z h' est morta-
le peccatū.

De Diuinationibus.

Sfecit vel fieri fecit aliq's diuinationē ad inueniēdū
furta l' ad sciendū occulta. vel futurū. quod sibi cōtin-
gere potest est mortale.

De Arte notoria.

Sdidicit artē notoriā. vel vsus est ea ad sciendū aliq
vel si vsus est arte nigromantica mortale est. z si habz
librum inducend' est vt eū comburat. als nō est absoluen-
dus sicut est liber Almadel Seriforas z ali' libri cōcuburē
di sunt. qz mortale est vti eis.

De constellationibus.

Stercōstellationib' vel planetis sub quib' nat' est ali-
quid iudicauit determinate de puerlatōe ei'. Idē si ex phi-
sonomia credere. n. hōiez ex facto vel pstellatōe l' pplexiōe
cogi ad bonū l' ad malum est hereticum.

De Sortibus.

Svsus est sortib' diuinatorijs qd est mortale. ex leui-
tate autē veniale. Si dedit aliqd turpe vxor viro ad
comedēdū. l' alteri vt amaret eā l' fecit vt dixit aliqd turpe
ad hui' est mortale. interrogādū est quid fuit illud.

De Incantationibus.

Sfecit l' fieri fecit aliq's incantationē ob sanitatē cōse-
quendā. z qū hoc fit sciēdo esse phibitū. est mortale
cōiter. qū xō ex simplicitate fiēt putādo eē bonas oōdes
videf veniale. Sz si nollet in futurū abstinē negāda est ei
absolutio. qz ex obstinatōe z malicia videf eē mortale z in-
terrogād' ē de xbis quib' vtūē. z de obfūat'is q's addūt

De Breuibus.

Sfecit l' fieri fecit. l' vsus ē breuib'. q cōit sūt s'ilitiosa
ex xō l' carta in q sūt. l' mō iponēdi l' portādi l' tempe-
scribēdi. z inuēta supscriptōe earū iponēdū ē qz pburāt. z
si nollet nō sunt absoluedi. qz tūc ē mortl'. Si xō putabāt
talīa eē licita tāq's oōdes vēiale videf.

De Obseruationibus temporum.

Probauit vnā diē. magis q̄ aliā. in n̄ incipiedo aliqd
tāq̄ malū. vt dies egiptiacos. l̄ diē in q̄ occurrit de
capitatio scti Jo. bap. l̄ diē ascensiois. in colligēdis herb̄ z
h̄mōi veniale videt̄. q̄n ex simplicitate h̄o fit siue scribēdo
aliq̄. l̄ portādo ad suspēdēdū in aliq̄ loco si simplr credit ve
niale est. Si x̄o h̄o credēt aio abstiāto. tūc mortale eēt ta
lia obseruare. **De somnijs.**

Probauit sōtia fatiēs aliq̄s orōes z obfuaōes. z
po. l̄ea ex his q̄ sōnāt volēdo de futur̄ z occult̄ iudi
care z p̄nūciāē mortle ē. als at̄ sine obfuaōe aduēta ad
bibere fidē n̄s sōnijs p̄ctm̄ ē. z si ex se n̄ sit mortale. tū p̄
culosū ē q̄ sic diabol̄ m̄ltos decipit. Si ex effusioe olei de
lucna l̄ crasitatōe ali q̄rū auuū l̄ vlulatu canū l̄ magtūdine z
p̄tinuitate v̄torū z h̄o exiitauit aliqd mali euēturū qd̄ fa
tū ē. Si exiitauit m̄liēs p̄uerti i cattas l̄ alia aīalia z ire
de nocte z fugē sangnē p̄uorū z h̄o qd̄ ē ip̄ossibile nisi dō
ziē fatū ē credē. De hac materia dīnatōnū icātatōnū z
oīus s̄ctitōnū vide luce clari⁹ in decret̄. xxvj. c. p̄ totum.

De blasphemia multiplici dei z sanctorū. c. iij.
Probauit deū dicēdo eū v̄z n̄ eē iultū z oīa iuste
disponē z eē acceptatorē p̄sonarū. l̄ nō vidē q̄ fiūt. v̄l
nō curare d̄ actib̄ h̄ōim l̄ p̄ditorē. l̄ sine merito puniē z fla
gellare eū l̄ nō posse istud l̄ illo facē z h̄o. qd̄ l̄z horū ē mor
tale. cū aduertit qd̄ diē z itelligit. Si blasphemauit deū vel
aliq̄s sctm̄ q̄ p̄pe d̄r maledictō vt maledict⁹ sit x̄c. vt sit ex
ira sp̄ ē mortale. si aduertit ip̄a x̄ba.

Scdm̄ p̄ceptū de iuramēt̄ z piurijs. h̄s. c. iij.

Primum.

Nec iures vana p̄ ip̄m. Primo de piurio si iurauit in
aliq̄ curia corā iudice mēdatōse mortale est q̄tūcūq̄
als h̄et iultā eās. z q̄ inducit ad hoc aduertent vt iudex
aduocat⁹ p̄curator. z h̄mōi mortaliter peccat. Si iurauit
eē ex iuditiū in cōi s̄mōe q̄cūq̄ ex cā l̄ leuitate l̄ vtilitate
vel iocositate. l̄ q̄liscūq̄ mō. nō solū ad sancta dei euāgelia
z per corpus x̄pi z sanctorū. sed etiā per fidem. per deū.
si deus me adiunet per virginem mariam. per crucem per
animā suā z huiusmodi. hoc semp est mortale q̄n aduer
tit se iurare z l̄m̄ dicē z tociēs q̄tiēs sic iurādo aduertit. Si
aliqd iurauit p̄ certo de q̄ dubitat vtrū sic sit mortle eēt

et p̄cipue iurādo in iudicio. ¶ Si iurauit p̄petrare aliqd
 quod est mortale. vt facē v̄dictā nō dimittere p̄cubinā.
 seruāe iniusta statuta. tenē secretā iniq̄s piurādoz morta
 liter peccauit. nec d̄z illud v̄nuere. ¶ Si iurauit tenere secre
 tum aliqd qd̄ est tractatū in p̄silio. vel aliud qd̄ nulli est no
 ciuū. si aduertent m̄ifestat peccat mortaliter ipe z q̄ li/
 mulat eū ad manifestādū sciens illud eē secretū. ¶ Si iura
 rauit seruāe statuta alic⁹ ciuitatis l' vniuersitatis aliqd̄ sci
 enter ex illis transgrediēdo statutis peccat mortaliter. ¶
 Si tñ aliqd̄ statutū est abrogatū p̄ p̄trariā p̄suetudinē. qz
 quotidie p̄ oēs sit p̄trariū z diu nō videt̄ piurus si nō ser
 uat illud eo qd̄ nō h̄z vim statuti. di. iij. §. leges. ¶ Si iura
 uit p̄ aliq̄s modū opprobriū p̄ dei mēbra l' sctōrū vt faciūt
 ribaldi mortaliter peccauit. qz blasphemia reputat̄. xij. q.
 i. c. si q̄s p̄ capillū. ¶ Si p̄misit se aliqd̄ facturū licitū in ho
 norē dei l' aliorū sctōrum. si nō intendebat obſeruare morta
 liter peccauit. ¶ Si at̄ intendebat obſeruāe s̄z veniēte ter
 mino qd̄ d̄z implere nō ſuat p̄missum. cū tñ posset l̄z cū in
 cōmoditate ſua peccauit mortaliter. nisi ille cui p̄misit aū
 terminū relaxet iuramentū. qd̄ facere p̄t si p̄missum in il
 lius vtilitatem tñ cedat. nā si in vtilitatē aliorū l' in hono
 rem dei z sctōrū nō p̄t ille relaxare. s̄z ad eē m l' papā pt̄nz
 relaxatio l' p̄mutatio. si at̄ nō p̄t implere excusat̄ a pctō. p̄
 tūc cū non p̄t. ¶ Si q̄s eē p̄mittat cū iuramēto se aliquid
 facturū qd̄ nō est alic⁹ importatōis boni l' mali. vt m̄ de
 verberādo filiū. v̄l de bibendo l' nō z b⁹ videt̄ veniale iura
 tio z piuratio. Si iurauit ſine cā rōnabili p̄ q̄buscūq̄ mini
 mis. dicēdo eē v̄tate veniale est. nisi facēt in p̄temptū z
 inducēdus est. vt abſtineat p̄pter piculū piurij. Si indux
 it aliqū ad iurādū q̄s oīo credebatur in iuraturū mortale
 peccauit. nisi eſſet iudex hoc faciēs ex oſſitio ſuo ſm iuris
 ordinem.

¶ De Adiuratione. c. ij.

De adiurationē q̄ est inducere aliqū ad aliqd̄ faciendū
 ob iūcatōes alic⁹ rei ſacre. z si ē p̄ modū coactōis in
 tēdēs eū obligāe p̄ modū iuramēti ad aliqd̄ faciendū. vt ad ſu
 piores z alios i q̄b⁹ h̄z p̄tātē mortle. ſic adiura c̄appbe
 p̄ dñm. ad ſibi ſbditos nō ē licita eo caſu qd̄ licet eis p̄cipē
 aliter nō. z tūc adiurat⁹ tenet̄ illd̄ facē vel dicere a l̄s eſſet

mortale sicut transgressio precepti. Si adiurauit platos vel
sotios l' inferiores p modū de peccatōis intendēs receducē
ad iuramentū ad aliqd boni faciendū. nō est malū l' vēiale
Si leuiter z sine causa est adiuratus nō faciēs illō non pec
cat **Lbo.** Si adiurauit demōes p modū pēis l' ad fien/
dum aliqd ab eis. vel aliqd obtinēdū auxiliū est mortale. nī
si quis faceret ex familiari consilio spūs sc̄i. l' nisi ex qua/
dam simplicitate. querēs ab obsessis a diabolo. s; p modū
coactionis l; eos adiuraē ne nob noceāt Si adiurauit cre
aturas irrōnabiles ne diabol' eis vtatur in nrm nocumen
tū l; Si at vt demon opet in eis mortale est. vt incātato
res pēntū Si in cātilenis z turpib' fabul' miscuit deū z
sc̄tōs. z in narratōib' turpib' z amatorijs est mortale als
veniale nisi facēt in cōtemptū dei **Tertiū** pceptū de ob
seruatione festorum p̄tinet duo. c.

Primum.

Abbata sanctifices. Quia q̄tū ad determinatō
nem dierū illud pceptū est de iure positū. iō h
ānectere p̄t de ieiunijs eccle z auditōe misse. **¶**
Primo ergo si fecit aliqd māuale op' dieb' dñicis z festi/
uis. v' alias pceptis ab ecclesia ex necessitatē. qz mortaliē
peccauit si p notabile spatiū. secus si fueret aliq puncta
Si nō ex necessitate viz qz hostes expectāt l' veniūt inun
dationes aq̄rū z huiusmōi. tūc liceret remouē blada z sup
pellectilia z hñmōi. z debent obfuari de vespa in vespam
i. de sero ad sero. de conse. di. iij. c. pñūtiandū. z h̄ requiritur
magna prudentia in p̄sulendo Si vendidit l' emit dieb'
festiuis non cōmestibilia de die in diem vt panē vinū case
nm carnes z huiusmōi mortaliē peccauit. Si p modū ne/
gotiatiōis nō in casu magne necessitatē. In nūdinis tñ ex
q' plati eccleā tolerāt. si ū imittūt audire missā fm pe. de
pal. vident' excusari q mercātur in dieb' festiuis. s. a pctō
mortali. Si fieri fecit aliqd p̄dictorū a suis filiis discipu/
lis seruis laborātib' sine necessitate peccat mortaliē man
dans z exequēs. Si tñ mādās seu mgr l' patron' nō hz ne/
cessitatē. sed discipul' ei' l' vñs l' rustic' hz necessitatē ita
qz aliter nō possz viuē. vel qz discipul' nō obedit aliqñ ma
gistro in his dieb' vendendo l' faciēdo aliqd exercitiū ei'
artis. p aliquo tpe. Et nec iste nec ali' de illa arte vult cō/

ducere eū secum ⁊ aliud exercitium nescit facere videt iſe
excusari. Nā si in obsequiū eccliarū paupcularū aliquid licet
aliquid laborare dieb festiuis sū doctores q̄stomaglicz
p sustentatione vite ei⁹ in necessitate. tūc tū esset eligere
aliqz artē si posset. Similiter de scriptorib⁹ p p̄tio ⁊ fici
entibus instrumēta ⁊ indicatib⁹ ⁊ faciētib⁹ longas dietas
non causa cupiditatis s; necessitatis. q; non bñ aliter pōt
fieri. De barbitonforib⁹ ⁊ hñoi. Medicinalia at splicz fa
cere ⁊ medicari ⁊ talia vendē. Si p totū diē festū vacauit
ludis venationib⁹ aucupijs choreis ⁊ alijs vanitatib⁹ mun
di. fręqzter. n. in his occurrūt mortalia pctā ⁊ si de ista nō
sint mortalia. Q etia mortale pctm dieb⁹ festiuis pmissū
sit grauius ptz. ⁊ iō de hñi⁹ confitendū est.

¶ De auditione missę dieb⁹ dñicis ⁊ festiuis.

Si non audit it totā missam dieb⁹ illis. sed obmisit. vel
ex p̄tēptu. l. ex cupiditate lucrādi l. cā eūdi ad solatiū
vel ad cōiunia. seu ex negligētia l. ignorātia crassa mortali
ter peccauit. ⁊ totiens quoties dimisit. Idem si audiuit.
sed non totā dimittēdo notabilē ptem de conse. di. i. c. mis
sas. Secus nō est si modicā ptem missę dimisit. Q autē
quis audiat in prochia sua l. alibi missam ppriā de die vel
aliā audiendo. l. non intelligēdo xba. vel non audiēdo. q;
submisit dñr vñ audiat alibi seu a concubinario. l. simonia;
eo ⁊ huiusmodi. vñ non simoniaco ⁊ cōcubinario. ex q̄ pre
lati nō puidēt sup hui⁹. non vidētur simplices sollicitandi
sed dimittendū pscientijs eo. ū. vñ talia abūdāt sū pe. de
pal. ⁊ Guil. durā. Dimittētes nō auditōez missę ex infir
mitate l. ex tali occupatione q̄ non p̄t dimittē vel seruire
infirmo. l. alia iusta causa. puta q; manet in castris excusaē

¶ Excusantur ec̄ puelle q̄ dimittūt a parentib⁹ domi. nō
tñ euntes ad choreas. vidue etia q̄ manēt in domo clausę
p mentes non excusatur. secus si per dies xv. vñ p n. sēm

¶ De obseruatione ieiuniorum c. ij.

Si quis dimittit ieiunia ecclesie vel quadragesime. q̄/
tuor temporū. ⁊ vigilas festorū xp̄i ac aploz ⁊ sc̄toz
post. xri. añū peccat mortaliter. nisi h. ēat caus. m leg. ttime
eum excusantē. l. saltē exilimet se hñe. puta cū est satis
debilis vel videtur sibi esse ppter qd̄ credit nō posse ieiū
nare sine notabili corpis detrimēto. licz sū veritatem po

fit. talis non videtur de facili condemnandus de mortali
ex quo paratus arat obedire pcepto si credidisset se posse.
aliter est mortale. ⁊ sociens quotiens dimisit aliquē diem
ieiunij. q̄libet eīm dies sub pcepto. sed añ. xxi. annū indu/
cēdi sunt iuvenes ad ieiunādū. s̄ eē interrogādū ē de nūe
ro dierū quos dimisit ⁊ q̄ de cā. **Si** nō notabilē āticipas
vit horā comedendi. puta circa horā terciā sine cā legitti/
ma nō est ieiunū. xñ ⁊ mortale. bora āt pgrua est circa no
nam. tardare āt p' nonā nō est vitij. nisi fiat ex supstitōne
¶ Si cū ieiunauit ex statuto eccleie vel ex voto. vl' ex iunūcti
one cōfessoris comedit de sero frustū panis. l' de pluribus
fructib' aut cōfectōibus. l' de vno genē tñi. s̄ in mag' quā
titate ieiunū fregit. **¶ Si** nō aliqd pfectōnū sumit in pua
quāritate nō soluit ieiunū. nisi fieret in fraudē ad nutrien
dum. sed sumēdo aliqd fructuū p modū medicine ne. s. vi/
num lauet stomachū nō videt' esse malū. **¶ Potest** autē
quis in die pluries bibere sumpto prandio. ⁊ nō frangit
ieiunium nisi fiat in fraudem vt. dictum est. **¶ Debiles**
⁊ multū laborantes itinerātes pegrinātes ac nutriendos
pauperes ⁊ huiusmōi quō ⁊ qñ a ieiunio excuset' vide ple/
nius in summa. **¶ Quartū pceptū de honore parentū ⁊**
bz duo. c. Primum.

Habeas in honore parentes quere pmo. **¶ Si** dixit ver
ba cōtumeliosa. vel op. pbriosa parētib' mortaliē pec
cauit. ⁊ multo mag' si verberauit etiā leuiter. **¶ Idē** si pa/
rentes irrisit. **¶ Si** blasphemauit l' maledixit ip̄is defun/
ctis ⁊ viuis. **¶ Si** nō obediuit eis in licit' ex ptemptu mor/
taliter peccauit. etiā in pnis reb'. sec' si ex negligētia in re
bus non multū ponderis. **¶ Si** nō puidit necessitatib' eo
rum. cū posset mortale est. **¶ Si** non impleuit legata fctā
ab eis ad pias causas. sed multū distulit. ppter incōmodi
tatem. cū tamē posset peccauit mortaliē. **¶ Si** non reue
renter se habuit sed cōtempnit vel dure locut' est. l' puoca/
uit ad iram vel non supportauit eos. vl' diligenter nō pui/
dit. veniale est.

¶ De gubernatione familie. c. ij.

Si nō puidit magnis necēitatib' victus ⁊ velut' filiorū

vtoris seruorum cum possz et auaritia vel crudelitate mor-
 tale est. ¶ Item si ppter hoc illegittimos filios misit ad
 hospitale vl suos q sibi bn vntest. ¶ Si nō adhibuit di-
 ligētā ad hoc vt boni essent. z mādata dei z ecclesie obf-
 uarēt. vt de pfessione. cōmuniōe. auditōe misse de honesta-
 te. z h. z si notabile in hoc cōmisit negligētiam. nō curan-
 do l nō corrigēdo mortale est vl veniale graue Si dixit vx-
 ori xba ptumeliosa vocando scortum z h. l. verberauit as-
 pere sine causa rōnabili. sz ex iniuria mortale est. sec⁹ si al-
 as ei dura z aspa verba loquit. ¶ Si vxor ptendit cum vi-
 ro in licit[is] rebus nolens obedire ex hoc puocans eum ad
 blasphemādū deū l scotos l ad aliō grāde incōueniēs mor-
 tale. si est occasio data ad hoc. Si vir pmittit vxorem face-
 re vanitates aut ornat l tripudiat⁹ z h. z alia multū pro-
 uocantia ad lasciuā mortale videt. si vero nō videt mult⁹
 excessus veniale. ¶ Mater q mittit filias ad choreas z ali-
 as mūdi vanitates. z nō ducit ad missam pfessionē cōmu-
 nionē peccat mortaliter z nō videt posse excusari a morta-
 li. ¶ Si dñs vel dña nō puidit necitatibus corporalib⁹ suo-
 rū z ancillarū z infirmos mittit ad hospitale z nō curat de
 necessitate eorū l nō dat eis abilitatē ad phtendum cōmu-
 nicādum audiendum missam cū possit. vel faciat in festis
 laborare. mortale est in quolibz horū. ¶ Si nimis dure vel
 nimis remisse alias se habuit in gubernatione familie in
 quo oēs delinquūt ec pfecti cōiter veniale est. di. xxy. c. q. l.

¶ Quintū pceptū de Homicidio. c. xnum
Non occisor eris. z primo quere. Si occidit extra or-
 dinem iuris aliquē volūtariē. l ppter intentōem a casu
 dando opam rei illicite. vt in ludo norio. vt ad sara vel ec
 rei licite. sz nō adhibendo debitā diligētā vt pūtiendo re-
 gulas de tecto mortale est. z casus epis refnatus. ¶ Item
 si ex necessitate euitabili z etiā inenitabili. ad quā puenit
 ex culpa. puta qz adulter est inuentus a viro mulier adul-
 tere q vt mortem euaderet eum occidit. interrogandum
 est de causa homicidij. ¶ Si iudex occidit aliquē innocen-
 tē fm iura. l aliquē nocētē sz ppter ordinē iuris. l fm pce-
 sum ordinariū sz non hñs legitimū dñm. vel hñs ptatem
 sz non ex iustitia. sz ex vindicta. l auaritia l crudelitate. z
 est casus episcopalis. nisi in vltimo puncto. ¶ Si mulier

grauida quesuit abortum per medicinas vel labores vlt
 aliū modū. etiā si nō sequatur effectus est mortale in ea. z
 in quocūq; cōsulente z opante ad hoc. nō tñ est casus epī
 scopalis. ¶ Si xō sequitur effect⁹ z puerperū erat for/
 matū in vtero. homicidiū est in ea z coopante z p̄sulente
 vñ casus ep̄alis est. ¶ In aliquib⁹ ec̄ locis si nō seq̄tur effe/
 ctus p̄ synodales p̄stitutōes est ep̄alis z alicubi est excōica/
 tio. ¶ Si occidit mater filiū l' filiā sponte ad occultādū cri/
 men suū grauissimū est. z multo plus si non baptizatū. ¶
 Si pater filia vel frater sororem fornicatē. si vir vxorē. si
 vxor virū ppter odiū l' amorē ad aliqz aliū. si filius patrē
 vel matrē ex ira l' auaricia. vel fratrē frater gūissima sunt z
 digna maḡ p̄nā z ep̄o reseruata. Et nota q' epī solēt cōic̄
 eos mittere q' ire pnt p casu homicidiū ad p̄narios curie
 ad terrozē incutiēdū. Si tñ nolunt pnt absolue tales p se l'
 per alios iō pa pe nō reseruāt. ¶ Si mater vel nutrix suffo/
 cat filiū vlt filiā quē tenet iuxta se in aduertēter opprimēs
 ei mortale est. ppter negligentia z eti ep̄alis. ¶ Si mlt̄ gra/
 uida pter intētiōem abortif. si pmissis ibi notabile negli/
 gētiā. puta q' nis saltauit l' q' nis inordinate laborauit. l'
 ppter inordinatas lasciuias nō eēt absq; pctō mortali. Idē in
 viro l' allo pcutiēte eā vñ hoc sequit. sec⁹ xō si nō essz in cā
 ¶ Si quis ec̄ nō occidit tñ inutilat aliqđ mēbrū l' reddit
 inutile. aliter extra ordinē iuris vel vulnerat l' alias pcutit
 aliqz ex iniuria peccat mortaliter. Itē si iniulle incarcerat
 vel tenet p violentiā ne liber possit abire nisi faceret p pū
 ctum temporis ad impediēdū malū ei⁹. ¶ Si clericū hntē
 tantū primā tonsurā est excōicatus. ¶ Si quis xbo l' man/
 dato. s. mandādo p̄suadendo p̄sulendo ratificando vlt inci/
 tando. coopatur aliqđ p̄dictorū vel mortem l' corpalem le/
 sionem peccat mortaliter etiā si non sequat effect⁹. ¶ Sed
 si sequitur effectus graui⁹ est z si pcutit. vlt h̄mōi incarcera/
 tus esset cleric⁹ vel religiosus in quolibz p̄dictorū casuū p/
 cutiens vel includēs est excōicatus. nisi esset platus ei⁹ qui
 bec faceret causa correctōis. ¶ Et vbi in p̄dictis. s. mādā/
 to consilio cooperatōe l' facto si eēt enōimis iniuria facta
 clerico vel religioso non p̄t absolui. citra sedē aplicam vel
 gatum vel summū p̄nariū. ¶ Secus xō si non esset enor/
 mis iniuria. ¶ De huiusmodi materia habes 5 1

et cum habetur ultima spes non est ultra descendendum
 ad alias particulares circūlātias nō necessarias. et cauto et
 honesto mō interrogādū est. ¶ Si cognouit solut⁹ solutā
 que d^r fornicatio. et si est meretrix l^r serua sua vel alterius l^r
 vidua. et eē si tales induxit ad pctm̄. ¶ Si tenuit p^rubinā
 et quāto tpe q^r ultra fornicatōez est ibi scādālū p^rimoriū
 q^r publicū. liz sit fornicatō. ¶ Si xginē deflorauit ex ma/
 trimoniū qd d^r stuprū. et si seduxit eā p^rmittēdo ducere in
 vxoriem cogēd⁹ est ni foro cōscie. vel ducē eā in vxoriē sibi.
 vel eam dotare si p^rt. et iniuriat⁹ est p^rtibus eiusdē. si hoc
 nesciret. ¶ Si ipse solut⁹ p^rgnouit vxoriē alteri⁹. l^r ipse vxora
 tus cognouit solutā qd d^r adulteriū. et est duplex qm̄ vterq⁹
 est iugatus. ¶ Si intulit violentiā alicui qd d^r raptus. et
 si cōtra volūtātē p^rtū. graui⁹ est. ¶ Si nupte vel xgini vel
 moniali grauiissimū est. ¶ Si p^rgnouit p^rsanguineā suā. vel
 cōsanguineā vxoris sue vsq⁹ ad q^rtum gēdū p^rsanguinitatis
 vel affinitatē. et d^r incestus. ¶ Idē de muliere q^r p^rmittit se
 p^rnosci a p^rsanguineo viri sui. ¶ Si cū moniali scelus est
 opatus. l^r cū hñte p^rfessionē calūtat⁹ et d^r sacrilegiū. ¶ Idē
 si mlier cū religioso clerico p^rlato ordinario. et huiusmodi.
 ¶ Si cognouit cōmatrem vel quā tenuit ad baptisimū fi/
 liam spiritnalē vel chrisma. vel quā audiuit in cōfessione. et
 dicitur incestus vel sacrilegium. Idē de muliere que cum
 compatre se miscuit volūtarie. ¶ Si per semetipm̄ vigilans
 et voluntarius se polluit. et dicit mollicies sue mani/
 bus p^rp^ris alijs modis. de modo non est interrogādū.
 ¶ Si cum masculis opatus est turpitudine. vl^r femina cū
 femina. l^r vir cū muliere ex vas debitū. et d^r vitū sodomiti/
 cū. ¶ Si cū brut⁹ opatus est nephas. et cū quibus. et dicitur
 vitū bestialitatis. ¶ Si diebus festiuis aliquod horū
 operatus est. quia grauius est secundum aliquos vero ne
 cesse est confiteri huius circūlātiam. quia mutat spetiē
 peccati. ¶ Si in ecclesia vel in loco sacro aliquod predi/
 ctorum cōmisit. quia dicitur sacrilegium et per hoc viola^r
 etur. et si istud esset manifestum esset recōsiliāda ecclia.
 ¶ De peccatis vero qui cōmittuntur in coniugio scilicet
 tactib⁹ et actib⁹ inhonestis et oscul ac verb⁹ et hui⁹. dicit⁹ in
 c. de luxuria. ¶ Nota tñ q^r de iure cōi pctā luxurie nō sunt
 resuata ep^rs. n^r p^r aliq⁹ illorū ē lata s^rnia ex cōicātōis a iure

sed cōiter per synodales constitutiones episcoporum ali/
quos ex dictis casib⁹ sibi magis reservāt. vt incestū sacrile
gium. s. cū monialib⁹ aliqui xō epī vitū bestialitatis ali
eē vitū sodomiticū ⁊ quedā alia in qbus lata est sentētia
excoicationis p synodales pstitutōes. Et iō quare in diote
sibus in quib⁹ audis confessiones.

¶ Donū pceptū de luxuria mēali ⁊ eius spēbus. c.i.

E nota q cogitatōes pmittēdi aliqđ pctm luxurie.
que sunt cū cōsensu rōis semp sunt pctā mortalia ⁊ p
hoc pceptū. **¶** Nō desiderabis vxorem primi tui. ⁊ sunt
diuersarū spērū. sicut sunt opa carnalia. liz nō ita graua
mortalia sicut op⁹ exterius pmissum. ⁊ cū dicit penitēs se
habuisse cogitatōes quib⁹ ex rōne cōsensit. interroget con
fessor: erga qđ psonas ⁊ cū quib⁹ habuerit. qđ si erga piuga
tam est adulteriū. Si ad soluta ⁊ ipe sit solut⁹ est fornicatō

¶ Si cū consanguinea est incestus. **¶** Si cū masculo est
sodomiticū. Si cū vxine extra infimoniū est stuprū. **¶**

Si cū religiosa est sacrilegiū. **¶** Si p violentiā est raptus.
interrogādū eē est quotiēs habuit hui⁹ cogitatōes ad ali
quā qđ totiēs peccauit mortalit. **¶** Si p interualla tpm b⁹
fecit. viz rōne desiderat fornicari cū aliq. postea xō se occu
pat in aliquo negotio l⁹ cogitat de gubernatōe dom⁹ ⁊ hu
ius. ⁊ exinde iterū deliberat fornicari peccat denuo morta
liter et⁹ deinceps. **¶** Sed si cōtinue versat in tali cogitati
one p horas. vnū tm pctm est. sed tāto graui⁹ quāto diuti⁹

pseuerat cogitādo. **¶** Itē si mutat cogitatōes de vna pso
na ad aliā. l⁹ ad diuersam spēm cū eadē persona deliberās
per se de qlibet semp de nouo peccat mortalit. **¶** Un si cē/
tum mulieres videret vnā post aliā. ⁊ ad qlibet spālīt ani
mū determinat. cētū mortalia pmittit. sec⁹ si vna cogitati
one hoc appetit. qđ vnū est hñs deformitatē tot pctōū.

Interrogādū est si diebus festiuis discursit p ecclias. pcā/
do mulies. ⁊ si philocaptus ex aliq fecat⁹ est eā ⁊ qsto tpe
qđ dē de viro idē dicēdū est de muliere erga virū. Delec
tatione morosa in cogitatōe supdictū est infra in. c. de lux
uria. **¶** Si mulier cōtēptat hñe amatores ⁊ cū ppendit ali
quem l⁹ aliquos. pcarī vl⁹ eā amare carnalit. ponit se ad fe
nestrā l⁹ vadit p aliq locū vt videatur ab eo. l⁹ pōit se in ec
clesia. vel alio loco publico. vbi discursūt iuuenes ad pro/

erandum mortale est. etiam si non appetat peccare cum talibus. qz occasiōem ruine pstat. et de in iurijs z dā. da. c. fi.

¶ Septimum pceptum de Furto non faciendo. z de vsura que diuersis modis fit. Et hz octo ca.

Hortum nō facies **De Usurpatione rei aliene** que in hoc pcepto phibet. nota qz in omibz infrascriptis speciebus est mortale pccm. z tenet ad restitutionē ei a quo res capta est. **¶** Ad si ille ignorat vel nō inuenit paupibus erogāda est. z nō solū q accipit sz etiā heres ei? si tñ de bonis ei? ad eū puenit. c. michael extra de vsu.

¶ Circa Usuram quere primo.

Cris

Et mutauit pecuniā nūeratā l aliqd eorū que vsu psu munf. vt frumtū vinū z oleū z hmōi intentōne aliqd recipiēdi vltra suū capitale. z illud pl? qd accipit tenetur restituere. **¶** Si mutauit sup pign? rei mobil' puta vestis equi z hmōi. vel immobil'. vt dom? agri z hmōi. z interim accipit vsufructū pignoris. dum alius tenuit pecuniā suaz vsura est. **¶** Ex cipitur tñ casus qñ gener accipit possessio nē in pignus a socero suo. quousqz dat sibi dotē. z sustinet onera mrimonij nutriendo vxorē suā. et de vsur c. salubris ter. **¶** Si posuit pecuniā penes mercatorē vel artificē cū intēōe aliqd recipiēdi vtilitatē hz nō fiat pactū de hoc. sed ponit in discretōe ei? volēs in omi casu capitale suū saluū vsura est. sz si vult ita picipare de anno. sicut de lucro. tūc hz eē cū pacto. z si hoc solēt eē offendere mliēs de dotibus suis. z dñr vulgariter deposita sz est vsura. c. pleriqz. xiiij. q. iij. in ter. z glo.

¶ De Soccedis animalū

Et in soccedis animalū pecorū boū z h? ita pacti scit vt capitale sit saluū est vsura. sz si nō est saluū sz nimis grauaf vna ps nō est vsura sz iniuritia. **¶** Si in emptōe fructū terre vel aliarū rerū ex eo qz añ p aliquos menses qz recipet fruct? vel alias res soluit pccū. z ppter h? emit nimis iusto pccō. vt si valebat decē emit p nou. vsura est. Secus si faceret hoc. qz verissim? pōt etiā min? valere qz illud qd soluit vs octo. **¶ De Venditōe ad terminū.**

Et vendidit ad credentiā seu terminū pannos laneos lineos de serico. vel alia qcuqz maiori pccio qz ad contatos. qz si vendidit sic plus iusto pccio rōe dilatois vsura ē. **¶** Si nō vendidit plus iusto pccio sz nō vult face s iij

ita bonum forum ei sicut illi qui dat pecuniam numeram
tam sibi non est usura **¶** ho. 2 extra de usuris. c. naviganti.
2. c. in ciuitate tua **De Cambijs**

¶ Si fecit cambiam minuta. puta de vno florēo aureo ad
monetā. vel eoduerso accipiēdo aliqd vni pmiūem cur
sum non est illicitū **¶** Si fecit cābia realia p lras de loco ad
locū 2 nō ficta. est licitū moderatū lucrū **¶** Si fecit cābia
q vulgariter dñr sicca. vt p venetos a libre de grossi usura
est. q realiter sibi est mutū s3 sub spe lucri. hec frequētan
tur florentie **¶** Si tutor l curator pupillorū. l pcurator 2
factor cuiuscūq pecuniā pupillorū l pñorū dedit ad usu
rā inutilitatē illorū vltra pñm mortale commissum in casu
quo illi nolint l nequeāt restituē. q illi q habuerūt vtilitatē
principaliter tenent. s3 nō restituētib' ill' tenet pcurator
tutor 2 curator 2 hui' **¶** Si qs emit agrū l domū multo ma
iori pñio q3 valeat intēdēs q vēdito: reemat ab eo dedu
cēs hoc. in pactū 2 ipe interim fruct' recipiat usura palia
ta est **¶** Mutantibus sub spe

¶ Si qs ppter pecuniā mutuatam aliqn petit. vel sperat
principaliter hñe ab eo aliqd obsequium vl' vtilitatē q
pñio possit estimari. vt opa laboratorū l bouū ad colendū
terras. vel mutuatōem iuniorū. l aliqd donū. l vt pcurat
ei officiū l bñficiū ecclesiasticū l scolare. l q det sibi. ppter
hoc plus de fructibus terre ei' q3 colit usura est **¶** Et qñ pp
ter hoc nō ab eo cui mutauit. s3 ab alio vt a dño l a cōis
tate recipit vtilitatē. exinde d3 illud paupib' erogare

¶ De Accipientibus ad usuram.

¶ Si qs accipit mutuo ad usurā nō ad puidēdū sue nece
ssitati s3 vt det ipse ad usurā. vel ludat. vel alias male
vtat' peccat mortaliter Idē si eū inducit q alias nō erat se
neratū **¶** De. de pal. in pa. iij.

¶ De Facientibus statuta in fauorē usurariorum

¶ Si fieret statutū in aliq ciuitate l castro vl' loco q usu
re soluant. vel q solute nō possint repeti. aut repete
re nō debeāt restitui. excoīcati sunt q faciūt b' statuta. 2 q iu
dicāt vni ipa **¶** Vñ illi q faciunt capitula cū iudeis. vt dñi 2
pmiuitates pñetia q possint feuerari. vel q nō possint re
peti in iudicio usure extor:te ab eis 2 hui' vident' incidē in
hāc excoīcatōem. dñi xō q hoc faciunt 2 ciues q hoc pñu.

It. et de usur. clemētina. ex. cūi.

Capitū. ij.

De emptōe vero denariōrū mōtis vt florentie. vel im-
pītorū vt venetijs l' locorū vt ianue. qz aliq ponunt
ptractū esse vsurariū. aliq xō nō. s. pīrū tenentes. iō nemini
pulas vt faciat ptractū. factū xō si potes inducē vt poss
mortē ipsius l' vni? alteri? fūiat vel satisfaciāt cōitāt. vel
det paupibus bonū erit. Si xō nō vult adherēs opiniōi
ptarie nō facile pōdēs. qz in h? fm doctores nō est pīpi
tāda sentētia. de his z alijs supradict? bēs in. ij. pte sum
me ti. ij. de vsuris

De Fraudulencia q̄ multis modis pmittit c. iij.

De fraudulencia q̄ fit. vel in rei suba. vendēdo vnā rē
p alia. vt vinū limphatū p puro carnes pecudinas p
castrat. cera z aromata cū alijs mixturis vel in q̄ntitate
dādo mēsuras z pōdera diminuta. puta vncias nouē p li/
bra. vel in q̄litate vt rē prauā p bona. vt pānū ferū coriū
aromata aiālia defectuosa fructus z hui? z in his si nota
biliter dānificauit primū. peccauit mortaliter. z tenef ad
restitutōem. Si parū l' pī? intēdēs venialz. z 'paupib' ero
get. Si vendidit rē aliqz multo maiori p̄cio qz valebat
fm p̄m estimatōem illi? t̄pis aduertenter peccauit mor-
taliter. z tenef ad restitutōem si prim? notabilr ledit? sec?
si parū. Idē si emit minori p̄cio qz valeat ex ignoriātia v̄s-
ditoris. Si fraudauit iustas gabellas z pedagia tenef
cōitātē restituē. si multū l' ec parū s; tñ intēdēs multū mor-
tale est. Pm q̄ grauāt subditos in collectis iniustz tene-
tur ad restitutōem z q̄ distribūt p̄stātiās sciētes q̄uātes
aliquē vltra debitū tenent p dānis. z de hoc bēs in. iij. pte
c. ij.

De falsificatōe c. iij.

Si q̄s falsificauit aliqd instrumētū vel falso scienter vti-
tur vltra mortale tenef ad oē dānū qd in sequit. Si
q̄s falsificauit l'ras papales l' falsificat? scient? vti? est excōi-
cat? cui? absolutio pape refuat. Si q̄s ex falsa causa sug-
gesta q̄ exp̄ssa nō obtinuit? bñficiū qd recepit. l; nō sit ex/
cōicatus. tñ tenef ad restitutōem ei? qz sic recepit seu ad
renūciatōem bñficij l' reassiḡtōem z hui? Si q̄s falsificauit
mōetas vltra p̄ctm tenef ad restitutōes. Iō si falsis scient?
vti? z ec ipe q̄ in h? fuit decept? Si q̄s falsat mēsuras l' pōde-
ra ciuitat? l' cōitāt? l' falsis scient? vti? vltra mortale tenef

ad restitutionem ⁊ omniū damnorū inde sequentium. **S**i quis falsat lras platorum. ⁊ sigilla l aliorum. vltra mortale tenetur ad satisfactionem omnium damnorum inde sequentium. Idem de falsificāte libros vel alias scripturas in dānū aliorū. Et nota qd ptra falsificātes instrumenta vel pstitutiones p sinodales lras l alia in aliqb loci lata est snia ex-

Excoicatio papalis

Excoicatio

Et qd in bullis papalib' apponit. ⁊ remouet vnā lram vel pūctū. **I**m. **N**on est excoicat' excoicatōe papali q fit in curia nā in iure cōi nō hētur. ⁊ hoc si bulle hnt vigo-
rē. nā si expirass' earū valor. puta qd erat grā ad tps ⁊ expi-
rass' si totū radere nō incurreret qd excoiatōem nec in as-
liquā penā. **R**icar. **C**a. v. de iniustitia q fit in iudicio

Iniustitia q fit in iudicio assessoris aduocat' p-
curatorib' ⁊ notar'is. ⁊ de qb' dnt interrogari dice-
infra. **S**i official' qcuq' dat iniustā sniam scient' ex igno-
rātia crassa ⁊ supina tenet pti lese ad satisfactōem ois dā-
ni. nisi satisfaciāt ille. p quo est lata snia. ⁊ sili assessor' l ali-
q ad h' coopat'. ⁊ peccāt oēs mortali' aduocatus ⁊ pcura-
tor' q scient' defendit iniustā cām. **S**i obtineāt sili tenent
pti lese ad satisfactōem insolidū. **S**i nō satisfaciāt cliētū/
l. **I**dē si pdidit iustā cām ex ignorātia crassa l negligētia.
Accusator ⁊ test' sciēter pcedētes p aliquē falso. tenet de
oi dāno ipsi accusato. ⁊ peccāt mortali'. **D**e futuro. c. vi

Et qd rē aliquā occulte inuito dño. nō solū abstulit ab
extraneo. s; eē fili' pntib'. viro: viro. suus dño. discipu-
l' mēro. loci' locio. p sangne' p sangneo furtū est. **S**i est qd
notabile dānū vñ ⁊ mortale ⁊ tenet ad restitutōm. **S**ec'
si qd minimū. vt aliq's fruct'. ⁊ qtrinū ⁊ bmdō. **S**i rē mu-
tuatā retinuit. l' aliā rē alteri' veniētē ad man' ei' nō resti-
tuit furtū fecit. nisi ille tātundē hret de suo certitudinali
qd nō vult restituē. **S**i inuēta q nō hnt p derelicto nō re-
stituit s; sibi retinuit. Et si p'indictōem nō repit' c' sunt in-
uēta d; paupib' erogare. alias est pctm mortale. nisi ipsi
vt indigēti darenē. **D**e Thesaur' inuēt' multū stat' p fues-
tudini. **S**i vsus est pignore ad sui vtilitatē p dñi rei volun-
tatē. **S**i vsus est re cōmendata ad aliū vsū qz fuerat cō-
modata. vel re deposita sine licētia deponētis nisi psumat
dñm rei esse contentum tenetur bmdō de illa vt. litate.

Si religiosus dedit de bonis monasterij sine licetia superiorum habita vel presumpta. **I**dem si aliquid occulte recipit vel retinet quod est mortale et proprium. **S**i platus expendit bona ecclesie in turpes usus deputata reparationi ecclesie vel pauperibus vel bona monasteriorum peccat mortaliter. **S**i aliquis recipit a religioso aliquid sine causa rationabili. vel pro turpitudine. vel lucri acquisitione. vel causa amicitie et parentele sine aliqua indigentia.

De sacrilegio quod committitur circa res sacras. c. vii.

De sacrilegio quod est circa res sacras. Si imposuit vel dedit super hoc psalmum. ut imponeretur collecte clericis. siue ecclesiasticis personis non habita licentia romano pontifice. et si secutus est effectus ultra mortale tenetur ad restitutionem. et nisi prius admittit deusit est excommunicatus. **S**i fecit lheri fecit statuta contra libertatem ecclesiasticam. vel consilium fieri ultra mortale tenetur de damnis factis estque excommunicatus ipse necnon scriptores et iudicantes secundum ea. **S**i usurpauit patronatum de non uoluntate ecclesie vacantem vel monasterium. vel locorum piorum. vel bona ipsorum locorum vacantium est excommunicatus. **S**i abstulit res sacras vel calices et paramenta de loco sacro. aut rem sacram de loco non sacro et furas in ecclesia res non sacras. **S**i effregit locum sacrum vel portas ecclesie vel locum religiosum. vel portas prout ultra portam et obligationem ad restitutionem tenetur de iniuria et de damno. et est excommunicatus. et ante denuntiationem potest absolui a diocesano. **P**ost denuntiationem vero solum a papa vel priuilegiario. c. coquesti. ex de sen exco. **S**i fecit incendium itudiose in loco sacro vel religioso. idem iudicium est sicut de effractore. ut. d. c. puenit. Incendiarium aut aliorum locorum de iure communi non sunt excommunicati. In aliquibus autem locis sic per synodales constitutiones. **S**i legata facta ecclesiis vel alijs personis loci aut pauperibus non soluit integre. et si nimis differt peccat mortaliter nisi impossibilitas eum excuset. et alibi est excommunicatio synodalis. **S**i clericus recipit beneficium simoniace ultra vitium simonie omnes fructus illius beneficii furtive accipit et tenetur ad restitutionem. **S**i platus ecclesie ex dolo vel lata culpa admittit bona ecclesie tenetur ad restitutionem. **S**i non dedit layco decimas ubi prescriptum est dare tenetur ad restitutionem.

De rapina violenta. c. viii.

Rapina est quando res iniuste auferitur per violentiam. **S**i rem alterius rapit ultra mortale et restitutionem ad quam tene

tur. debet etiam petere veniam si cōmode potest de iniu/
ria viole nter illata. ¶ Si q̄s est pirata p̄dās in mari quos/
cunq̄ indr̄ter vltra mortale ⁊ restitutōes ad q̄s tenetur.
est excōicat⁹ papali excōicatione. vt ptz p p̄cessū q̄ fit an/
nuatim in curia p̄tra h̄mōi. sec⁹ nō est de illis q̄ faciūt hoc
p̄cile p̄tra illos cū q̄bus h̄nt bellū. ¶ Si q̄s est dep̄dat⁹ ro/
mipetas teuntes l' redeūtes ab vrbe rome l' dep̄datus est
portātes necessaria ad vsū curie est excōicat⁹ a papa. ¶
Si in bello iniusto dep̄dat⁹ est ec̄ inimicos vltra mortale ⁊
restitutōnem nō dz absolui. nisi disponat in illo ⁊ in oī alto
iniusto nū q̄s se repire. ¶ Si in bello iusto abstulit ab inimi
cis sicut faciūt stipendarij l' ab eccl̄is inimicorū tene⁹ re
stituire. ¶ Si inuasit hostiliter. l' discurnit p̄ terras eccl̄ie
vltra p̄ctm̄. ⁊ restitutōes est excōicat⁹ excōicatōe papali p̄
p̄cessum curie annuālē. Nota q̄ oēs dātes p̄silij ad aggre
diēdū siue sumēdū aliq̄d bellū iniustū siue quorū p̄silio nō
fuiſſet factū l' fieri nō poterat tenetur insolidū de oib⁹ dā/
nis inde secutis. hec Ray. ⁊ alij. ¶ Si p̄ticipauit in crimie
rapine l' furti l' alteri⁹ iniuste dānificatōis in aliq̄ infrascripto
tōrū modorū. q̄ p̄tinent in his x̄sib⁹. Iussio p̄silij p̄sensu
palpa recursus. Participas mut⁹ nō obſtās nō māifestās.
tenet insolidū. i. in totū de omni dāno secuto quousq̄ isti
qui passus est satisfactū sit. ¶ Intellige tñ hoc cū distincti
one. viz ad p̄mū versū de tali iussione. vlt p̄silio vel cōsensu
cooperatōis. l' palpo. i. adulatōe. l' recursu. i. receptōe latro/
num. l' rerū ablatarū. tali dico adulatōe ⁊ recursu q̄ siue hu
iusmodi nō fuiſſet facta rapina vel dānū. al's nō tene⁹ nisi
in q̄stum pueniſſz ad eū de re rapta l' de q̄sto dāno feciſſz
cū suis. vel q̄stū plus fuiſſet factū p̄pter aliq̄d p̄dictorum
ab eo factorū. ¶ Quātū ad fm̄ versum nota q̄ nō obſtās
nō māifestās. ⁊ ec̄ mut⁹ tene⁹ qñ sunt officiales ⁊ p̄nt im
pedire dānū ⁊ nō faciunt. alias nō tenētur ad restitutōnē
licet peccēt si p̄nt impedire dānum ⁊ nō faciūt. Tho. in iij
di. xxi. pe. ⁊ Alb. ¶ Item ec̄ plura dic̄. vel plura de his refe
runtur sup. c. sicut dignum de hōicidīo. ¶ Quātū ad p̄
ticipatōnē istud fieri p̄t multipliter. Uno mō cooperādo
cum alijs ad rapien. ⁊ tunc ad illud tene⁹ qd recipit. l' dā/
nificauit si nō fuit in causa p̄ncipali vel quasi. Scdo mō re
cipiendo p̄ viā doni de rapina ⁊ ad illō tene⁹ qd recipit.

Tertio mō per consumationem rapine. vt victus z vestitus. z hñōi. sic famuli raptorū z famuli vsurarioū l' ipōū vsurarioū. q̄ hñt oīa de rapina l' vsuraz tenētur ad illud qđ psumūt. **Q**uarto mō p dotatōez vt marit⁹ qui sciebat socerum nō hñe nisi bōa rapta z vsuraria nō p̄t recipe do/tem z si recipit tenet restitutē. **S**i āt filia remans vidua te netur restitutē dotē q̄ de aliēo est. s̄ si nesciebat esse. tunc diuersa est opio in̄ doctoēs **T**erū teneat marit⁹ ei⁹ s̄ filia videē tenei. v. p. ēptōnē rei rapte l' furtiue z si scient fecit ob sui vtilitatē. vltra mortale tenet ad restitutōez si innēit dñm rei. si nō nō repit paupib⁹ erogare tenet. l' p̄tū ei⁹ eē si iā psumpsit. si nō ignorat siue ignorātia iur̄ siue facti a p̄cto p̄t excusari. s̄ qñ scit tenet ad restitutōez si nōdum distraxit. eē siue p̄tlo petito a dñō rei. s̄ repetat a veditōē si p̄t. **I**dē d̄ oīb⁹ q̄ successiue emerēt rē hāc nisi p̄o distrare rint illā rē. q̄ bōa fide distraxerēt vedē n̄ tenet ipsi. s̄ emēs eā **D**e hac materia vide in ij. pte sūme. **Q**ui impedit aliū iniuste a p̄secutōe alic⁹ officij l' bñficij l' officij eccl'iastici vel seculari. vbi sibi iā erat ius acq̄situm. tenet ad satisfactōez tal' dāni. **S**i āt nōdum erat sibi ius acq̄situm s̄ erat i via acq̄rendi tenet ad arbitrium boni viri q̄stum p̄t istud dā/num in illo dubio estimari. **S**iliter z q̄ deicit iniuste aliq̄s ab obtento iuste. l' aliter. pcurat eūci. secus cum iuste pce/ dit. **T**ho. in. iij. di. xv. ¶ **Q**ui infert dānum qđ in spē resti/ tui nō p̄t. vt mutilatio mēbri cum q̄ ille lucrabat. viz ma/ num in scribendo. h̄ginitatē alteri auferendo p̄cipue p vt olentiam z seductōnē. mortē inferendo alicui q̄ suo labōē nutriebat familiā tenetur satisfacē ad arbitrium boni viri **Q**ui scient dādo ad vecturā l' vendēdo equum claudican/ tē. l' aliter nociuum z n̄ illi indicādo. vñ ēptōi l' p̄ductorī se q̄tur nociuitū tenet satisfacē de h⁹ ad arbitriū bōi viri. ¶ **S**i mlier sup̄pōit sibi alienū ptum l' p̄cepit de adulterio nesciēte viro tenet viro d̄ oīb⁹ expēs facti filio putatiuo z p̄fāgneis z filiis l' alijs hēdib⁹ de his q̄ puenēt ad eā bōis n̄ tñ tenet mlier illa māifestaē sc̄m cū p̄cto vite sue. ray. s̄ qđ ageñ. sit. vide i ij. pte sū. ti. d̄ f̄litutōib⁹. si exis cāera/ ri siue thesaurari⁹ p̄mitat⁹. q̄ vulgarit⁹ d̄i carelig⁹ seu nota/ ri seu aliqđ hñs officiū. p q̄ ē sufficiēē salariat⁹ z nibilo⁹ ab his personis cum quibus exequitur officium suum puta faciendo cedulas z huius aliquid exigit vsurpatio est.

nec puto q̄ excuset eum p̄suetudo sicut nec a rapina. propter hoc. n. statuitur salaria. ne petat ab illis. vii. ⁊ peccat ⁊ debet pauperib⁹ erogari. hoc dico q̄ difficile esset dare tale qd̄ p̄p̄is p̄sonis cū qd̄ modicū sit. ar. in iiii. q. v. c. non sane. Si cū pecunijs cōtatis q̄s bz in deposito negociat⁹. ⁊ si quid cū eis lucratur p̄ tractos vsurarios tenet⁹ restituere vsuras ei a q̄ accipit. Si v̄o per p̄tractū licitū videtur teneri cōtati saltem p̄ pte vel pte paupib⁹ erogare tenetur. Si quis ingressum in religionē educit. l. p̄ violentiam vel per p̄suasiones. vltra p̄ctm̄ mortale p̄missum est excoicatus cū violētā infert p̄sone ⁊ tenet⁹ illū l̄ aliū inducere ad religionē in satisfactōnem. Vel tenet⁹ ipe ingredi si nō bz impedimētū. fm̄ pe. ⁊ Jo. Re eo v̄o q̄ oīo intēdit ingredi religionē. s̄ nōdū ingressus reuocat⁹ p̄ aliquē ab illo p̄posito. idem dicūt qdam qm̄. s̄ nō est causa iusta. puta q̄ in illa religione male viuūt. s̄ ex causa rōnabili.

¶ Decimū p̄ceptū de desiderio habendi res alienas. c. vñ

Ultra p̄ceptū opis iniuste vsurpatōis diuerſarū specterum de q̄bus dictū est eē interrogādū est de desiderio habito circa res alienas hōdas seu acq̄rendas iniusto mō. qd̄ desiderū siue cogitatio si est cū p̄sensu rōnis ⁊ alii cuius rei notabil⁹ semper est p̄ctm̄ mortale eiusdē sp̄ei cui⁹ est opns illi⁹ iniuste acq̄sitōnis. Sicut xbi gr̄a desiderās habere per vsuras est sp̄es vsure. Si per rapinas est rapina. Si per viā occultā est furtū. Si rem sacrā est sacrilegium. ⁊ sic de alijs. iō interrogādū est quō desiderauit rē alienam vt babeat sp̄es peccati q̄ uecessaria est p̄fiteri. In his tamē p̄ctis cordis non tenetur ad restitutōes. Nota etiā cum q̄s aliquē dānificat. primū in minimo si bz p̄positū dānificandi in multo si posset peccat mortalit̄. Un̄ ementes ⁊ vendentes qm̄cūq̄ parati sunt decipē. primū in multo si possunt cōmode mortaliter peccāt. licet actu in modo decipiant.

¶ Octauū p̄ceptū Nā eris testis iniquus. Demēdatio. c. i.

Demendatio. Si dixit mendatiū perniciosum. i. q̄ sit contra honorē dei. vt in his q̄ sunt fidei vel dānū notabile. primi sp̄uale. vel tēporale mortale est fm̄ I. ho. secundā scdē. xbi gr̄a. Si dixit fornicatōem vel vsurā nō eē peccatū mortale. Si negat q̄ ipe vel alius d̄ dare primo

suo quod ipse nonit. et huiusmodi. Si dixit mendacium in
 iudicio interrogat^r a iudice plurius est. et mortalite pecca-
 uit fm bñm **Tho.** Si dixit mendatiū in p̄fessione de ne-
 cessario confitēdis mortale est. Idem si in p̄dicatōe studio
 se mortale est. nisi ex surzeptōe l' subita locutōe imp̄media-
 te. Si p̄sona que dicit mendatiū eē officiosum est p̄fōe
 auctoritatis et magne reputatōis seu p̄fectōis posset per
 accidēs tale mēdatiū esse mortale si inde sequetur graue
 scādalum in mentib⁹ hōim. Si dixit mendatiū locosū
 i. cā solatiū l' officiū. i. ad vtilitatē aliq̄s cor. sequēdā spiritu-
 alem aut t̄pālē sine nocumēto alteri⁹ sp̄ est v̄iale p̄ctm.
Tho. scda scde. q. iio. Si dixit falsum testimoniū cōtra
 aliquē in iudicio. l' accusauit iniuste vltra p̄ctm mortale te-
 net de oī dāno leso et eē ad restitutōez fame. vt. s. dicat se
 falsum dixisse. sed postq̄z ille est punit⁹ nō teneē p̄pter pe-
 riculū quod ei imminet.

De Detractione c. ij.

Detractō est p̄ quā auferitur fama alteri⁹ et multiplici^r
 Si quis imponit alteri aliquid falsum qd sit notabile
 mortale est. et tenetur ad restitutōez fame. nisi ex hoc inmi-
 neret ei magnū p̄ctm. **Tho.** scda scde. Si ad p̄ctm alte-
 rius quod narrat addidit aliqd notabile vltra p̄ctm teneē
 ad restitutōm fame. n^o ex h^o imminet ei magnū p̄ctm **Tho.**
 scda se. Si ad p̄ctm alterius qd narrat addidit aliqd nota-
 bile vltra p̄ctm teneē ad restitutōem fame. si illud dictum
 impositat infamiā. Si peccatū alterius mortale cū esset oc-
 cultū ad viffamandū manifestauit alijs peccauit mortali-
 ter. et teneē ad restitutōnem fame in q̄ntū p̄t. nisi illud cri-
 mē postea p̄ aliā viā eēt publicatū. Si p̄ctm alteri⁹ oc-
 cultū manifestauit nō intēdens diffamare. l' alias nocere.
 sed ex quadā loq̄citate nō videt mortale. nisi p̄ accōs v̄iz
 si ex hoc seq̄retur diffamatio illi⁹. puta qz audietes publici-
 cant. Si accusauit in iudicio l' denūciavit p̄lato crimen
 alteri⁹ non zelo iusticie s; malivolentia peccauit mortali-
 ter sed ad restitutōnem fame nō teneē fuato ordine iuris.
 Si fecit libellos famosos. i. cedulas siue scripta in detractō-
 nem alterius ponens in loco publico vt legat. aut cōtatō-
 nes et bñoi mortali- peccauit et teneē ad restitus b j

tionem fame. ¶ Si peccatum alterius etiam manifestum
narrat ex odio et intēde nocēdi peccat mortaliter. sed ad
restitutō em fame. non tenet. ¶ Si at ex loq̄citate narrat
peccat venialiter. ¶ Si defect' aliorū q̄ sunt pctā venialia
cōiter recitauit ex loq̄citate. vñ aliq̄ indignatōe nō est mor-
tale pctm̄. nisi ex hoc intēderet eē diffamare. ¶ Si significa-
uit pctm̄ alteri' mortale et occultū plato l' pntibus p̄fesso/
ri vel alijs q̄ sunt p̄sone mature vt possit meli' p̄uideri. qđ
p̄cipue h̄y locū cū timeēt de reciduo nō est pctm̄ s̄ caritas.
Nota tñ cū q̄s tenet ad restitutōem fame. si falsum dixit.
d̄y dice h̄is q̄bus dixit se falsum dixisse nec excusat. q̄ sit
et verecūdia magna. ¶ Si at dixit verū nō d̄y dicere illis se
falsum dixisse. q̄ est mendaciū. s̄ iniuste et male dixisse. ¶ Si
q̄s narrat crimē alteri' p̄nt audire dicēs se audiuisse ab
eo dici. s̄ occultū ex loq̄citate l' leuitate nō videt mortale
nec tenet ad restitutōem fame vel si est dubiū. ¶ Si q̄s bo-
na facta ab alio dixit mala intēde esse facta viz. p̄pter hy-
pocrisim et supbiā et hui' intendēs eū famare peccat mor-
taliter. Idē si negat bona facta ab aliquo. ¶ Si etiā tacet bo-
na q̄ scit cū est necessariū ad liberādū primū. ¶ Si audiuit
infamatōes et diffamatōes aliorū. ¶ Nō si hoc facit q̄ dele-
ctat de infamia eorū peccat mortaliter. ¶ Si at hoc facit.
q̄ delectat de loq̄citate. s̄ displicet ei infamatio aliorum
nō videt mortale. In platis at q̄ p̄nt hui' p̄hibē et nō faci-
unt mortale videt. vi. rrv. s̄. alias demū in glo.

¶ De Auaritia q̄ est primū vitium capitale

¶ Incipit scđa p̄s in qua tractatur de mō interrogādi
penitētes a cōfessore de septē vicijis capitalib' et eorū
sp̄ibus. et primo de Auaritia et h̄y c. ix. Titul' primus.

Auaritia tripliciter p̄petrat. s̄. iniuste acq̄rendo. tena-
citer retinēdo. et inordinate amando. habetq̄ multas
sp̄es. Prim' modus s̄ iniuste acq̄rēdi de quo supra dictum
est in. c. Nō furtū facies. restat tñ aliq̄ de q̄b' dicit. ¶ Scđs
mod' retinēdi tenaciter. et tercius s̄ amādū inordinate po-
stea inferi' ponent. ¶ De Simonia c. i.

Simonia q̄ est circa sp̄ualia et est sp̄ pctm̄ mortale in oī
casu. Nota q̄ pecūia q̄ recipit simoniace nō d̄y resti-
tui ei q̄ dedit. s̄ de necessitate d̄y paup̄ibus erogari. vel il-
li ecclesie in cuius iniuria data est. ¶ Si dedit pecuniam vel

aliquid aliud qđ p̄tio possit estimari. p̄ habēdo aliquo sa-
 cramento l' baptismo eucharistia bñdictōe nuptiarū p̄ntia
 ordinatōe crismata. ⁊ ex extrema vinctōe quasi p̄ciū huius
 sacramēti. c' signū qñ datur vt p̄ciū ⁊ sit pactio cū dante.
 Idem p̄sumit qñ negatur sacramētū si non datur pecunia
 simonia est nec excusat p̄suetudo. sec' nō est si dat vt eleo-
 sinam ⁊ gratis nō coact' s' sponte. ⁊ ad suandū p̄suetudi-
 nem non coact'. ¶ Si cleric' exns accipit aliqd t̄pale p̄o
 aliquo sacramento dato l' dando vt p̄ciū ei'. l' q' aliter nō
 dedisset simonia est. ¶ Si dedit aliqd qđ p̄tio possit existi-
 mari p̄ aliquo bñficio ecclesiastico simplici. vel curato obti-
 nendo simoniā p̄misit. sed soluendo tarā curie. ⁊ bullas nō
 reputatur simonia. ¶ Si p̄ aliquo bñficio ecclesiastico l' digni-
 tate bñda aliquod tempale dedit simoniā p̄misit. ⁊ idē de
 cōferentib' bñficia ⁊ officia bñoi p̄ t̄paliibus. ¶ Si emit
 vel vendidit aliquā capellā ecclesie simonia est. ¶ Si emit
 vel vendidit sepulturā ecclesiasticā siue sepulchrū vbi pōt
 tur cadaver siue officiū ecclesiasticū simoniā cōmisit. ¶ Si
 patronus existens p̄o pecunia eligit vel p̄ntauit institu-
 endum simoniā cōmisit. ¶ Si emit l' vendidit aliqd iuspa-
 tronatus alie' capelle vel ecclesie simonia est. ¶ Si p̄oier
 it p̄ces cardinales p̄ aliquo indiguo ordinādo vel bñficiā
 do simonia est. si intendit vt p̄lat' rōne p̄eciū principaliter
 assentire. ¶ Si fuit mediator. ad p̄curādū alteri aliqd spi-
 rituale vt beneficiū ordinem ⁊ hñdī p̄ aliquo t̄pali. ¶ Si
 p̄durit aliqd ad p̄dicādū pactiōe pecunie ⁊ bñoi simoniā
 misit. ¶ Si filiā. vel p̄sanguineā l' seruā misit ad monasteri-
 um pactione facta de certa q̄sitate p̄ ingressu monaste-
 riū simoniā commisit. nec non moniales nisi forte monasteri-
 um esset adeo tenue q' non susteret illi p̄niderē. ¶ De simo-
 nijs clericorū vide in tertia pte. c. de clericis. De hac vero
 materia simonie habes plenius in ij. pte ti. de simonia p̄
 totum.

¶ De proditiōe. c. ij.

Proditio frequenter ex avaritia fit. Si prodidit ciuit-
 tatem vel castrum vel p̄sonā inimicis vltra mortale

tenetur de omni dāno inde secuto. ¶ Si p̄didit res alteri
iniuste auferentibus idem. ¶ Si p̄didit secreta alteri in
iuste. vltra mortale tenet de dānis inde secutis. ¶ Secus
si secreta inique vt pluratōes ⁊ tractat⁹ p̄tra ciuitatē vel
nocumenta p̄sonarū manifestat. qz tūc benefacit ⁊ facere
tenetur. ¶ Si recipit aliquid sub sigillo p̄fessionis. s; non in
confessione. si reuelat peccat mortaliter nisi illud esset qd
iniquū. cui possit obuiare manifestādo. ⁊ si de hoc p̄pedit
qū p̄misit peccauit mortaliter. s; nec d; tenere secretū. qz
etiā tūc peccaret. ¶ Si legit l̄ras alteri⁹ clausas videt mor
tale. nisi ponet spem in ratibitione mittet l̄ ei⁹ cui mittit

¶ De acceptione personarum. c. iij.

Si accipit p̄sonā in iudicio viz qz magis audit vnā p̄so
nam qz aliā. vel credit vni magis qz alteri nō suato
ordine iuris. v; magis declinat ad vnā ptē qz ad alterā ra
tione amicitie ⁊ h̄moi posset esse mortale. ¶ Si in d̄tribus
endis b̄nificijs l̄ officijs eccl̄asticis l̄ secularibus admittit in
dignos peccat mortaliter. ⁊ tenet de dānis inde secutis p̄
sonis. ¶ Si in faciendis cedulis q̄ vulgariter dicūt scr̄iti/
nia scienter admittit indignū. l̄ q̄ p̄biberet admitti l̄ ex/
cludi dignū peccat mortaliter. ¶ Si in d̄tribuedis onerib⁹
bus. vel in ponēdis collectis ciuitatis scienter grauat aliq̄s
p̄tra vel vltra debitū l̄ alienat peccat mortaliter. ⁊ si solū
ex eius determinatōe fieret talis d̄tributio tenet dānis/
catis de dāno. secus x̄o est si ponūtur cū eo plures aliq̄. ¶
Et sic cū h̄ret d̄tribuire elemosinas alic⁹ societatis vel
testamenti ⁊ h̄ nō fideliter d̄tribuit ⁊ si dedisset nō indi
gentib⁹ vltra mortale tenetur ad restitutionem.

¶ De turpi Lucro. c. iij.

Si iudex accepit pecuniā vt iudicet aut bene iudica
ret a nō iudicaret aut iniuste iudicaret peccat morta
liter ⁊ tenetur illā restitue danti. nisi dedisset vt male iudic
caret. quia tūc tenet dare paupib⁹. Idē de teste. p̄ testimo
nio falso ferendo quia peccat mortaliter ⁊ tenetur restitu
ere. ¶ Si fecit instrumentū infraudē vsurarū vt notarius
peccauit mortalit ⁊ mercedē qz accepit d; paupib⁹ eroga
re. ¶ Si seruiūt vsurario in arte vsuraria peccauit morta
liter. ⁊ si bona vsurarij eēt obligata restitōni nō posset
retinē salariū s; d; restituere creditorib⁹ vsurarij q̄s at p̄or

set. sed illud debet dare pauperibus de honestate tamē
non de necessitate nisi ipse esset paup. ¶ Si recepit pecu-
niam p turpitudine. vt meretrix vl alia mala mulier debz
illā pauperib⁹ erogare. nō tñ de nēcitate sed de p̄silio ho-
nesto. ¶ Si quis facit aliqz artē vel artificiiū c⁹ vsus vt plu-
rimū est mortale. vt facere taxillos vel chartas ⁊ hmōl
peccat mortaliter. nec d̄z absolui nisi disponat illud dimis-
tere. lucrū d̄z hoc factuz d̄z paupib⁹ dare. et cōsilio non
precepto. ¶ Si dieb⁹ festiuis emit vel vendit negociando
nisi forte in mundinia. l. fecit p̄tract⁹ alias non necessarios
tunc. vel scripsit l. fecit aliquid manuale. p lucro vltra pec-
catum h̄m aliquos d̄z illud lucrū paupib⁹ dare. ⁊ hoc potū
us videt de honestate q̄s de nēcitate. ¶ Si tpe messiu vinde-
miarū emit bladū vel vinū vel fruct⁹. vt alio tpe vendat
carlus non existens talis rei negotiator. neq; ppter aliquē
bonellū finē sed ppter cupiditatē turpe lucrū eff. nō tñ te-
netur in aliquo. ¶ Si accepit aliqd vt aliqz eliget ad dig-
nitatem aliqz tpālē vel officiū secularē. l. vedit h̄ officia
secularia turpe lucrū est. nō tñ tenet ad restitutōes aliquā
¶ Si mercator vel ali⁹ portauit vel portari fecit seruū liq̄
⁊ quecūq; mercimonia ad terras infidelū non h̄ns licenti-
am aplicā est exccōicat⁹ exccōicatōe papali incuritq; alias
penas vt habes in iij. pte ti. xv. p totū. Idē de dantib⁹ in
hoc auriliū ⁊ p̄siliū. ¶ Si negociator exercet negotiatio-
nes nō ad aliqz finē bonellū. viz gubernare familiā vtilita-
tem patrie ⁊ h̄mōi. s̄z principaliter ob immensam cupidita-
tem p̄mittit turpe lucrū. Non tñ tenet de nēcitate dare
lucrum paupib⁹. s̄z vnā ptem de cōsilio ⁊ honestate.

¶ De Ludo multiplici .l.c.v.

Ludus si lusit ad taxillos vel chartas. l. ad aliū ludum
fortune. Si vicit per fraudē vel p̄ falsos taxillos vel
mendatiose tenet illud qd sic vicit restituere amittenti vl
tra mortale p̄missum. nisi sit qd parum. Si vicit ab eo qui
alienare non potuit. vt seruo religioso vxore filio famulis
⁊ hui⁹ tenetur his restituere q̄ habent curā illorū. ⁊ est mor-
tale. si est quid notabile ⁊ si ex cupiditate acquirendi ludit
¶ Si per multā importunitatem traxit aliū qui non inten-
debat ludere. vel retinuit volentē recedere vltra mortale
tenet illi si est quid notabile ¶ Si acquisiuit seu b iij

vicit per ludum huiusmodi in locis vbi phibet ludus vbi
phibet ludus et mandat fieri restitutio siue legibus impe
rialib⁹ siue mūcipalib⁹. et suat qntū ad vtrūq⁹. vñ tūc fieri
restitutio illi q amisit. sec⁹ si leges ille sunt abrogate p⁹ pri
am p⁹uetudinē. ¶ Si vicit p ludū in alijs casib⁹. except⁹ p
dictis nō tenet illi restitutū q amisit. q⁹uis possit elemosina
litter si sit paup⁹ elargiri. s⁹ vñ paup⁹ibus erogare de honesta
te et p⁹ilio. s⁹m aliquos tenet de nēccitate quod tūc est nō
optet tñ tales stringere ita ad certā restitutōem. sicut in
furt⁹ vsura. et h⁹mōi. et vñ h⁹ Ray. sunt qdā p⁹one qbus in
distincte tenet q⁹s restituere q⁹tquid ab eis lucratus fuerit
in alea et tarillorū ludo. viz furiosi pdigi minores. xxv. āno.
rū et maxime pupilli. ¶ Itē mēte capti surdi muti ceci. et q
p⁹petuo morbo laborāt. q⁹ tales rebus suis supesse. i. p⁹uide
re nō p⁹nt ppter qd dādi sunt eis tutores et curatores. Itē
videt⁹ vlcen⁹. de seruis mōachis et ceter⁹ claustralibus et si
lūssimilias qui nō hnt peculū caltrēse l⁹ q⁹si. et de vxore que
nō h⁹ bona parafrasenalia. et etiā de administratoribus rerū
ecclesiasticarū q sunt paup⁹m. et de filiis p⁹sonis. tñ tales
pecunie nō sunt restituende eas p⁹dentibus. s⁹ tutori curas
tori p⁹ri monasterio dñō marito eccle et h⁹mōi. De restitu
tōe taliū. vide pleni⁹ in summa in. ij. pte de restitutōe ludi.
De alijs vero que ptingūt in ludis vt fraudes blasphemie
amissio t⁹pis et h⁹mōi. habes in c. aijs

¶ De Inquietud. ne. c. vi.

Inquietudo circa t⁹palia acquirenda et p⁹uāda Si
habuit inmensam sollicitudinem circa h⁹mōi. et p⁹p
ter hoc dimisit aliqd nēccariū ad salutē vt missam.
et h⁹mōi. mortale est Si vero nō dimisit necessaria s⁹ remi
ssio fuit quo ad spūalia veniale est Si habuit nimiam sol
licitudinem circa h⁹mōi ex pua p⁹identia auxilij dei in se nō
est mortale. s⁹ videt⁹ ventale. est tñ multum impeditiū de
notionis et aliorū bonorū spūalium.

¶ De Inhumanitate retinendi tenaciter. c. vij.

Avaritia in retinendo tenaciter seu inhūanitas nō fa
ciendi elemosinas corpales indigentib⁹ qñ p⁹t hoc ver
su p⁹tenet. s. Visito poto cibo redimo tego colligo condo.
Si hñs sup⁹flua quo ad naturā et quo ad decetia stat⁹ sui
p se et familia sua non subuenit necessitatibus aliorū etiā

nō extremis. s; magnis q̄s nouit mortē ē. Si bñs de sup
fluo q̄ ad naturā si nō quo ad decētiā statu p se ⁊ familia
sua nō subuenit paupib; in extrema necēitate quos nouit
mortale cōstitū indicat. s; s; optet multa p̄siderāe ad bene
intelligēdū. vide de hoc in .ij. pte ti. pmo. ¶ Si nō subuenit
indigētib; de industria ⁊ arte sua cū potuit. vt medicus
medēdo ⁊ visitādo infirmos paupes sine sallario. aduoca
tus in aduocādo. pcurator. pcurādo ⁊ h; videt mortale. ¶
Si q̄s nō subuenit paupib; necessitates extrēas patientib;
cū posset. l. tardauit dare. ⁊ exaspauit paupes veniale est. ¶
Si pauit pauperib; nimis sumptuosa. l. nimia q̄stuantib;
sine cā indigētib; l. vtentib; male elemosinis pctm̄ est poti;
q̄s meritū. ¶ Si laborātib; p eo quocūq; millerio nimis
distulit dare eis mercedē vltra p̄uētiōnes factas. cū tamē
possit solue. posset eē mortale si incurrēt q̄ue dānū l. scan/
dalum. idem si aliquid defraudauit.

¶ De Auaritia amandi res inordinate. c. viij.

Nota q; siq; res ēc iuste acq̄sitas ita inordinate amat
vt inbēat ei vt fini. cui? signū est qñ ppter eas nō amit
tendas eē parat? facē p̄ aliqđ p̄ceptorū dei. peccat n. orali
ter. q; plus diligit creaturā q̄s deū. ¶ Si at nullo mō vel
let facere ptra salutē suā ppter h; t̄palia q̄suis inordinate
afficiatur seu amet ea veniale est.

¶ De pdigalitate contraria auaritie. c. ix.

Et superflue expēdit suā substantiā. l. in edificijs sumptu
osis. l. in equis l. in vinijs delitijs vel frequentib; vel
palestris l. ludis l. ornāmēt. vel turpitudinib; ⁊ p̄cipue mu
lierum l. in ensenijs. l. bistronib; ⁊ h; pctm̄ est. ⁊ qñ est nota
bilis excessus fm̄ p̄portionē sui stat? est mortale. als in mo
dico est veniale. Descendē at ad particularia. puta teter/
minare qñ est mortale. l. v̄iale nō de facili p̄t dari iuditiū
certum a quo cognoscatur.

¶ De inuidia que est ij vitium capitale. ¶ Titulus s; d
inuidia ⁊ eius sp̄etiebus. iij. ⁊ h; capla. iij. c. i.

Inuidia est tristitia de alieno bono inquantū dēside/
ratur vt diminutū proprie excellentie. ⁊ si sit ex con
sensu rationis mortale est. nisi esset de aliqua re parua sic
puer q; inuidz alteri puero q; bēat plures fructus ⁊ bñēi.

sed si sit p^m motum sensualitatis. et cum displicentia ratio-
nis est veniale. vel nullū ē de re notabili Interrogādū est
p^m statutū de h^o inuidia. sⁱ platus alteri plato inuidet de
maiori prelatione lⁱ dignitate. Si est officialis de maiori
digniori officio. Si doctor de maiori scientia et concursu.
Si scolaris de acutiori ingenio alteri? scolari. Si ciuis de
maiori honore et reputatione alteri? Si spiritualis de ma-
iori fama alteri? Si mulier de alterius marito filia o^mn-
mentis pulchritudine et hui^{us}. Si artifex de artificijs artis
sue et lucro. et sic de alijs. Si q^{ui} cū dolet de bono p^{ri}mi sui
non ex eo q^{ui} ille h^{ab}eat. sed de defectu suo. q^{ui} i^{ps}e caret
cōtent^{us} t^{em} q^{ui} p^{ri}mi h^{ab}eat nō p^{er}tinet ad inuidiā. et similiter si do-
leat de bono inimici. ex hoc solū. q^{ui} timet inde sibi nocu-
mentum nō proprie pertinet ad inuidiam.

¶ De Odio et alijs filiabus inuidie. et p^{ri}mo de odio. c. ij.

Et habuit odiū ad deū q^{ui} flagellauit eū vel impediuit
mala desideria ei^{us} lⁱ alia de cā mortale est ¶ Si hūit
odium ad p^{ri}mū desiderās malū ei^{us} vt malū. et si est ma-
lum notabile. q^{uo}d illi appetūt rōne deliberata mortale est
sue malū sit in p^{er}sona. lⁱ fama lⁱ s^{er}ua. vel alio mō. secus at si
non p^{er}sensit rōne vel sit quid nō multū dānosum. ¶ Si nō
desiderauit malū alteri^{us} viz infirmitatē in bonū eius vt. sⁱ.
bon^{us} efficiat^{ur}. lⁱ ne peior. vel ne alijs noceat nō est odiū. In-
terrogandus et inuestigādū est hoc caute. nā layci o^mnē
displicentiā solent appellare odiū. q^{ui} t^{em} nō est nisi dicto mō

¶ Item odiū p^{er}tra vnū reputāt t^{ri}ū vnū p^{er}ctū. Sⁱ nō q^{ui} si
cut in alijs sic in isto. ¶ Quoties reuocādo iniuriā menti
de nouo hūit odiū ad illū cū p^{er}sensu rōis toties peccauit
mortaliter. Interrogādū est ec^{ce} de t^{em}p^{or}e. sⁱ q^{ui}stum p^{er}seuerauit
et quo frequē odiuit. Itē q^{ui} dimittat de odiū. sⁱ optet. imo
nō o^mnē illi petē veniā q^{ui} odiuit. si p^{er}ctū est occultū nisi pub-
lice cū x^{risti}is vel alijs modis offendisset.

¶ De susurratione q^{ui} est ponere dissensiones inter amicos
propter malam intentionem. c. iij.

Et quesuit ponē discordiā inter aīcos lⁱ p^{er}sanguineos
dicēs malū vni de altero vel ecōtra. lⁱ referēs studio
se q^{ui} p^{er}nt cāre h^{ab}ere. q^{ui} mortale est. et nū^{er} erga socrū. et socrus
erga nūrū solent his vacare. Si dixit aliq^{ui} x^{risti}ba vñ orta est
discordia inter amicos et p^{er}sanguineos. sed h^{ab}ere nō infēdens

sed in eade de se nō est mortale. s; posset esse ratione lēa
bali. Si q̄s intendit dissoluē malas amicitias vel puerfati
onem aliē cū alijs ne decipiat p̄gruis remedijs n̄ ē malū.

¶ De Exultatione in diuersis. c. iij.

Exidens dāna euenire. z mala his q̄b; inuid. t. l' odiū
habet. letat. deliberato aio de malo illi mortale est.
Scius at nō deliberato aio. Letari at de malo inimici.
non in q̄stus malū ei? s; in q̄stum nō poterit nocē. vel alis
iniurie eū opprimere potest esse sine pctō.

¶ De tristitia in prospero.

Tristitia in p̄speris. q̄ hoc differt ab inuidia. q; tri/
statur de bono p̄mi. z ppter hoc cogitat quō male
habeat z desiderat. s; ptingit sepe q; nō patit ille dāna q̄
ei appetit. s; magis p̄sperat. z de hoc tristat. z est mortale
vbi est sensus rationis.

¶ De ira q̄ est iij. vitiū capitale titul' tertius. z h; c. ij.

Ira est appetit' vindicte z vitiū capitale. z frequēter
miscetur cū odio. Si ppter aliq; defectū in se vel in
altero p̄missum desiderauit vindictā l' punitōez quōcunq;
vt p se vel a dō l' ab alio. intēdens solū satisfacc aio suo ira
to. z est mortale q̄n. s; solū intēdit punitōez p̄ter ordinē ra/
tionis. si notabile malū est. z cū p̄sensu rōis alias veniale.
vt ira quotidiana in gubernatione familie. Si irat' est in
seipm ppter aliquē defectū turbat p̄tra se veniale est cōi/
ter. ¶ Si irat' p̄tra deū ppter aliq; flagellum murmurat
in corde l' ore. impatiēter ferens z p̄t esse mortale z venia/
le s; modum impatience.

¶ De indignationib; z alijs filiabus ire. c. ij.

Indignatus p̄tra aliquē nō valēs audire eū. vel vide
re reputās eū indignū eo q; sibi displicuerit. eū obu
it seruire poti' est veniale cōiter. z si ppter hoc retin; sibi
loquelā. l' aliud signū oīs displicētie. q; auferēda sunt. pp/
ter scādālū. p̄miorū z opionē odij. ¶ De timore menti

Exercogitauit diuersas vias z modos ad vindicādū
se de iniuria. z his implicauit mētē cogitatōib; alter/
eatijs s; p̄cessum p̄t esse mortale z veniale.

¶ De Clamore.

Ex ira clamauit p̄tra aliq; inordinate z p̄fusa z furi
ose loq̄sdo est veniale cōiter. ¶ De cōtumelia.

Si dicit alteri verba p̄sumeliosa l' iniuriosa importan-
tia vitia l' obp̄bria animo iniuriadi notabilr. vt vocā
di eū p̄d̄itorē l' inhōestā p̄sonā. z dicēdo mala de p̄ntibus
z h̄mōi. mortale est. Si dicit v̄ba obp̄bria familie sue l'
discipul' sibi subditis cā correctōis. si fit mō debitor hōe
suo z sine pctō. l' cōiter est veniale. nisi infamatoria diceret
z sequerē scādālū magnū.

Si blasphemauit animo deli **¶ De Blasphemia z**
bato aliquē. vt pcuteret tali maledcōe in malum essz
mortale. nisi hoc affectaret in emēdatōem ei' **¶ Si** v̄o hoc
nō desiderauit v̄m rōem. s̄ v̄m subitū motū ire ei' cui' sig-
nū est. qz si hoc ptingerz valde doleret. sic fit a p̄ntib' cōiter
veniale est **¶ Si** maledixit creaturas irrōnabiles. qz si fecit
in detestatiōem creatoris. l' in dānū dñi e' est mortale. alias
veniale z ociosum. Si blasphemauit aīas defunctorū suo-
rū p̄ntū l' aliorū hōim videt mortale. qz videt intēdere no-
tabile malū. Idē cū seipm maledixit ex impatiētia Si blas-
phemauit diabolū malū est. qz ociosum saltē

¶ De Maledcōe dei z scōrū dictū est sup. p̄mo p̄cepto.

Derira p̄ quā ex ira se inuicē hōies **¶ De Rira.**
pcutiūt. i. cū sit aīo nocēdi l' iniuriadi. vt in adultis
est mortale in incipiēte zō in p̄sequēte aīo vindicatio. se/
c' si aīo defendēdi se t̄m l' cō ad exercitiū vt pueri

De seditōe q̄ est qñ vna p̄s ciuitat' **¶ De Seditōe**
infigit p̄ aliā ex pte ei' q̄ iniuste mouet est mortale cū
oibus seq̄cibus e'. z tenet de oīib' dānis iñ secut' alteri
pti **¶ Ex** pte at̄ eius q̄ resistit seditōi iniuste morte p̄ se. vel
bonū ciuitat' nō est v̄m se peccatū. nisi misceantur odia z
vindictōes. put cōiter accidit **¶ Qñ** ex resistētia alteri pti
seq̄rent multa picla z mala cedēdū essz. alias nō euaderet
multa pctā q̄ in p̄fectu p̄tū seq̄rent **¶ Si** q̄s eē ita p̄tialis
est vt ḡlph' z gebelin' seu alr p̄tialis ita obstinato aīo q̄ ap-
petit exterminiu alteri' p̄tis. seu exilium p̄ p̄bas z nephas
patus eē in mal' seq̄ p̄tē suā non est sine mortali. z in male
statu p̄ditōis

¶ De Bello

Si q̄s mouet bellū iniustū mortali peccat. z oīs q̄ dat
auxiliū p̄siliū z fauorē sibi peccat mortali **¶ De dānis**
at̄ q̄ ibi fuit. z de resistētib' z qd sit iustū l' iniustū bellum
vl. in iij. pte **¶ De hōicidio** di. est sup. ca. v.

De Accidia q̄ est q̄tū capitale vitlū ti. iij. Et hz c. v.

Accidia imptat tediū bñ **Primū c. de cadē.**
opādi Si ita tristat⁹ ⁊ tediāt⁹ est q̄ habuit in hor
rozē bona diuina. ⁊ in abbōiatōem spūalia ⁊ ppter
bona ad que tenet vt pcepta dei ⁊ ecclesie ⁊ hmōi. qñ ad
est p̄sensu. rōis est mortale. s; si hz talē motū tm̄ fm sen
sualitatē cū displicētia rōis est veniale Si at⁹ tristat⁹ est
de morte p̄sanguinei. l' alio casu q̄ penitet eū bñfecisse vel
pponit ampli⁹ nō bñfacē. mortale est **¶** Si ita tristat⁹ q̄
vellet nunq̄s fuisse creat⁹ a deo. seu nō esse nat⁹ in mūdo. l'
esse sicut brutū aīal l' mori quocūq; siue bñ siue male di
spolitus dūmodo hinc exiret. tal' tristitia cū p̄sensu rōis est
mortale. **¶** Si eē ita tristat⁹ de aliquo casu aduerso q̄ in
currit grādē infirmitatē ppter nimīā tristitiā. p̄dēs somnū
nō dimittēs cibū ⁊ hmōi. videt⁹ mortale qñ p̄t se iuuare p̄
hmōi **¶** Si tristat⁹ ex p̄sideratōe bonorū que hñt aliū. qui
bus ipse est priuatus vilipēdēs omīa sibi data a deo. ⁊ inde
sumēs tediū bñ operādi fm̄ p̄sensum rōis. illa accidia cōit⁹
est veniale. ⁊ in p̄sonis spūalib⁹ reperit⁹ Si tristat⁹ ex hoc
q̄ bona p̄posita que fecit sepe frāgit. ex hoc incurrit tediū
bñ operādi qñ sibi videat⁹ nō posse p̄ficē. accidia est in spū
alib⁹ incipiētib⁹ deo p̄uire Si ex frēq̄ntia tētationū atten
dat⁹ in laborādo ⁊ resiliēdo veniale est. si tm̄ resitat in inci
piētib⁹ p̄tingit sepe Si attēdiat⁹ in bonis operib⁹ l' bñ ope
rādo orādo audiēdo legēdo lcōes l' p̄dicatōs aut dicendo
officiū ⁊ hmōi. nō tm̄ dimittit de nēcitace siēda cōiter est
veniale. ⁊ sat⁹ eē in spūalib⁹ reperit⁹ **¶** Si tristat⁹ de aliquo
defectu mag⁹ ex eo q̄ apparet defectuosus corā hōib⁹ q̄s
corā deo accidia est. ⁊ frēq̄nter veniale. p̄cedēs ex supbia

De Filiabus Accidie. c. ij.

De filiabus accidie in q̄b⁹ difficile est cognoscē qñ ibi sit
pctm̄ mortale. nisi cū misceat⁹ cū aliq̄ pctō. vt cū obmit
tit aliq̄ pceptū nisi depmat ita mētē q̄ tollat caritatem
¶ Despauit de mīa **¶** Dei ⁊ primi **¶** De despauit
dei existimās nō posse l' nō velle ei p̄cē etiā reuertenti
ad p̄niam. vel nō posse abstinē a peccatū cū adiutorio dei.
est mortale fm̄ deliberatōem ⁊ p̄cessum. sec⁹ si fm̄ aliquem
impulsū tēptatōis Si desperauit se nō posse euadere ali
q̄s misfias mōi. l' picia p̄p̄t q̄ decreuit se occidē est mortle

Et si aliqd ad hoc fecit multomagis. ¶ De malitia.

Et p̄tēp̄t diuina z spūalia bōa ex tristitia aggrauāte
mētē mīx cū accidia mortale est. Si at̄ p̄tēneret z re
fugerit ea p̄ q̄ possz vitare p̄ctm̄. qz tunc p̄tinz ad blasphemā
mīa in spiritum sc̄m̄. vt infra dicet̄. **De pusillanimitate.**

Et subtrahit se ab illis bonis ad q̄ erat apt^o timore de
ficiendi vt a ieiunijs ab ingressu religiōis a p̄latōe in
iuncta ab officio p̄dicatōis z audiētia p̄fessōis iuncte z
b̄mōi est cōiter v̄iale nisi eēt p̄ceptum in eo qd̄ dimitit̄.

¶ De Rancore.

Et habuit indisplacitā z tedium corrigētes eum p̄p̄
ter correctōes ē v̄iale. nisi illos odiret z tunc odium
est mixtum. **¶ De ociositate que p̄cedit ex tedio.**

Et stetit ociosus nihil boni opans corpale l̄ spirituale
vñ amittit t̄ps irrecupabile videt̄ v̄iale. nisi ex ocio
addat̄ aliqd̄ vitiū qd̄ frēq̄nter accidit. z q̄sto tpe stetit oc
iosus. **¶ De tpe seu p̄gria bene opandi.**

Et fuit tard^o ad bñ opādum liz illd̄ fecerit tard^o ad ec
clesiā ad orat̄. ad elemosinas dādum z b^o p̄iter ē veni
ale. nisi ex tarditate obmittet̄ p̄ceptum. vt qz cito nō sub
uenit patiēti extremā necēitatē cum tenet̄ vt infirmo. vñ
se q̄q̄ mors z b^o. tunc ē mortale. **¶ De euagatōe mentis.**

Et habuit distractionē mentis in ōde z fuit in eā. l̄ cū
voluntate euagat̄. l̄ audiendo p̄dicatōes z diuina mē
te cogitauit vana z inutilia ē cōiter v̄iale. nisi addat̄ aliqd̄
spāle p̄ctm̄ l̄ p̄ totus officium ad qd̄ obligat̄ ex p̄cepto. vel
audiat noua. l̄ si loq̄t̄ inutilia. l̄ ex tedio mutat loca hic inde.
l̄ distrahit sensus z mēbra diuersimode est v̄iale cōiter.

¶ De Negligentia seu tepiditate. c. iij.

Que ē remissio voluntatis circa ea q̄ d̄z facē. In hac q̄
tidie oēs offēdunt. s̄z v̄ialiter nisi obmittat̄ aliqd̄ ne
cessarium. si fuit negligēs circa opa mīe spiritualia q̄ hoc
x̄su p̄tinēt̄. Cōsule castiga dimitte sola refer ora. Nota q̄
sub p̄sulo p̄p̄henditur doctrina z docere ignorantē p̄cipue
ad salutem vtilia. **¶ Si fuit negligens ad adiscendum ne
cessaria ad salutem. vt precepta dei z ecclesie generalia.**
quia b^o ignorantia nō excusat. vel ad eundum ad predica
tiōem z vtile est iungē idiot̄ vt p̄dicatōes aliq̄s audiat̄.

Si fuit negligens ad procurandum sibi sacramenta et sue familie. et si ex negligentia et collatione mortua est ples sine baptismo est mortale. **S**i infirmus mortuus est sine professione et confessione in extremam unctionem. cum ex negligentia crassa preceperit videtur mortale vel tunc veniale in quo plus ille indigebat. **S**i fuit negligens ad procurandum sacramenta confirmationis. **S**i iterum fecisset dare sacramenta baptismi confirmationis in ordine scienter sacrum est mortale et pertrahit irregularitas in suspicietate. **S**i fuit negligens ad fraternam correctionem cum teneat. videtur peccatum occulto et mortali et inde sperabat emendationem illi tunc esset mortale dimittendo omnino illam. veniale vero retardando vel de his que non sunt mortalia. **S**i non suavit ordinem debitu in fraterna correctione. et nimis asperum tempore et loco indebito peccatum est. **De Negligentia professionis**

Si obmisit ad minus se in anno profiteri ex negligentia. et ignorantia mortaliter peccavit. **S**ecus si ex impotentia. videtur quod non habet copiam professionis. sed si postea cum habet copiam professionis non supplevit defectum. mortale est. **S**i fecit professionem non factam scienter dimittens aliquod mortale. quod dubitabat. et credebat esse mortale. et si non esset mortale mortaliter peccat. et teneat iterare professionem. **S**i dicit esse peritum de omnibus peccatis et dispositum ad abstinendum et satisfaciendum. cum hoc non intenderet mortali peccavit. et teneat iterare professionem. **S**i penam sibi iniunctam per mortales ex negligentia obmisit facere peccavit mortali. et teneat iterare professionem. si est illi oblitus penam. **S**i sciens professus est ei quem sciuit excommunicatum et suspensum. vel non habente auctoritatem. puta quod simoniacus accepit benedictionem. et quod intrusus est per laicam potestatem peccavit mortali. et teneat iterare professionem. **S**i professus est in excommunicatione maiori excommunicatus. quam nesciuit ipse nec professor eius. absolutus tamen fuit a peccato. oportet iterum profiteri quod non fuit capax absolutiois tunc propter excommunicationem. **S**i professus est ei qui non habet sufficientem scientiam peccat. et si fuit adeo ignorans quod nesciuit discernere peccatum eius precipue contra teneat iterare professionem.

De Negligentia circa communionem. c. v.

Si obmisit communicare se in anno. scilicet in pascha resurrectionis post annos discretos peccavit mortali. nisi fuisset legitime impeditus ut quod alteratur stomacho. et excommunicatus querens tamen absolutioem. et de licentia proprii professoris per aliquod dies dis-

ferret. et in huius casibus de suppleere defectum quoniam per. **S**i
 non coicauit ieiunium ita. scilicet quod post mediam noctem aliquid sumpsit
 per modum cibi vel potus peccauit mortaliter. nisi esset grauer
 infirmus quoniam tunc habet. **S**i coionem sumpsit cum statet cum propositio
 to alio peccati mortali. vel cum esset excoicatus hoc sciens vel
 ignorans ignorantia crassa peccauit mortaliter. **S**i non con
 fessus de aliquo mortali peccato commissio. vel aduertenter et
 verecundia. vel inaduertenter propter indiscussidem conscientie
 vel ex ignorantia crassa et supina sumpsit coionem peccauit
 mortaliter. **E**t nota quod si quis obmittit confessionem vel coionem
 in tempore statuto conari de confessione ut indicat eum ad supplendum
 defectum nisi sit omnino non bene dispositus. **I**tem cum recipit alia
 que deditum vitium turpibus et alijs usque ad finem quodragesimo
 cautum ut ne subito admittet eum ad coionem. scilicet plonget sibi
 tempus per aliquas ebdomadas. **D**e alijs rebus defectibus que committuntur
 tur circa coionem et missam. vide in tertia parte de clericis.
Si existeret excoicatus maiori scienter participauit. audiendo di
 uina in ecclesijs aut sacra percipiendo peccauit mortaliter. **S**i
 participauit in crimine cum aliquo propter quod illegitimum quo partici
 pauit erat excoicatus. videlicet quod verberauit clericum. ut c. si coicu
 bine ex sententia excoicatus. **U**el si aliquis clericus subicit se
 alicui laico verberandum ad placandum eum de iniuria sibi illata
 clericis ille efficitur excoicatus. quod participat in crimine eum verbe
 rante. propter quod est excoicatus et mortale est. ut c. contingit de
 sen. exco. **S**i existeret excoicatus maiori scienter participauit cum a
 lijs fidelibus et existeret diuina percipue in his que continentur hoc versu
De orare vale coio mea negat. **E**t si fecit ex preceptum per
 hibitum superiorum. peccauit mortaliter. alias venialiter et efficitur
 excoicatus minori a quo per absolute omnis que habet eum audire in
 confessione. **E**xciunt tamen quoniam casus in quibus participare cum
 excoicatus. que continentur in hoc versu. **U**tile lex huile res ignorete
 necesse habet anathema quod faciunt ne possit obedire. quod vi. i. v. p. s. u.

Quintus titulus de inanigla habet. iij. c. **P**rimum c. de inanigla.
In inanigla que est quintum capitulum vitium importans
 inordinatum appetitum laudis humane seu inordinatam
 complacitiam ei cui offertur. et cui fit aliquod opus principa
 liter propter laudem propriam amittit ei merces et peccatum incurritur.
 et interrogandum est secundum statum hominum de diuersis materijs

In quibus homines querunt sibi laudem. viz a doctore de scia et doctrina. a scolari de ingenio et disputatōe. a rectore de regimine. a mulieribus de ornatu et huiusmodi. Si quesivit laudem et gloriam de ope peccati mortali mortali peccavit. si enim rationem deliberatā hoc egit. secus si in modum sensualitatis. vel et si de aliquo veniali gloria. Si opera sua de genere bonorum. et ieiunia elemosine et huiusmodi. quasi omnia ad laudem humanā fecit mortale videtur. cum ibi constituit finem. secus si aliquis horum aliquid facit alio fine. Si ita inordinate accepit laudem de aliquo ope. propter eam persequenda patet erat facere per aliquod preceptorum peccavit mortaliter. In alijs autem casibus videtur veniale.

De Immodestia ornatu. c. ij.

De immodestia ornatu. quod preedit frequenter ex inaniglianis. hoc est ex alijs causis possit. preedit. et precipue multas iuvenes de hoc interrogande sunt. scilicet de ornatu capillorum fucorum gemarum vestium preciosarum et foderaturum et caudis earum et plannellimis alii et cordis capiti et huiusmodi. in quibus aliquid est mortale aliquid veniale. Si versus l' vsa est fucus. vel alijs ornamētis ad ostentatōes et inanē gloriam si de hoc superbiunt vel gloriata est. mortale est. si tantā delectōem hūit ad laudem et gloriam illā quod non curavit transgredi mādata dei et ecclesie. Si versus l' vsa est furcū et alijs ornamētis ad inducendū homines ad sui concupiscētiā est mīmonium. mortale est indubitatum. Si ita inordinate delectatur in hoc. ita quod et si sciret homines ex sui ornatu scandalizari. trahi ad sui concupiscētiā non curas de ruina primi mortale est. Si ad placendū viro suo l' ad inueniendū virum si est innupta l' ne despiciatur ab alijs l' ex alia lenitate vsa est furcū. et alijs ornamētis super lūis de se non est mortale. sed potest veniale. nisi sit notabilis excessus in hoc. ut possit iudicari de occasione data aliorum rube et si tamen accepta quod est difficile iudicare. Si hūit nimiam diligētiā et studiū et tempus ad ornandū se. l' fecit excessū in portatura vestium ultra suū statū l' peditōem. l' si in morte prece. l' vestibus nimis delicatis pectus est. **Ca. iij. de filiabus in**
Silauit scitatem habere perie. **Canisale Et primo de ypocrisis**
iuniorum ordo et hoc. cum male esset si hoc egit ad persequenda laudem humanā constituit in finem mortale est alius veniale. nisi aliud vitium adiungat. Si silauit scitatem per ypocritam intendens aliquid quod sit per hominem dei. l' utilitatem. prius. ut semina erroris. adipisci indignum ecclesia sita dignitate. decipere. in primū tempus. vel spiritualiter. mortale est

¶ Si simulauit sanctitatem existens malus et uentur ad elemosine sicut sancto viro. l. procurator ecclesiarum ut ceretum et filium mortaliter peccauit. **¶** Si simulauit maiorem sanctitatem quam habuit. vel occultauit suum defectum ad edificatum primorum non est peccatum l. leue vel veniale est. aut si habet facit ob aliquam vanitatem vel inanem gloriam est veniale

¶ De Iactantia.

¶ Laudauit seipsum de aliquo opere peccati mortali mortaliter peccauit. **¶** Si autem de opere veniali venialiter peccauit quantum est de se. **¶** Si laudauit se de aliquo opere bono viz de virtute. de scientia. de industria. vel diuitiis. vel potentia et habet ex superbia et inanis gloria mortale est l. veniale. Item radice ipsi superbie vel inanis glorie vnde peccat. **¶** Si laudauit se propter nedo alios. ut phariseus publicanum mortale est. **¶** Si autem ex aliquo leuitate l. utilitate prosequenda veniale vel nullum est.

¶ De Ironia

¶ Iustificauit se verbis vel factis plus quam sentiat in seipso in mente. dicens aliqua mala de se. quod in se non cognoscit veniale est. et de ironia

¶ De Contentione.

¶ Quis contendit aduersus alium contra veritatem scienter in rebus alicuius importantie mortale est. secus in rebus parvis et inaduertent. **¶** Si contendit pro veritate sed nimis inordinatam contemneret est veniale. sed possit ibi esse tanta inordinatio quod ratione scandalis sequentis esset ibi mortale

¶ De Discordia

¶ Huius tractare aliquem cum alijs in consilio nolit concordari cum alijs de his que ordinantur ad honorem dei vel primorum utilitatem ex eo quod male afficitur ad eos. vel ut ostendat se plus scire quam alij mortale est. secus autem si non concordat. viz quod si videtur esse magis secundum deum et rationem quod ipse intendit. quod tunc vel non est peccatum vel leue. nisi sit nimis pertinax.

¶ De Pertinacia.

¶ Fuit pertinax in sententijs suis discrepans a consilio ceterorum consilio l. iudicio contemneret est veniale periculosum et indutium erroris

¶ De Singularitate nouitatum

¶ Fecit singularitates l. nouitates in conuersatione vite l. vestibus. l. cerimonijs. vel alijs adinuentibus peccatum est. et si adinuenit aliquam malam consuetudinem omnia ei imputantur

¶ De Inobedientia.

¶ Non obediuit iugioribus suis superioribus. vel temporalibus

legibus canonicis. vel ciuilibus rōnabilibus. ⁊ siquidem
trāsgredī supiorū ordinatōs hñtes vim pcepti. vt qñ mā
dāt suari xbo l' scripto in x̄tute sc̄tē obediētie. l' sub pe
na exco. catōis vel carceri. vel alijs penis grauib⁹. ⁊ huius
eqpollentijs peccauit mortaliter In alijs x̄o ordinatōib⁹.
simpli factis trāsgrediendo est veniale. nisi fiat ex pceptu
q̄ tūc mortale quantūcūq; leuibus

¶ De Gula. vi. ti. ⁊ h3. c. iij. Primū. c.

Gula est sextū capitale vitii ⁊ imptat inordinatū
appetitū seu delectatōem circa cibū ⁊ potū. No
ta qñq; spēs seu modos q̄ p̄tinent in hoc versu.
Proprie laute nimis ardentē studiose. Si comedit vt
bibit ex horā debitā sine rōnabili causa ⁊ vrgēte. Si est
vltus cibus l' potib⁹ lautis nimis ⁊ delicatis vltra p̄ditōm
sui status aliter. n. decet comedere infirmū q̄s sanū ciuem
q̄s rusticū. Si comedit vel bibit in nimia q̄ntitate p̄m ex
igentia sue p̄plexiōis. qd. n. vni parū est. nimū est alteri. Et
pl' comedē in die ieiunij q̄s altera die nō est de se malum
p̄vna comestiōe. Si comedit l' bibit cū nimio ardore gu
le. seu cū nimia p̄placētia p̄tēptus magi satisfacē delecta
tioni gule q̄s necessitati p̄uidere. Si adhibuit l' adhibe
ri fecit nimū studiū ⁊ diligentia circa cibaria delicata p̄/
panda vt cū varijs saporib⁹ ⁊ diuersis modis. ⁊ hmoi. In
bis omib⁹ spēbus l' modis gule. tūc est mortale. qñ delec
tatio gule querit vt finis pat⁹ facē p̄tra p̄cepta vt satisfi
ciat delectationi gule. Vel cū comedit vsq; ad crapulam
vel vomitū aduertēter sic fit a plerisq; in carnis p̄picio. vel
vitiū aliquo cibo. ex quo x̄i l' credit incurrē lesiōm p̄sone
In alijs x̄o casibus p̄mūter est veniale. Si comedit car
nes in q̄dragesima l' in alijs ieiunijs ecclie vel in. vi. feria
aut ip̄a sabbato p̄ totū ānū nisi vrgēte causa nccitat l' in
firmitati peccauit mortali si sine p̄silio medici. Si vltus est
lacticinijs tpe q̄dragesime sine cā infirmitatis. ⁊ de p̄silio
medici peccauit mortali. In alijs x̄o ieiunijs ecclie sua
ri p̄t mos p̄fie q̄ntū ad vsum lacticiniorū qui mos si non
appareat tutius est abstinere

¶ De Ebrietate.

Et bibit vsq; ad ebrietatē aduertens se nimis bibere.
vel potentia vini sufficientē ad inebriādum. l' de hoc
dubitās p̄babiliter peccauit mortaliter. secus

si fecit causa medicine. ¶ Si induxit aliquem ad frangendū ieiuniū ecclesie sine causa legitima suis p̄suasib⁹ peccauit mortaliter. ¶ Si induxit pueros. et iuuenes ad lāba/citates et tabernas et h̄. ut p̄uertat ad ēpia. ¶ Si frequenter fuit tabernā sine cā rōnabili. v̄l p̄uicia dissoluta p̄ctm̄ est

¶ De Insensibilitate.

Abstinuit se nimis a cibo et potu et alijs necessarijs vite p̄pter qđ incurrit infirmitatē cōit̄ est veniale. nisi fiat notabil̄ excessus et addat obstinatio et admōtiones ex h̄mōi defectu. q̄ tūc videt̄ mortale rōe p̄culi seq̄ntis.

¶ De filiabus Gule. et primo de L̄bitudine. c. iij

Ex fumositatibus inordinate comestib⁹ et potus incurrit scurilitatē seu grossiciē intellect⁹. et ex hoc ineptitudinē intellectus. vel ineptitudinē legēdi orādiq̄ est veniale cōiter

¶ De Loquacitate

Nimis locutus est seu dixit v̄ba ociosa et sine necessitate et rōnabilitate p̄mūter est veniale

¶ De Scurilitate.

Fecit actus seu gestus inordinatos. et si sint puocantes ad libidinē ex m̄lmoniu est mortale. Si v̄o ad dissolutionē. vel leuitatē vt v̄tositatē et h̄mōi veniale est

¶ De inepta Letitia

Abbuit ineptā letitiā et vanā in ludis et iocis. cōiter veniale est nisi addat aliqđ vitiū

¶ De Choreis

Choree q̄ fiunt cū inordinata letitia sunt mortalia q̄ncq̄ modis. p̄mo cū fiūt ex libidine. scđo cū fiūt in ecclesijs q̄ sacrilegiū est. tercio cū fiūt a clericis et religiosis cū mulieribus rōe scādali. q̄nto. cū fiūt ex inanigla v̄l vana letitia tā inordinata q̄ ibi p̄stituat̄ finis. q̄nto cū tales chorizantes nō curāt de scādalo. p̄mi. mortale est. In alijs at̄ casibus cōiter est veniale. Possz tñ q̄ncq̄ esse mortale. nec de facili de h̄mōi p̄t dari iuditiū

¶ De Immunditia

Immunditia q̄ p̄t intelligi cū quis inmundē comedit. et essz veniale. p̄cipue si ex hoc p̄turbat alios. vel q̄ vomitū facit et si hoc facit q̄ nimis comedit. l̄ q̄ audius comedit peccatū est. secus si causa medicine. vel p̄t̄ intelligi de immunditia pollutōis que cum accidit ī somnijs nō imputatur ad p̄ctm̄. s̄ p̄ctm̄ p̄t̄ esse in causa ei⁹. s̄. si p̄cessit ex crapula vel turpi cognitōe p̄cedenti. vel ex negligentia

vel etiam post vigiliam recolens de ipsa Immunditia ba-
bita in somnijs turpibus delectat. si est plenus rōis de
hmoi turpi delectatōe est mortale vel veniale. vel nullum
si ex alienatōe nature. **De immunditia seu pollutōe pcurata**
Nota qd si qd agit hac intētōe principalr vt pollutōem
beat. siue vigilādo siue dormiēdo mortaliter peccat etiaz
si facit causa sanitatis. ¶ Si at ipa pollutio etiā cōtingat
in vigilia pter volūtātē et sine pcuratōe nō est mortale.

¶ De Lururia titulus. vii. et hz. c. ij. Primū

Lururia est Septimū capitale vitii s; qd sup in pcep-
tis dictū est sat de spēbus ei in ope. ac ec in cogita-
tōe omi ill omīssis. vidēdū est de qbusdā alijs ptinētib⁹ ad
ipam lururiā et delectatōem morosam. et pmo ¶ Si tetigit
aliquē l' aliqz l' osculat⁹ est libidinose ex cōingū mortalit⁹
peccauit. ec si nō sequit⁹ turpis act⁹. nā talia exētia in ope
ipō p vno pctō hñt cū ope ipō. s; tāto qū⁹ qnto in hmoi
cōcurt plura. si at fiāt diuer⁹ tpib⁹ diuersa sunt pctō. ¶ Si
scriptis l'as l' portauit. l' misit. l' recepit ptinētes amatoria
et puocātia ad lasciuā aduerteuter mortaliter peccauit. ¶
Si fecit cātātōs l' cātauit l' legit. l' audiuit sba lascinie. ¶
Turpia delectabiliter ad puocādū se vel alios ad lasciuā
mortale est. ¶ Si associatuit aliquē quē sciuit ire ad pcanō
vel turpi agendū. l' ad faciēdū serenatas vl' matutinas
peccauit mortaliter. ¶ Si fuit mediator inter aliquos ad
turpia. l' posuit aliquos mediatores inter se et inter alios.
et hmoi peccauit mortaliter. Itē si recepit eneniū. vl' donū
qdcūq. vel misit de amore libidinis.

¶ De Delectatione morosa.

De delectatione morosa. qd vitium repit in tepidis et
multū negligētib⁹. nā feruidi subito cogitatōs expel-
lūt norias. et frigidis desiderijs opis acqescūt. ¶ Si habuit
cogitatōs immūdas et carnales. in qbus trahit morā post
qz rōe ppēdit. ppter delectatōez ipam cogitādi hmoi pec-
cauit mortalr. Nō solū qn qz cogitatōib⁹ luxurie rōe plēn
sit deliberans facere malū si adessz cēmoditas. s; ec iolen-
do opus ppetrare. s; non curando ipas cogitatōs libidino-
sas expellē postqz ppēdit. s; in eis voluntarie immorādo

peccauit mortaliter

¶ De filiabus Lururie. c. ij.

De filiabus Lururie de quibus non optet multū interrogare. quia difficile est intelligi nisi cū mixtura aliorū vitiorū. et prima est cecitas mentis.

De cecitate mentis. si fuit ita mēte occupat⁹ circa mundana et carnalia. quod nesciuit de deo cogitare vel de rebus spūalib⁹.

¶ De Precipitatione

De precipitatōe. si fuit pcept⁹ et subitus in opib⁹ suis sine consilio et examinatioe mēt⁹ debita agens.

¶ De In-

De inconsideratōe. si fuit incaut⁹ in fact⁹ consiliatōe. suis nō bñ iudiciās circa occurrētia

¶ De Incōstantia

De incōstātia. si in eo quod deliberauit boni agere fuit instans et mutabil⁹ et passioe

¶ De Amore sui

De amore sui. si nimis seipm dilexit querēdo corp⁹ delectatōes et cōmoditatē. et hui⁹

¶ De Odio dei

De odio dei. si habuit deū vel legē ei⁹ in displicētia. quod phib⁹ et cupiscētia et hui⁹

¶ De Amore vite pntis

De amore vite pntis. si nimis amauit vitā istā pntem. propter voluptates carnalis quibus est deditus ita amari vitā pntē quod aliq⁹ vellet hui⁹ ppetuari. fm De. est mortale.

¶ De Horrore futuri seculi.

De horrore futuri seculi. si horrore habuit ad vitā futurā. de alijs vero quod pntinent ad vitū luxurie et eē pinguū vide infra de pinguat⁹.

¶ De Supbia ff. viij. et h3 c. ij.

Primum.

Supbia fm Grego. est regina omnium capitaliū vitiorū. et est vitū multum subtile et difficile ad cognoscendū. et consistit in appetitu inordinato ppter excellētē. et habet quatuor spēs sue modos de quib⁹ potes interrogare. prout videbit⁹ expedir⁹ si tñ penitēs intelligat **¶ Si bona naturalis spūalia vel tpalia quod habuit sibi attribuit. et a deo non cognouit** **¶ Si bona ipa a deo recognoscēs meritis suis principalr se accepisse estimauit. viz ppter sua ieiunia orōnes et huius** **¶ Si ea bona que nō habuit sibi attribuit** **¶ plus quā habuit cū existimat se hēre multū humilitat⁹ certitatis. paciētē. et hui⁹ cū nō h3** **¶ Si reputauit se meliōre esse ceteris alijs pntens. in quolibz horū modorū pnt esse mortale vel veniale fm quod rōe pntē vel non.**

¶ De filiabus Supbie c. ij. Et primo de derisione

¶ De Ambitõe.

De p̄sumptōe.

¶ De Temeraria Iudicatione

E fuit curiosus circa **De Curiositate** i iij

ī īy

cognitionem intellectiuam vt querendo scire que sunt su-
pra capacitatē suā. viz de trinitate. de p̄dellinatōe. l. q̄ren-
do scire a q̄b' nō d̄z. vt a demōijs l' p' sortes vt q̄rendo scire
parū vtilia. ⁊ dimittēdo mag' nec' a'ia l' q̄rēdo scire solum
ad sciend' ⁊ nō ad deū p̄gnoscent' l' ad aliq̄s vtilitatē pctm̄
est. q̄nq̄ mortale q̄nq̄ veniale Si fuit curiosus circa vsus
sensuū. s. ocul' aspiciēdo. aurb' audiēdo. narib' ad odorādū
gustū ad gustand'. tactu ad tāgenō sine necitate l' vtilitate
s. solū delectatōne sensuali pctm̄ est p̄ter veniale. ⁊ q̄nq̄ p̄t
eē mortale Si repit se in spectacul' ad vidēdū. vt toreadū
ta paleitra. curiē ad brauiū ⁊ hmōi. nā si in h' sit piculum
mort' spūal' l' tpalis. vt q̄n sunt spectacula rep̄nitatiua tur-
pitudinē. l' cū rectpet notabiē lesiōm corpis. est mortale. ⁊
multo mag' in exercēte ⁊ p̄bēte occasiōm in hmōi specta-
cul' alias est veniale. n' p̄pē hoc aliq̄s ita delectat' q' mēs
ei' auerteret a deo ita viz q̄s pat' ess' trāsgādi mādata del'
⁊ eccle vt illa aspiciēt l' facēt Et hoc idē intelligo de quo
cūq̄ pctō qd de se est veniale. q' p̄ hūc modū p̄t effici mor-

Ingratitudo **T**ale **¶ De Ingratitudine**
repiit in oī pctō mortali. s. vt circūstantia aggruās ip-
sum. q' vbi hō d̄z sp' hūire deo eū offendit Est ec' vñ spe-
ciale pctm̄ inq̄ntū. s. recipiēs bñficia a deo l' ab hōie ea nō
recognoscit recogitat ⁊ regrat' ⁊ recōpēsāt l' q' pe' est villi
pēdit bñficia recepta vel murmurat de eis. l' iniuriat bñ-
factōi. cōit at repit mirtū cū aliq̄ genē peccati q̄n mortle

De scāda **¶ Q̄n veniale est. ¶ De Scādalo**
lo qd q̄nq̄ nō est pctm̄ spāle. s. circūstātia aggruās
pctm̄ inq̄ntū v̄s ex dco l' facto alteri' non recto dat' alteri
ocasio ruine spūal'. ⁊ hoc est scādalum. ⁊ si hoc intēdat est
circūstātia aggruās pctm̄ ⁊ mutās spēm. vñ ē nec'aria cō-
fiteri q̄n est tale qd vñsitr trabēs ad ruina pcti mortali. ⁊ p̄-
cipue cū h' seq̄t Si at hoc intēdat s. ducē aliquē ex dco vñ
facto suo ad aliq̄s ruina ē mortale. ⁊ spāle pctm̄ si intēdat
inducē ad mortale. alā veniale **¶ De Adulatōe.**

Adulatio q̄ p̄t est scandalizatiua. ⁊ p̄sistit in hoc q' q̄s
hōis l' fact' suis inordinate q̄rit placē alijs ad bñuolē-
tiā captādā. ⁊ si in malo adulat' est criminali. puta lau-
dās aliquē de vindcā scā l' turpitudine. ⁊ hmōi. est mortale Si
adulat' l' laudat aliquē intēdēs eū decipe notabl' in tpali-
bus vel spūalibus est mortale. secus si aliqd instum inten-
dit ab eo p̄re l' qd puū recipē p' mod' doni vt bñfidiōe. Si

nō laudauit aliquē ex q̄ ille sumpsit occasiōm supbie l' in
quis gl'e cōiter est veniale ⁊ p̄t eē aliqñ mor. ¶ Si xō lauda
uit aliquē ad eū excitandō magl' ad x̄tutē l' ad p̄fortād eū
in tribulatiōib⁹ ⁊ tēptatiōib⁹ e obliuati debiti circūstātijs
est x̄tuosum ⁊ meritoriū als veniale ¶ De Blasphemia

De blasphemia in spm̄ sc̄m̄ q̄ p/ ¶ In spm̄ sc̄m̄
cedit ex malitia. viz inq̄ntū q̄s p̄tēnit l' refugit ea co/
gitare m̄tēi occurētia p̄ q̄ possz retrahi a pctō ⁊ hz sex spe/
ties s. Presumptio. Despatio Inuidētia fr̄ne gr̄e Impug/
tio x̄tut' agnite Obstinatio Impenitētia De his xō inf/
rogādū est. put videt. ⁊ p̄ter nō repit nisi in multū scelēa
¶ Presumptio at dī h̄ cū q̄s p̄sumit de dei m̄ia exultimās
q̄ p̄cat sibi ad bñplacitū suū l' q̄ saluet eū p̄ seueratē i p̄cō
Despatio at cū credit deū nō posse n' velle sibi p̄cē ec pe/
nitētī l' volētī saluari Impugtio x̄tut' agnite dī cū q̄s p̄/
dicat x̄tut' fidei quā nouit Inuidētia fr̄ne gr̄e est. cū volz
q̄s de gr̄a dei ⁊ gl'a crescēte in hōib⁹ Obstinatō cōfirmat
volūtātē suā in pctis p̄missz Impn̄ia at dī cū q̄s p̄pōit fir/
mit̄ esse in futurū nō petinē ¶ De Scismate

De scismate hoc pctm̄ p̄mittit cū q̄s recedit ab obedi/
entia rōane eccl'e sumēs sibi aliud caput. l' seq̄ns ali/
quē canōice nō electū. ⁊ sp̄ est mortale ⁊ excōicatō p̄ tales.
n' forte cū eēnt duo q̄m̄ q̄libz hēf p̄ sūmo pōtifice a suis
seq̄tib⁹ ⁊ nescit clāe q̄s sit canōice elect⁹. In hoc. n. videntē
ppl'i excusari si n̄ sūt p̄tinaces s̄ pati illi adherē quē sciūt
de eē elc̄m̄ canōice. Si initit̄ ordinatōib⁹ l' aliēatōib⁹ factz
a scismatici excōicat⁹ est ex de scis. c. i. ¶ De infidelitate pa

De infidelitate pagāorū hēticorū ¶ Agāorū hēticorū
l' iudeorū. q̄m̄ q̄libz est gūssimū pctm̄ ducēs ad dānatōm
nō opz dicē int̄ hos ¶ Soli. n. hētici sunt excōicati. s̄ cū alijs
p̄cipue iudeis n̄ d̄z h̄ri dōestica puerfatio. ⁊ p̄cipue idiote.
Idotes ēca h̄mōi inf̄rogat̄. put ē videt. s̄ si hūit aliqd̄ tu/
biū i his q̄ sūt fidi. viz d̄ sacro altari ⁊ h̄mōi. ⁊ si de hoc h̄z
displicētia n̄ ē curān. Si at volūtarie ⁊ spōte dubitat esse
mor. hētic⁹ qd̄ ē excōicat⁹. ⁊ n̄ p̄t absolui citra sedē aplicaz
v̄t̄ i p̄cessu curie Itē receptor edēs l' fantor hēticorū ē ex/
cōicat⁹. ex d̄ hē. c. q̄cūz li. vi ¶ Incl. iij. ⁊ vltia p̄si q̄ tractat
d̄ mō inf̄rogādi stat⁹ diuersos p̄soāz ⁊ p̄mo ad p̄ingatos

Dunc xō formāde sunt interrogatōs ¶ ci. ⁊ h̄z. s̄. xij.
p̄tinētes n̄ ad oēs s̄ solū ad quosdā stat⁹ hōim. ⁊ p̄mo ad
p̄ingatos inf̄rogādi sunt n̄ oēs s̄. put videt. ¶ Si d̄ scū p̄r

erūt in aliq casu phibito mortale est. qz p phibitōem nisi
ignorātia facti pabil eos excusaret. **S**ciēdū est q sunt
qdā impedimta q impediūt mīmōiū phēdū. 7 dirimit iā
tractū qz nullū est qd intelligēdū est qn dicta impedimē
ta pūs inter eos inueniunt qz sit tractū mīmōniū 7 ea
ptinet in istz xlib⁹. **E**ror pditio votū pgnatio crimē. **C**ul.
l^o disparitas vis ordo ligamē hōctas. **S**i sis affinis si for
te coire neqbis. **H**ec associāda vetāt p nubia facta retra
ctāt. **P**ro hōi aliqli breuissima declaratōe nota q erior
intelligit de psona nō de fortūa l^o hōitate cū. s. qz p trahit
cū Berta credēs esse katherinā. cū q. s. intēdebat phere.
Cōditio intelligit de pditōe suili s. cū qz p trahit cū serua
credēs eā esse liberā. **I**ā si liber p trahit sciēter cū sua t3
mīmōiū. 7 filz si p trahit fu⁹ cū liba credēs esse suā. **I**dē vi
deē si fu⁹ cū sua. 7 credereē esse liberā. **V**otū s. solēne p p
fessōm tacitā l^o expssam alicui religiōi appbate. tal^o ec^o est
excōicat. **C**ognatio q est triplex. s. natural spūal l^o legalis
natural d^o p sangnitas. 7 h bz tres lineas s. ascēdētū. vt p
7 au⁹ 7 hmōi descēdētū. vt fili⁹ nepos 7 hmōi collateralū.
vt frēs sorores 7 hmōi. 7 bz qlibz linea qtuor g^o exclusiue
pripue collaterales. nā inter ascēdētes 7 descēdētes vidē
esse ppetua phibitio h est ec^o excōicatio. **C**ognatio spūal
bz ec^o tres grad⁹ 7 p trahit in baptisimo 7 pfirmatōe. **P**ri
m^o est inter tenētē ad baptisimū l^o pfirmatōm 7 eā q tenet
q d^o pñitas l^o filiatio. **S**cōs est inter pñem 7 mñem carna
lē e⁹ q tenet 7 eū q t3 cū vxore ei⁹. 7 d^o cōpñitas. **T**erci^o
est inter filios naturales e⁹ q t3 7 illa q tenet. 7 d^o fraterni
tas. **C**ognatio terciā s. legal q sit p adoptōem bz tres li
neas l^o g^o. **P**rim^o est inter ipm ad optātē 7 filiā quā adop
tauit. ac ec^o filiā ipm adoptati. **S**cōs est inf vxorē adoptan
tis. 7 ipm adoptatū. ac ec^o vxorē adoptati. 7 ipm adoptatē
Terci^o est inf filios naturales 7 legitōs adoptāt. 7 ipm ad
optatū. 7 hoc tm cū ipi filij sunt in ptāte pñis. **C**rim istud
qd bz dirimē pētū 7 imple p trahēdo intelligit tm de duo
b⁹ crimib⁹ in duob⁹ casib⁹. **P**rim^o est q cū mñr machinat cū
effcū in mortē vxor⁹ alit⁹ vt hēat illū in virū. l^o extra vir in
mortē alteri⁹ viri vt hēat illā i vxorē 7c. **S**cōs cū qz dat si
dē alicui pūgate ducē eā in vxorem post viri sui mortem
7 cum ista pmissiōe seqtur adulterium. **C**ultus dispitas.

ut si fidelis cōtrahat cum iudea vel pagana pmanente in infidelitatē. secus si ptraheret cū heretica. nā tūc tenet. s; cōhabitāē nōdūt si eēt ei piculū incurēdi in heresim. 7 peccavit mortaliter. ptrahēs cū tali. **U**is violentia. s. absoluta impedit 7 dirimit. 7 siliter. violentia p metū q̄ p̄t cadē in pstantē virū 7 p̄tinet in hoc x̄su. **S**tupri atq; istat⁹ verberis atq; necis. nisi postea de multo efficiat volūtari⁹. **O**2/ do intelligit⁹ de ordine sacro. i. subdiaconatu. 7 sup̄ 7 talis ptrahens eēt excōicat⁹. **G**reci in lacris vti p̄nt ptracto s; nō p̄nt ptrahere. **L**igamē. i. si sit alteri ligat⁹ p piugiū. eē per x̄ba de p̄nti nōdū p̄sumatū. nā talis nullo mō p̄t alteri matrimonialit⁹ copulari. nisi ille cū quo ptraxerat p̄fiteaē in aliq; religionē. **E**t si recederet vn⁹ piugiū. ita q; p mltos ānos alter nihil audiret de eo nō lz alteri ptrahē nisi sciēt de morte ei⁹. **H**onestas. i. publice honestatis iulicia q̄ ori tur ex sponsalib⁹ ptractis cū aliq. cū qua postea nō sequit⁹ m̄rimoniū ppter mortē l aliā eāz. nā cū nulla p̄sanguinea illi⁹ vsq; ad q̄rtum ḡdū ptrahē p̄t. **A**ffinitas est p̄ximitas q̄ ptrahit p eū q̄ duxit vxorē. 7 oēs cōsanguineos vxoris vsq; ad q̄rtū ḡdū. 7 vxorē ip̄az 7 oēs p̄sanguineos viri ei⁹ vsq; ad quartū ḡdū. nec illa mulier p̄t ptrahē cū aliquo. **E**t nota q; affinitas p̄bit eē p fornicariū coitū. ita q; ille q̄ fornicatur cū aliq nō p̄t cōtrahē m̄rimoniū cū p̄sanguinea ali qua ei⁹. vsq; ad quartū ḡdū. nez illa m̄ler p̄t ptrahere cū ali quo cōsanguineo fornicat⁹ cū ip̄a vsq; ad q̄rtū gradū. 7 sci enter ptrahēs in hmōi gradib⁹ affinitatis est excōicat⁹. sic forte coire nequib⁹. **I**n potentia exercēdi actū piugalē q̄ pōt puenire. l ex frigiditate naturali. l ex maleficio vel in dispositōe mēbri genitalis viri vel mulieris. **D**e his omnibus impediment⁹ habes plene in tertia pte summe. ti. pmo. **S**3 nota q; nō optet nec expedit interrogare oēs cōlugatos sigillatim de his impedimētis. s; de illis tm̄ de q̄bus possit p̄sumptio h̄ri. 7 p̄cipue de impedimēto crīmīs vel cognatōnis l publice honestat⁹ s; multomagis de affinitate. **S**i tm̄ qs cognosceret p̄sanguineā ei⁹ cū q̄ iam cōtraxit p x̄ba de p̄nti. 7 multomagis si iā p̄summauit matrimonii. m̄rimoniū q̄dem tale nō diuidit⁹. s; amittit ius petendi debitū. ita q; petē nō p̄t absq; mortali pctō. teneē tū reddere exactus. **I**dem de muliere q̄ p̄mittit se cog/

nosci a fratre suo viri sui. Si vero aliquis contra precepta de peccatis
cum aliquo cognouit per agnitionem et ita quod semel emisit intra claustra
pudor non potest tamen illa. et si tamen persuasus cum illa non tamen in finem. non
in hoc potest dispensari cum illa non per papam. Unde ante dispensationem super pec-
catum mortali exigens reddens debitum sciens deinde impedimentum. Ali-
quod coniugium nesciens excusat de peccato et ignorantia facti. prohibetur
de his et omnibus alijs quoniam casus occurrunt. vi. plenius in super. Si prout in finem
morum clandestine quod mortale est propter prohibitionem ecclesie. Si huiusmodi
simplex continentie preterea in finem peccauit mortali non sit de
dispensatione a papa propter tamen adimplet votum versus ad persuasum in finem
nam ipso persuasum ipotes fit ad implendum. et exactio tamen reddere ex-
pense in interpretatione petenti. Si exigit non potest si non dispensatione aliter mor-
tali peccat. Si preterea cum aliquo. vel in finem cum aliquo precepta de super. et
propter in finem cum aliquo prout de super. et de peccatis mortali peccauit
propter fractam fidem non de consensu mutuo se absolvent. quod si
deus per iudicium ecclesie. Alii non alijs. vii. casuum supponunt quod solui-
pnt sponsalia quod huiusmodi in super. Si propter in finem prout precepta de
ti preterea cum aliquo mortali peccat non tamen in finem. et si est persuasum
et filios genuit. Si optet redire ad primum. nisi ille cum quo propter prout est
in finem est religio libit. perfertur. nisi cum eo papa dispensat in
secundo. in quo tamen in theologos dispensat non potest. Si quod difficile est dis-
putare de peccato papae si non preceptum obtenta est forsitan transire
potest. Si prout in finem l' filios l' filias iunxit in finem an etate
legittima. quod prohibetur est. Etas autem legitima in iura est in. xij. a-
no. si est femina in. xiiij. si est masculus. sed ad preceptum de precepta de peccatis.
ad persuasum in finem. Si persuasum in finem an benedictiones nup-
tiarum. est mortale. ubi. f. persuasum est benedictioni nuptiarum. quod prohibetur
ecclesie et huiusmodi aduertendum est. quod quis sponsum non presumit in finem cum ipso
sponsus an benedictiones. in multis tamen locis multas turpitudines et corrup-
telas faciunt cum eis illas visitat. non in finem rogandum est de huiusmodi ubi ista
regiunt. Si celebrant nuptias tempore prohibito ab ecclesia quod mor-
tale est. A papa autem prohibita sunt ista. ab aduentu versus ad epistolam. et
a. lxv. ad octavam pasce. et a. lxv. diebus ante ascensionem versus ad octa-
uam pentecostes exclusive. ¶ De actu et peccato commissis in eo.
¶ Actus est quod in actu huiusmodi coniugali aliquo finit. ubi est dubium retru sunt
mortalia an venialia. Alii vero sunt qui sunt manifeste mortalia.
Alii qui quod est veniale. Alii qui quod nullum peccatum est. Prius quidem mortale
est. si exeat talis actus ex vas debitum l' et si intra vas debitum. tamen
non suscipit semel. ad eundem generationem. Si ex tactibus impudicus est
actus in finem seque polluto in alio ipso. Si excessus actus prout

gale hys appetitū dūbatū ad aīā. Si se hys ad eā ita iordā
 to affcū i actu pūgali. ac si n̄ eēt vroz e^o. q^o ec op^o carnale a
 gēt cū illa l'alia. difficile tñ ē hoc dīcēz pgnosce^r. Si alē al
 tē oīo erigēti dnegat debitū sñ cā legittia ppter qd erigēs
 incrit icōtinētia l'gue scādālū. Et s̄ at cā legittia si nota blē
 tiēz nota blē. nocumtū p̄sōe l' pūg l' p̄ i v̄ o l' q^o ex adul
 rēio p̄misso p̄didit ius petēdi debitū. l' ec si i loco sacro pe
 rēt. q^o sic loc^o violare^r. l' ec i publico q^o d̄ obitā hōēstatē. n̄
 ē at legittia cā oīo denegādi debitū petēti i die leīuīorū l'
 festoū solēntū. l' ira q̄s hnt adiūicē p parū tēpus. Dubiū de
 mortali qñ qd ūuat vas d̄bitū s̄ mō^o idebit^o puta si latralē
 la pte p^oteroz accedat ad vas d̄bitū. l' mlt^o supgdiat virū
 i qd^o mod^o. z p̄cipue i vltio aliq^o dīct eē mortle. Alij xō vt
 tho. z ill. di. q^o n̄ ē mortale d̄ se. s̄ p̄t eē signū mortal^o p̄cupi
 scētie. n^o p hoc. īpediē gīatō. z si n̄ ita apte p̄cēt. vñ i h̄mōi
 noli p̄cipitae s̄itā. n^o dnegat absolutōz p̄seuerati i h̄mōi. s̄
 d̄teier^o z p̄hibeas q̄ztū potes. qñ xō hoc eē fiēt pō z z mō
 p̄p̄p̄clm abor^o forte tē eēt sñ p̄cō. Dubiū eē d̄ mortali
 ē tpe mītruoīz z p̄cipue i erigēte sciēte talē d̄fectū. quē qd
 ponūt eē mortle. p̄cipue qñ n̄ ē q̄i p̄tinu^o. s̄ p̄suet^o vt mīsu
 ati. aliū dīct p̄iū vt pe. d̄ pal. z h^o opī. ē p̄ior. vñ n^o p̄p̄ hoc
 d̄neges absolutōz. s̄ p̄hibeas q̄ntū potes d̄ eractōe erigēti
 z eractū admōeas. vt n̄ assēciat erigēti. n^o ex h^o tīeaf d̄ ei^o
 icōtinētia. Du. ē eē d̄ erigēte d̄bitū a pūge pmanēte i adl
 fīo siue ocelto siue māife. qd l̄pe nonit. h^o qd dīct mortle i
 erigēte. q^o scit d̄ p̄stitutōz ec. vt nōf. 32. q. i. si q̄s v̄. z si māt
 i sū. pi. S̄ i sū. p̄fess. z archtō. i rosa. mitigāt hūc rigorē ex
 cipiētes calū. vt h^o cū facēt erigēs ad puidēd̄ īptinētie sue
 S̄ pe. d̄ pal. mltomag^o mitigat hūc rigorē. vt cū n̄ spaē e/
 mdatō ex hoc pmanēt^o i adultō. s̄ poti^o d̄f iorato n̄ peccat
 erigēs saltē mortl^o. Vēiale at ē cū erigē act^o pūgal. z si d̄
 bito ūuato vase z mō. tñ p̄ncipl^o intēdōe dīcātōis p̄seq̄nde
 ita tñ q^o ē intēdō intra lites m̄fūmōy In tpe xō p̄ḡtōis eri
 gē vēiale ē. si tñ n̄ ē p̄clm abor^o. red lē xō nllm p̄cū ē d̄ n̄
 purificatōz p^o p̄tū erigē ūuat^o alijs cōsūtātīs n̄ v̄ mor. s̄ m
 guil. Reddē xō n̄ volūtarie nllm. Erigē eē l' reddē d̄bitū aq̄
 īḡsū ecclē p̄ptū d̄ se n̄ v̄ p̄cū. z p̄nt m̄les ītraē ecclīa aq̄
 n̄. dīct ab h̄s p̄cō. in q̄ tñ ē v̄da p̄suetudo p̄rie. Inrogatōs
 Circa p̄ Cōde clra statū m̄fūmōy
 Dicta sic possunt fieri interrogatōes. Et primo si v̄sus

est matrimonio eſt vas debitum. **S**i aliqd fecit ad eultan/
dum prolem modo in debito. licet in vase debito ⁊ quō. si/
utendo matrimonio hūit intētiōē ad aliā. **S**i tpe mē/
struorū erexit l' reddidit. **S**i in dieb' festorū v' ieiuniorū
Si tpe pgnatōis. ⁊ pcpue ppe ptum. vel añ purgatio
nem p' partū. si extgit l' reddidit a pmanēte in adulterio.
Si principaliter causa delectatōis. at alia ⁊ q̄ cā ⁊ circa hō
iudicāō ē de pctō mortali l' veniali iux' pdcā. vt pty in sum/
mis. **S**i oio negavit debitū petenti. **S**i ē fact' cōiugū per
tactus secuta est pollutio in altero iporū. **S**i excōicat' ali
quo vinculo p'raxit mīmonū. s. excōicatione maior pec/
cavit mortaliter. ⁊ pcpue qñ sciuit ⁊ hoc q' picipauit in
diuinis. s. sacramento mīmonū. **I**dē videt' de minori excō
municatōe si eā nouit. q' sepat a susceptōe sacrorū. ⁊ ma/
trimoniū est vnū ex sacris ecclie. **S**i exis in pctō mortali
p'raxit mīmonū videt' mortale. q' sacm suscipit in mor/
tali scienter. pcpue hō videt' mortale p'rahēdo p verba
de pñti q' ibi ē eēntia sacri. **S**i p'xit cui aliq' p'sona p vba
de pñti vel de futuro nō intēdēs habere illū l' illā in p'u/
gem. se tñ copulā carnalē extorquere mortalit' peccauit
q'suis ibi non realit' sit matrimoniū. cogēd' tñ est in foro
conscie illā ducē. vel aliter illi satisfacē maxime si est secu/
ta copula. in quo tñ casu eccl'ia iudicaret mīmonū ⁊ coge
ret illum. cui obedire tenet. **S**i vir nō puidit vxori ⁊ familie
de uecessarijs non tñ sup' luis. **S**i nimis eā eraspauit vers
bis vel fact'. **S**i zelotipus. ⁊ ex hoc nimis suspectuosus p
eam fuit vel nimis remissus in cura ei'. **S**i vxor inobediēs
⁊ cōtētiosa ⁊ sui sensus fuit erga virū. **S**i nimis inculta ⁊
negligēs circa gubernatiōē dom'. **S**i irreuerēs ⁊ discola
ad soceros ⁊ cognatos. **S**i nimis dedit de reb' viri paren
tib' suis l' paupib' plus q' debuit. **S**i dedit licētiā viro coe
undi cū alijs mulierib' cū pegrinare ēit mortale. **S**i mul
er nō vult sequi virum transferētem domicilium ad quod
tenet. nisi eū trahēt ad pctñ. aut dubitaret de morte sua
aut esset vagabund'. **S**i vterq' filios educavit in timore
dei ⁊ in obediētia mandatorum eius.

De principib' rectoribus ⁊ baronibus. c. ij.
Quoniam principes rectores ⁊ barones seculares sic po/
sunt fieri interrogatōs ⁊ put fuerit expediēs fm cō

ditionem personarum. et primo. ¶ Si p usurpationem et
inuito titulo obtinuit dignitatē regimē l' dñiū ciuitatis.
vel castri. qz mortali peccauit. et sp in ipso manet. dñ tenet
hmoi usurpatōem nisi postmodū titulum sibi iustificassz.
nec ibi an iustū titulū p̄t exercere iuditia sine mortali. Si
ambiciosus fuit ad dignitates et regimē nimis aspirans. et
si intēdit negligere iustitiā ad req̄rendū amicos. vt sic in
dño p̄maneat mortali peccat Si p̄latis ecclesiasticis l' alijs
superioribz suis nō fuit obediēs. et admonitōes et correctōes
ab eis factas nō sustinuit paciē. et si p̄tēpsit mortali pec
cavit. Si sentētiās excoīcatōis l' interdicti non curauit.
aut sic ligat⁹ diuinis se ingredit qd est mortale. Si p̄p̄
crimē ei⁹ ciuitas est interdicta. qd est sibi ad mai⁹ iuditiū
¶ Si p̄pter excoīcatōm latā in se iudices vel actores vel
miniistros grauauit. qz vltra mortale est excoīcat⁹. Si de
factis aut defectibz ecclesiasticarū p̄sonarū ad eū nō p̄tinē
tibus se intromisit l' trahēdo ad sui iuditiū et hmoi pecca
uit mortali. Et si cepit l' cape fecit l' pcutere l' incarcerare
clericos l' religiosos ec delinq̄ntes est excoīcat⁹. si nō hūit
p̄licetiā a p̄lato suo. Si elcōem alic⁹ maliciose impe
diuit l' p violētiā aliquē intromisit. l' si ḡuauit aliqd mona
steriū l' collegiū eo qz nolebat eū eligē. p quo rogabat est
excoīcatus. vltra mortale. Si p̄hibuit subditis ne ven
derēt cleric⁹ necēria. l' eis panē coquerēt ex quo nō habu
it ab eis qd voluit. Si p̄ronat⁹ ecclesiarū de nouo licet vsur
pauit l' bona vacatiū ecclesiarū aut mōasteriorū vltra mor
tale est excoīcat⁹. Si posuit talias l' collectas l' alia graua
mina cleric⁹ l' alijs p̄sonis ecclesiastic⁹ sine licētiā pape. si nō
desistat post admōitōem est excoīcat⁹. Si fecit statuta l'
leges p̄tra libertatē ecclesiasticā l' indicauit v̄m ea. l' dedit cō
siliū ad hmoi. v̄l nō remouit si potuit vltra mortale p̄ctm
est excoīcat⁹. Si noua pedagia instituit nō hñs auctori
tatē a p̄ncipe sup hoc. l' antiq̄ seu noua pedagia augmen
tauit excoīcatus est. sec⁹ si fecit hoc cū licētiā p̄ncipis et cā
rōnabili et nō tenuit iuratā publicā securā vt debuit pecca
uit mortaliter et teneē ad restitutōem. Si a clericis et reli
giōs theoloniū pedagii seu gabellā accepit p his q̄ defe
runt l' deferri faciūt nō causa negociatōis grauitur peccat
et est excoīcatus Quamuis aliq̄ vt Io. cal. banc k 1

non admittant. qz nō est recepta. ⁊ papa scit ⁊ tolerat. im-
mo ipse facit in terris suis sz tuti⁹ est vt obfuet⁹ ¶ Si publi-
cos vsurarios alienigenas ⁊ nō in oriūci⁹ ad fen⁹ exercēdū
in ciuitatibus suis admittit admissos in infra certū tps n̄
expellit eis excōicat⁹ ¶ Et idē si cinis exns dedit ad hoc pfi-
liū. l. fauorē. hoc verū est si tal⁹ est psona ecclialtica hns f. do-
miniū tpale. nā dñs sc̄laris nō est excōicat⁹. sz excōicādus.
c. vsurarū de vsu. li. vi. tñ epi. ⁊ sup. incurrūt sz alij. Itē si ci-
uis exns dedit ad hoc pfiū l. fauorē ¶ Si nauigātes indi-
stincte depdat⁹ est l. depdari fecit. vel hoc factū nōie suo ra-
tū hūit vt pirata excōicat⁹ est excōicatōe papali. ¶ Si na-
uigātes expoliāuit. l. res eorū ad port⁹ terrarū suarū a ma-
ri delatas sibi appropianit. qd est rapina. ⁊ excōicat⁹ est fm
aliquos ¶ Si incēdia fecit l. fieri fecit diruit l. fregit eccle-
sias l. loca religiosa est excōicatus. ⁊ si essz denūciat⁹ essz ca-
sus papalis ¶ Si emunitatē ecclesiarū violauit. viz facien-
do cape hōies in eis. ppter debita aut maleficia in ecclia
l. locis pūlegiat⁹ sacrilegium cōmittit. ⁊ p̄t excōicare. ⁊ est
mortale. secus essz si p̄buitores eccliarū. illuc fugiētes. l. vio-
latores eccliarū. qz tūc ppter hoc nō gaudet immunitate
ecclesiarū ¶ Si ecclesias vel psonas ecclialticas siue priuile-
gia eorū violauit. vt multi tūrāni faciūt ¶ Si fecit rep̄salias
vel pmisit fieri fecit p̄ psonas ecclialticas est excōicatus
nisi illas renouauerit infra mēsem. c. ⁊ si pignoratōes de in-
iurijs. ⁊ dā. da. li. vi. Utrū at̄ liceat facere rep̄salias p̄ la-
cos. vi. in. iij. pte summe. ti. ij ¶ Si ad ecclesias in qb⁹ prōn⁹
fuit nō posuit idoneos. vel nō rep̄stauit. sz ineptos ⁊ ideo-
tas. l. p̄cubenarios ⁊ alios malos p̄stauit. vl̄ subditos suos
ecclesiarū prōnos tales eligē aut suos p̄ntare persuasit sic
mortaliter peccauit ¶ Si recepit pecuniā vt aliquē p̄ntarē
cū essz prōn⁹. l. supplicaref pape l. epi. p̄ b̄stio alicui p̄se-
rēdo simoniā cōmisit. l. ec̄ absz pecūia si porrerit p̄ces. p̄ in-
digno est mortale. ⁊ simōiac⁹ ¶ Si fuit fautor. l. defensor. he-
reticorū aut ec̄ scismaticorū peccauit mortāl⁹ ⁊ est excōica-
tus. ¶ Si impedinit volētes recurrere ad forū ecclialticū
sup̄ causas q̄ ad ipm forū ptinēt. ne s. corā ecclialastico indi-
ce h̄mōi causē agitef. l. ad hoc dās p̄si lū auxiliū l. fauorē
est excōicatus ¶ Si bellū assumpsit iniuste vel fuit adiutor
iniuste bellātis. qz om̄ia mala q̄ inde sequunt⁹ ei reputant⁹

ad culpam. ⁊ teneſ ad reſtitutionem om̃ium dam̃. nō in
de ſequētiū. ⁊ hoc niſi ad adiuvādū eū teneſ ⁊ fuitādū viz
q̃ miles aut ei⁹ vaſallus. tal' em̃ adiuvans cū eſt dubiū an
bellū ſit iuſtū excuſat. xxiij. q. i. c. qd culpā. nō at excuſare
tur ſi ſciſet bellū eſſe iniuſtū **Si** pſuluit exiſ in oſſitio cōi/
tatis. q̃ kaſſumat iniuſtū bellū teneſ ad oīa mala ⁊ dāna
niſi p̃pōderet in pſilio mā mō falſo tāq̃ eſſz iuſtū. tūc. n. i. g.
noīates vident' excuſari **De** matēia belli. ⁊ qū iuſtū dicat'
vi. in ſum. in. iij. pte ti. iij. **Si** indiſcretos ⁊ tirānos officiaſ
les fecit ſeu p̃pōſuit terriſ ſuis. teneſ de dānis ⁊ mal' eorū
ſi ſciebat eos eē tales ſec' ſi ignorabat. niſi cū audiſſz non
remouerit eos ſi potuit. **Si** iniuſtas exactōes ſeu colle
ctas impoſuit rapinā cōmiſit. ⁊ q̃ dicatur iniuſta talia ſeu
collecta. ⁊ quō ſatiſface dēat. vi. in. iij. pte ti. iij. **Si** poſuit
indeos in officijs publici. qd̃ p̃hibet. xviij. q. iij. c. p̃ſtituit.
Si ea q̃ ſunt cōitat' a p̃pauit ſibi. viz ſiluas ſ. ⁊ campos ⁊
hmōi mortali' peccauit ⁊ teneſ ad reſtitutōm. **Si** liberos
hōies in ſuos ſibi ſubiecit. xp̃iani. n. nō p̃nt redigi in ſuitu
tē rōe belli. l' eē capti nō p̃nt licite emi in ſuos. l' empti ven
di. ⁊ emi ab alijs nō p̃nt ſz infideles bñ redigunt' in ſuitutē
⁊ emi ⁊ vendi p̃nt. capti in iuſto bello q̃ ſi poſtea efficiant'
xp̃iā. nō tū ex hoc libant' a ſuitute. q̃z uis ſit p̃iū hoc facere
Si a decedētib' ſine filijs accepit bona ipſorū n̄ p̃mittēs
eos teſtari ⁊ largiſ ad placitū niſi tal' p̃ria h̄et talē ſub iec
tionē a t̃pe c' nō eſt mēoria in p̃riū **Si** n̄s vindicati⁹ fuit.
Si hōicidia. mutilatōes. incarceratōes. vulnēa ⁊ hmōi ſeu a
ſine iuſtitia l' cū iuſtitia ſz ex odio ⁊ vindicta fecit pcurar
nit l' p̃miſit. ⁊ hmōi q̃uia ſunt mortalia **Si** intorneamita l'
duella ſiēi ſec' l' p̃miſit l' ludos l' ſpectacula piculoſa ate vel
corpi. vt. p̃iēc lapides ad inimicē l' rep̃natōes turpitudinū
ſiēi ſec' l' p̃miſit. ⁊ nō p̃hibuit. ſi ſine q̃ui ſcādalo potuit re
mouē mortali' peccauit. diſ. xliij. c. error **Si** leges ſtatuit q̃s
nō dūit l' potuit. qz ſi in q̃s mortali' peccauit **Si** n̄s rurus
fuit ad diſpēſand' l' p̃cedū in q̃b' potuit. l' eē n̄s facil' ad p̃
cedū delinq̃nti b' in p̃iuditiū iuſtitie ⁊ utilitatis cōis. **Si**
ſeuda vaſalliſ ſuis abſq̃ iuſtitia denegauit. vel ſuitiū inde
bitū ab eis exegit aut fidē nō ſuauit. **Si** ipe exiſ vaſal
l' alteri nō fuit fidel' dñō ſuo vt dūit. ſm q̃ in iuram̃to fide
litat' exp̃miſ. l' obſeqū d̃bitū n̄ p̃ſtitit l' aliq̃s iuriā ſec' dñō

si alienādo feudū aut dīminuēdo. vel aliqđ h^o mortale est
z tenetur de dānis. ¶ Si tutelā alic^o sibi pmissam nō fide
liter egit. s; bona illi^o psumpsit z dissipauit mortle est. z te
net de dānis. Si in terra sue iurisdicōis sustinuit iniustas
mēsuras. aut iniusta pōdera. aut iniusta p̄tia rerū venaliū
scīenter mortale est. z teneri videt si p̄mode p̄t obuiare. si
militer peccat si inducit l' sustinet malas p̄suetudines aut
corruptelas. ¶ Si tollerauit aut sustinuit publicos vsura
rios inde p̄pter hoc recipiēs certā quotā vel summā ānn
atim. mortale est z tenet illud sic acceptū restituē nō vsu
rario s; creditorib^o eius a q̄bus vsure sūnt extorte s̄m. tho
Si pignus aliqđ habuit c' fruct^o non p̄putauit in sortē vsu
ra est. z de alijs sp̄ebus vsure si in aliq̄ offendit l' fuit parti
ceps sup. in. ij. pte ti. de vs. Si penas l' emēdas in pecuniā
p̄pter cupiditatē vel odiū non p̄pter correctōes delinquē
tiū accepit l' vltra debitū extorsit. vel penas corporales. aut
mortl in pecūiariā p̄p̄ avaritiā contra iusticiā p̄mutauit
mortle ē. Si p̄misit in terr^o suis latrōes īualescē vel malici
ose eis fauēs. l' ex avaritiā nolēs expendē ad securādā pas
triā mortale est. z tenet de dānis z rapinis facti si p̄mode
poterat obuiā. Si iustitiā vēdidit l' munera iniq̄ accepit
s; p̄ administratōe iustitie. l' alās iniustitiā fecit in iudicando
vel fieri fec mortale est. Si fidē p̄missā violauit ec̄ īmīco
nisi p̄ ille violasset mortle ē. Si obfides suos nō liberauit
mortale ē. Si viduas z pupillos p̄ opp̄sōēs nō defēdit cū
potuit. Si trengas nō v̄uauit. Si nīs sumptuos^o fuit z cu
riosus in vestitu z apparatu equorū z familie cū canib^o z
auib^o. edificijs p̄uiijs. nā vt possint facē hmōi p̄p̄as emū
gunt p̄p̄los vsq; ad sangnē faciētes mīta iniusta. Si fecē edi
ficari domos suas l' laborare in agris suis vel vineis l' lig
portari p̄ rusticos l' colonos z nō soluit eis plene de labore
suo. nisi ad hoc ex debito tenerē vel si dieb^o festiuis fecit
p̄ se laborā mortale est sic in p̄o casu qđ tñ multi faciūt z
male nec subditi dñi obediē. Si nimis se occupauit in vēa
tōib^o z aucupijs l' qđ pei^o ē subditos in quādo inducēs ad
hmōi z qđ pessimū in dieb^o festiuis z n̄ audit dñis vt mī
ssa. p̄p̄ qđ dñs peccat mortaliter z oēs z ip̄e reus est omī
um. ¶ Si p̄pter discursus in hmōi destruxit segetes aliorū
tenet eis de dāno. vel permisit accipē. vel fecit de blado.

et feno aliorū a suis ppe equos suos tenet de dāno. Idē et
de alijs fructib⁹. Si hūitōib⁹ sup lue dedit l' nīs turpia re
pūtates in curia nutrit l' pcuriaz l' ludētes ad aleas et bu
iusmōi. q̄ oīa sunt dānabilia. Si de castitate familie sue n̄
curauit s̄ inhōeste se hūites cū teis et mascul' retinuit nec
corretit eos cū posset mortaliter peccauit. Si xō sit pui
gatus int'roga de his que hñē in. c. pcedēti put videbit
fore expediēs. ¶ De iudicib⁹. c. iij.

Quādo iudices seu q̄cūqz hñtē ptatē ordinariā l' delega
tā inq̄rendō ē p⁹. Si iurisdicōez aut ptatē recepit sio
niace. v. si iudex eccl'astic⁹. aut vsurpatiuē. qz vsurpata pos
testas nō dat auctoritatē. vñ iudicādo peccaret mortaliter
Si exēssit fines mādati siue ptatē siue peccat mortaliter
si sciens l' ex ignorātia crassa. Si official' l' iudex ali' timore
odio cupiditate l' amore vel aliq̄ cā ini qz tulit sentētiā ad/
uertenter mortale ē et tenet ad oē interesse pti lese. et si ille
p q̄ dedit l' niaz nō vult satisfacē l' nō p̄t qm pncipalit' ipse
tenet. diē Ray. Si p ignorātiā crassā ipse tulit iniquā sen/
tētiā in iuditio aīe tenet et peccat vt p̄us. Ray. qz debuit
scire se insufficientē et nō iudicare. Si p negligētā. qz suffi/
ciens erat et si laborass̄ ad inq̄rēdō et legendū vitatē iueni/
set. s̄ negligit hoc agē tenet vt p⁹. Aditi⁹ tñ agit cū eo q̄
ex ignorātia crassa qz cū eo q̄ ex malicia. et h⁹ bz locuz in iu
dice ordinario nō delegato. Si delegat⁹ iudex iudicauit
bōa fide. et de p̄silio pitorū tulit iniqz sniam nō videt pec
care aut teneri ad restitutōm leso. tū qz nccitate obediē
tie iudicauit. tum qz sepe ex certa scia delegat⁹ assumit. qz
est iqr⁹ iur. qz bō vir. qd est x̄m nisi inq̄rēdo p̄siliū tuiss̄
negligēs a' culpabil'. tē. n. peccat et tenet ad restitutōnem.
¶ ¶ Si assessor inducit iudicē ad ferēdā iniquā sniam ex
culā qdē iudex si simplex est et bz bonā p̄sciam. s. credens
sniam esse iustā. et si nō fuit in culpa eligēdo assessorē. qz bo
n⁹ et sufficiēs cōiter credebāt s̄ assessor peccat mor. et tene
tur ad satisfactōm leso siue dolo siue ignorāter. inducat
iudicē ad iusticiā nō iniuste. Rai. si iudex ignar⁹ iur. secum du
cit assessorē q̄ cōiter nō reputat sufficiēs vel iniqu⁹. si d̄ p̄s
lio ē fert iniquā sniā. n. lz credat iusta. vt qz mortalt' pec.
et tenet ad restitutōm insolidū. ¶ Si accepit pecuniā i iu
ditio. qd p̄t esse. v. mod. et sp̄ videt mortale h iij

pmo si accepit vt male iudicet p iusticia z ptra psciam. z
tunc illa pecunia dz dari ei in c iniuria data e. l. q. i. c. i. ubi
Secdo si accepit vt bn iudicet. l. vt iudicet z dars sniam
l. si accepit vt no iudicaz cu dars iudicare. l. vt n male iud
caret. in his. v. casibz dz restitui ei q dedit. ij. q. iij. c. no licet
Ray. z hz vul. in foro pnie pt paupibz erogari. sic z alla tur
pia lucra. de pilio tñ. Si iudex nullo mo voluit ferre sniam
cu dars ppt h aliqs amittit ius suu mortale est. z tñ illi
restituendū est iustitiae. Ray. xiiij. q. v. c. admittit ad os. Si iu
dex accepit aliqd a ptibz. vñ nota q ordiari nūb pt acci
pe ec expēsas nisi modata enscia spōte oblata vt esculētū
z potulētū. di. xviij. c. de eulogijs. Delegat p recipe mode
ratas expēsas. qñ sē paup. l. qñ optz eū exire z eqtare. p ex
amiatōe cāe l. p assessore fm gl. Si at papa alie cāz dele
gauit. n vñ q aliqd possit petē n ec expēsas. si sua sibi suffi
ciūt nisi opteat eū exire. l. pl qz domi expēdē. Ray z Vul.
Si iudex ecclasticus ordinari l. delegat p psciaz z iusticia
z in guamē alteri pti in iuditō qēqz fac p gīaz l. p pecūia
incurrit suspēsiōē ab executōe officij p anū pdenand ad
estimatōis li. de q vide. in. iij. pte ti. Si iudex ecclasticus
excoicatis snia suspēsiōis l. interdicti nis de facili fulmē
nat. a sine pmissa admōitōe l. sine script l. alias p ordinez
iur gūit peccauit de his in. iij. pte. Si iudex qūqz dilatio
nes aliqs p ius fec z si ordinē iudiciariū n suauit Si pte al
tera p iustitia gūauit Si reo fec qñtōs l. positōs seu inqñs
tōs ad qz rñdē nō tenebat Si appellatōs legitimas nō ad
misit Si dolose locū appelladi dedit Si p appellatōm le
gittimā nihilomī in cām pcessit Si in dubijs magnis pt
itos n pfuluit Si allegatōs friuolas admisit. Si paupibz
viduis orphais nō subuenit. z in aduocatōe nō puidit. in
quolibz istozū videt esse mortle cū sciēt delinqt Si iudex
illicite relaxauit penā debitā reo qd sit triplr Uno q nō
erat summ iudex s. pnceps. n ei publica ptās est plēarie cō
missa. hz vt iudiciz fm leges z statuta ciuitat. scdo mō qz z
si hz plēariā ptātē is tñ q passus ē iuriā nō assentit sibi re
mitti hz vult reū pūire. tercō mō. qñ z si iudex hz plenariā
ptātē. z lesus vult remittē. tñ n ē cā iusta rei. s. vti. hz nocia
l. pbens incētiū d. linqndi z ho. in qdlibz. z peccat mor
Data q q fingit fraudulenti cāz aliqz p qz iudex aliqs vas

dat vel mittat ad aliquam mulierem per testimonio ferendo est ex-
coicat. c. mles de iudi. l. vi. Si debita pena auxit l. miuit
cu non possit l. dery. qñ possit l. no. vi. i. iij. pte su. ti. iij. Si eē
mutae possz. vi. ibi Si iudicauit fm allegata z pbata pde
nās que nouit innocentē qñ vtrū peccet l. no l. excuset. vi.
in. iij. pte su. ti. iij. Si mulier iudicē exns erexit est iniquas
fniam z iniustā. si p certo scit innocentē n excusat a pctō
Rai. sec. si dubitat. qñ tūc excusat ppter obediētā. ¶ De
penitētibz. No ad iuditiū hēs in. iij. pte ti. iij. c. ¶ De aduo-
Aduocatos z notarios. int. rogand est pmo si posuit
se aduocad cū phibēt in iure sciēt b. faciēs videt peccat.
Prohibet at infidelē z excoicat excoicatōe maiori. n. non
religiosus n. p mōasterio z de mādato sui plati sz z clerici
in sacri l. ec in mōribz. sz z bñficiati. phibēt aduocac i iudi-
tio scilari nisi i cā ppar z p ecclā sua l. p pñcti l. inisabili-
plonia. sūt z alie plone. phibite de qb. hē. iij. q. viij. S. tria
Et int. alios phibet soddita pēpue nōi. d. iud. l. d. fēo. Index
l. assessor. ec n. pē eē aduocat. i cā i q. ē iudex. n. dēi. p. ex-
neis p ecclā suā Rai. Si aduocat. l. curato. sciēt defēdit
cāz iustā peccat mor. z tēf alr. pti d. oi dāno in bito. tho.
nisi satisfaciāt cliētul. q. pncipali tēf z scit iustitiā. qñ. sob-
tinz oēs victoriā cāe Si. No ignorāt iustā cāz dēfēdit. l. pu-
tās iustā excusat fm mod. z p. s. uetudine regiōis. q. ignorātia
excusat p. tho. z si ex ignorātia cāssa pec. mor. si i pncipio
ēdebat iustā. sz i p. cessu cāe videt iustā d. z deē l. d. i. s. e. e.
z n. vli. p. seq. als peccat. z si obtinz victoriā cāe tēf leso
ad satisfctōz. n. tñ d. z eā p. dē aduersario. l. secta sue cāe tūc
laē. sz iducē cliētlin suū ad cedēd. vli. pponēd cū aduersario
suo in dāno adūsar. l. tho. dū at ē ei dubia v. s. ad finē l. p. seq.
sp. illā s. n. p. cō. ¶ Unl. si aduocadō vli. ē i debito mō fm Ray.
si p. u. falsos testes l. p. duci fec. l. corruptos si idux falsas
leges seu als p. batōs falsas iur. l. fci. si intē l. m. t. i. fecerit
l. d. o. z cliētlin suū i iuditō. si dilatōs n. n. c. a. r. i. a. s. q. r. t. i. g. u. a. i. n. e.
ptiū. si apellat sciēt p iustā s. n. i. a. i. q. l. i. b. z. h. o. r. u. v. i. r. m. o. r. si n. si
d. i. c. cāz foueat qñtū iustā suā d. z obtinēdo d. p. t. i. g. e. t. i. ex ne-
gligētia l. n. o. b. i. l. i. ignorātia. i. q. possz eē mor. si p. d. u. c. i. t. s. e. c. t. a.
aduersario suo. z si p. p. d. i. c. t. u. m. m. o. d. u. m. v. i. c. i. t. i. n. i. u. s. t. a. m. c. a. u. s. a. m.
tēf leso de omi dāno in secuto Si amittit iustā cau-

[illegible]

Si diebus festiuis sine necessitate. s. ex cupiditate fecit
instruēta l' copiauit l' extēdit scripturas cū possz differre.
mortale videt. **S**i fuit rogat. l' dictauit l' redegit in scrip
tū statuta ptra libtatē ecclesiasticā. mortalz peccauit. etqz
excoīcat. **S**i notari. exns epi. p scribedis nōib. ordinan
donū l' lris ordinatōnū accepit pecuniā si salariat. est ab eo
piscopo simoniā cōmisit. **S**i nō nō salariatus satis accepit
vt de lucro accipet ordinatoz simōia est. de q vide pleni.
in. ij. pte ti. i. c.

De Doctorib. z scolarib. c. v.

Quādo doctores z scolares inqredū est z primo. **S**i do
cēs publice leges l' phisicā admisit ad lcōem suā sciēs
ter religiosos vel sacerdotes scēares. l' alios clericos nō sa
cerdotes. s. in dignitate pstitutos qz excoīcatos est. qñ ali
quē pdictozū aduertēter admittit sil' cū ill' c. sup. **S**pe. ex
ne de. vel mo. **S**i docēs aut legēs in qcūq facultate. ec
in sacra theologia admittat religiosum exeūtē de mōaste
rio cū habitu ad audiēdū sine licentia plati sui scienter est
excoīcat. cū eo. qz picipat in crimine. Itē si cū licētia plati
sui s. sine habitu ad lcōem recipit s. m. **Lapū.** **S**i mgr vel
scolaris exns bonōie tractat cū aliq ciue bonōiens. de cō
ditōe hospitij. irreqst. inqlinis nisi tps pditōis fuerit elap
sum excoīcat. est ex de loca c. ex rescripto. **E**t h excoīcatio
nō hz locū nisi bonōie. **S**i qz ex eo pacto recept. est in ca
nonicū vt scolas teneat simoniacus est. vii. z mortale. s. va
cātē pbēda pē ei ānecti hoc on. docēdi licite. **Do. z Ber.**
Si aliqd erigat vel pmittat p licētia decendi qzuis s. m.
Do. nō sit simōia est tñ p iura vii. z mortale qd pē ex pēa
ppter hoc imposita. qz exactū restituū. z dñt exactores of
ficijs z bñficijs expoliari. extra eo. c. i. **Ray.** **S**i mgr hz bñ
ficiū l' salariū sufficiē ap docēdo. si erigit a scolarib. simoni
am cōmittit pēcipue a clericis z paupib. erigēdo qz vendit
doctrinā z tenet ad restitutōem. **Do. z Ray.** **S**i at non
sufficit salariū ei pē erigē si tñ sit idone. in docēdo. als nō.
Si paupib. at nō dē erigē oblata vero gratis sp pē accipe.
z multo magz si nullū hz salariū pē recipere collectā p labōē
Si mgr festū colēdū de iure vel psetudine nō vult pce/
dere nisi. p pecūia vel e. nō colēdo pcedit colēdū p pecu
nia simoniā cōmittit. **Rai.** **S**i magisteriū inde querit in/
eptus z valde ignorās l' recipit. videt esse mortalit. ppter

[illegible]

tali. **S**i ho ex pua negligentia. est veniale. vt si non visitat infirmos sollicite ⁊ hmoi vbi nō est piclm. **S**i dedit medicinā vt pslū p salute corpis in piclū tñ aīe. ppē q veniat q̄s ad pctm. i. ptra pcepta. puta vt fornicet q̄s. vt euitz certas infirmitates. l. medicīas dat pgnāti ad occidēdū pu erūp pseruatōe mris l potū inebriatē. ⁊ hmoi mort aliter. peccat. ⁊ b° phibet. in. c. cū infirmitas. ex de pe. ⁊ re. **S**i suauit pceptū factū a medicū s. q̄ inducāt infirmos qñ pri mo vocant ad visitādū eos ad p̄fessōm faciēdā. qz obmit tēdo b°m doctores peccat mortaliter. vt di. c. cū infirmī tas de pe. ⁊ re. si paupes infirmos q̄s nouit nō valētes sol uē nō visitauit grati. qz ad hoc tenet ⁊ ec solue p eis mer dicinas si p̄t alias mortale est. di. xliij. c. i. ⁊ in glo. sup xbo inferas **S**i nimis larg⁹ fuit ad inducēdū debiles ad frāgēs dū ieiunia ecclie sine rōnabili cā. qd̄ frequē faciūt. nō est si ne pctō **S**i ho ec sanis dissuadz ieiunia ecclie dicēs nociua ē ⁊ sic inducēt ad frāgendū ieiuniū sine cā mortale est. d. pe. di. i. c. noli **S**i dedit medicinā dubiā sanatōis l mortificati onis videt mortale. vt di. c. cū infirmitas. ex de pe. ⁊ re. po ti⁹ os dimitti in māib⁹ dei q̄s expōi piculo medicine **D**e emulatōe ho ⁊ detractōe quā faciunt medici interrogāō est pnt hēs sup. **D**e Aromatorijs

Encōponēdū medicinis nō ponunt q̄ ordinat medic⁹ cuz nō hnt. l. ita bōa vt est ncce in q̄ offēdunt medici nō faciētes aī se p̄pōi. nā si ex hoc seq̄t q̄ue piclm infirmo l nō opat sanitatē q̄s fecissz si bñ fecissz illā mortale ē. ⁊ ec si in medico hoc dissilauit **S**i docēt l vēdunt ea q̄ pcurāt ab orsum ad illō faciēd. l vēdunt venēa his q̄s credunt ad vsu ros mortale pe. est **S**i sophisticāt arōata qd̄ frequē faciūt ponētes i eis vnuz. p alio. l i elcuarijs siropi spēb⁹ ⁊ p̄fecti b⁹ cereis faciētib⁹ malas mixas ⁊ vēdentes p puri qz vl tra pctm tenet ad restitutōm ill ad quos tales res vēdunt seu erogāe paupib⁹ cum inēti sunt **D**e mult⁹ p̄cijs ⁊ iurijs ⁊ mēdacijs ⁊ diminut⁹ pōdib⁹ q̄ faciūt interrogādū ē. put sup. i. c. d fraudulētia ⁊ alijs vitijs in pma pte c. i.

Mer **D**e mercatorib⁹ cāpsorib⁹ ⁊ prorenet. c. xij. catorib⁹ cāpsorib⁹ ⁊ p̄renet q̄rēdum est. si misit nō so lū arma ⁊ lignamina s; ec q̄cunq; mercimōia ad alexādriā vel p̄tē egipti. vel terras sarracenorum soldano subiectas

et cōdicatus est ex cōmunicatione papali si non habuit licē-
tiā a papa dī q̄ veneti hñt ¶ Si negociant nō ppter ali-
quē finē honestū puta sussētatē familie ex lucro mode-
rato. v. ppter sussētatē paupm l. pūsiōe eorū p ciuita-
te nēcariorū z hñdī. negociat ppter auaritiā. z ad thesau-
rizādū est mortale pctm si in lucro pstituit finē. vel si intē-
dūt lucrū p fas z nefas si pñt ¶ Si cōposuit se cū alijs mer-
catorib⁹ q̄ nō vēdāt de aliquo minori p̄cio q̄s puentū fuit
inter eos. qd est excessum. vt si cogant p̄sone emē caro p̄-
cio pctm est z legib⁹ phibitū ¶ Si vēdūt merces p ma-
iori p̄cio q̄s valeāt. z ex eo q̄ nō soluit fecit ei terminū s̄ ēc
mutuat ei pecuniā aliq̄s vlsurā cōmittit ¶ Si vēdendo mer-
catūas suas puta lanā vel pānos recipiēdo. p p̄cio alia
mercimōia puta sericū. p aromatib⁹ vel alia. qd vulgariter
dī baratō multo maiori p̄cio vēdit sic q̄s si recipet pecunī
am pctm est iniustitie z mortale. nisi ille cui vēdit eē lōge
maiori p̄cio tradat res suas tūc p̄t vn⁹ excessus cōpēsari cū
alio si sunt q̄si egleas ¶ Si vēdēdo ad terminū plus iusto p̄-
cio vēdit rōe dilatōis tm̄ z diuersi spēs⁹ cambiorū z varijs
mod⁹ cābiorū vlsurarū z fraudulētī in q̄ntitate z q̄litate.
z suba rerū Interrogandū est. put hēs sup. in c. de vspatō-
ne rei aliene ¶ Si fraudauit vel fraudari fecit. vel ali⁹ p co-
iusta pedagia seu gabellas mortale est. z tenet ad restitutō-
tē. sec⁹ si de iniustis vel cū nō tenent loca illa tuta a la-
trōib⁹ ppter qd exsoluunt ppter defectū dñorū ¶ Si de-
dit falsas mōetas vel diminutas scienter. p bonis. vel eas
diminuit est pctm z tenet. sec⁹ si accepit mōetas valentes
in loco. p eo q̄ valēt ibi. z mittēs ad aliū locū ¶ Si faciēs
societate cū alijs nō fideliter se habuit aliqua occulta lu-
era sibi soli retinēs. tūc ad satisfactōnem tenet. nisi certus
essz q̄ socij tātūde occulte subtraxissent ¶ Si fecit. p alijs
securitate cū fraudib⁹. nā sine fraude assecurare merces p
mare vel per terrā. z in die q̄rē emolumentū plus vel min⁹
p̄m q̄ntitate periculi non videt illicitū cū substat periculo
magno ¶ Assecuratio nō pecūie per modū satisfactionis q̄
vulgariter dī scripta. vbi nullū est periculū z dānū nō in tu-
tū q̄ntū ad p̄ciām. sec⁹ si sibi est periculū ibi ¶ Si accepit
pecuniā aliquā sub nōie dispositi rñdens sex vel octo. p cē
tenario. z cum illis pecunijs lucrat ipe mutuādo vel alijs

illicitis tractib⁹ ad rationē io. p. cētario z hmoi pmissit
 duo mortalia vnu est accipiēdo. aliud mutuādo z tētur de
 yfura. ¶ Si se intromisit in barochol' ritrācolis achafinis
 q̄ vocabula nō declaro obbreuitatē z de his vide in sum.
 ti. q̄. ti. qd malicie sit in eis. achafinū dī qū q̄s gerit nego
 tia supēdarioz. ¶ Idē si dñorū laborās p eis z cū mutuat
 eis pecūias cū expēdit recipiēs inde certū lucrū l' salariū
 z q̄stū mētur labor p iulū caus p̄ accipe rōe mutui nihil
 pl⁹. als yfura ē. Si yfus est piurijs z mēdacijs emēdo z vē
 dendo q̄ solēt eē his cib⁹ z pot⁹. ¶ Et de his dic vt sup. in. i.
 pte in loc' suis z cū stat in tali pposito vtēdo mendacijs z
 piurijs z dol' qū occurēt sp ē in mortali. ¶ In nō est absola
 uēd⁹ nisi dispōat abstine ab ill' vbi ē mortle. Itē si emit res
 raptas l' furatas p mare l' p teriaz. dic vt sup. in. i. pte. c. ij.
 ¶ Si emit l' vēdidit dieb' festiuis absz nēcitate sz p cupi
 ditate. l' fec' rōcinia libroz. l' fecit fieri suis discipul. dic vt
 sup. ob vtuatōe festoz. ¶ Si fuit p̄neta seu mediator. q̄
 dī sensale p̄tractuū fraudulētorū sciēt mortale ē. z tenet le
 so satisfacē. Si fuit mediator p̄tract⁹ yfurarij intēdēs vtili
 tatē yfurarij z suā mag⁹ q̄s accipiēt sub yfura mortale est
 z si ipe inducēt ad mutuādū alios ad yfuras q̄ hoc nō co
 gitabāt tenet ad restitutōez. ¶ Si mediator extat in alijs
 p̄tractibus. vt vēdēdo dōs equos z alia aīalia. z male cō/
 suluit ēptori in ei⁹ dānū l' sui vtilitatē z venditor⁹ peccat
 mortaliter z tenet leso ad cēs satisfactōz. z ecōuerso si in
 dānū vēditor⁹ consuluit. ¶ Si in fiēdis mīimōijs vti mēda
 tijs z hmoi in notabile dānū p̄trahētū peccat mortaliter
 ¶ De artificib⁹ z mechanicis. c. viij.

¶ Si fec' artē c' op⁹ est cū pctō. l' ad pctū mortale. vt plu
 rimū sic facē taxillos vñire yfurarijs in illa arte. ¶ Dili
 gi in bello iniusto. nanigio piratorū. lenocinio intendēdo
 barataria z hmoi. oportet q̄ dimittat ex toto artē. als nō
 est absoluendus. ¶ Si artem fecit c' artificij p̄t esse ad bo
 nū z malū finē z ysum. vt gladios balistras lāceas venēa
 z hmoi si dīstīlter p̄t eltimari q̄ emptor velit ad malū yfū
 nō p̄t facē l' vendē facta. vt puto in iniusto bello. sec⁹ si du
 bitat. ¶ Si q̄ eē sp q̄ sunt ad malū ysum q̄si sp vt facē fur
 cos. z certa z hmoi dīz dimittere. ¶ Si mendacijs vtitur
 piurijs dol' mal' mensuris vel pōderib⁹. ¶ Si felli? l i

uis diebus laborauit. Si nō ieiunauit cum posset modes-
tā laborē. de qbus dic vt sup. in. i. pte c. xxiij. z. ix.

P vendidit pan- **¶ De Lanificibus**
nū lane lani ex min^o p̄ciose. p pāno lane magis p̄cōse
z sub isto p̄cio. vel vni^o tincture. p alia. vel cū aliquē defecū
hntem ac si nō h̄ret nil minūes de p̄cio. vel si in festi fecit
lanā tendere sine nēcitate. Vel cū nō plene soluit laboran-
tib^o z h̄mōi. in his. n. maius z min^o p̄ctiū s̄m materiā

P textorib^o serici p̄ciū sui **¶ De Setariolo.**
labori dat nō in pecuniā. s̄ in reb^o diuerf. puta pan/
no serico tritico z h̄mōi. z cū ille nō indigeat illis. optz eū
vendere minori p̄cio q̄z ille recepit. peccat mortāl^r z tene-
tur ad restitutōem de dāno. nisi a p̄ncipio cū eo sic puene/
rit q̄ daret de h̄mōi tali p̄cio. tūc at nō videt deceptio

P vedit vnā spēm vini **¶ De Tabernario z hospite**
p alia vel limphatū vinū. p puro. vel ad clarificādum
vinū fecit. aut misit aliq̄ nociua corpib^o nō dedit plenas
mēsuras. In taberna tenuit meretrices z ribaldos vel lu-
sores ad taxillos. vel aduertēter dedit his quos vidit ine-
briari peccauit in qbusdā mortāl^r In alijs nō venialiter
z tene^r de dānis **¶ De Macellario.**

P vendidit carnes corruptas. p sanis qd est mortale si
vnā spēm. p alia. vt caprā. p castrato. z h̄mōi. l. diminutū
pōd^o. vt. i. vntias p libra peccauit mortāl^r. z tene^r de dā

P fecit panē nimis pon- **¶ De Puitore**
derosum ita q̄ emētes sint decepti. vl minor^o pōderis q̄z
vz. l. farinā bonā alteri^o accepit cū fecit panē z posuit min^o
bonā. vel cū nimio fursure peccauit z tene^r satisfacere.

¶ De Sutorē pānorū

P qd restat sibi de serico vel pāno vel tela. vel alijs si-
bi datis. p siēdis vestib^o sibi furat illud. si sit qd notabi-
le. nisi ille diminute dediss^o sibi mercedē laboris z illud ca-
pit sibi ad supplēdū tñ vel vbi essz in pacto. **¶ Si noctib^o**
vel dieb^o solēnibus absq̄ magna nēcitate laborat. vel si fa-
ciat nouas inuētōes vanitatu **¶ De Aurificis**

P vtit^o vel si vendit aurū vel argētū archimiatiū. p nō.
l. aurū min^o purū. p mag^o puro peccat z tene^r de dam-
no. Si emit calices sacros nō cōfatos p se qd. phib^{et}

P vendidit vnā spēm cori. p alia **¶ De Lardonibus.**

minus bona in secularibus **¶ De Fabris**

¶ ferru p calibet malū ferrū **¶ De locatorib' equorū**
scient' locauit equū defectuosum l' picosum z bmoī
qlibz tene' vltra pctm de dānis. z sic discurrendū est p alia
as artes. **¶ De hiltionibus**

¶ hiltio fecit repñtatōes z locos in xbis l' facti turpia
ptinētes l' in eccl'is. l' in diuinis officijs l' t'pib' indebit' est
pctm pl' l' min' graue fm qñtitatē **¶ De citharizatib'.**
music' citharizauit ad pgregatōes illicitas. l' in eccl'e
sia in organis pulsauit balatas puto mortale in pulsante
z pcurate **¶ De Seruitorib' z laboratorib' us**

¶ infideliter laborati sunt. i. nō bono mō ex incuria z ne
gligētia. l' nō tm qñtū cōm: ode potuerit pctm est. **¶ De**
¶ credit explicite miseria q cōiter **¶ Agricola z rusticia.**
solēizat eccl'ia. vt incarnatēm passiōis z refrectē m. si sit
dñica ordem **¶** De obfuitatē scilicet z ieiuniorū si tñ p't. **¶ De**
auditōe misse in festi **¶ De p'ssione z p'mūde** si l' in āno sien
da **¶** Si recipit sacrm p'firmatōis vel nō qz tene' si p't **¶ Si**
tenuit p'fos filios ad baptismū l' p'firmatēm qd est p'bi
bitū **¶ De mēdacys xō z piurijs z blasphemijs z ebrietati**
b' interroga **¶ Si** ad mētrices accessit qd aliq nō credūt eē
mortale. nec tñ tal' ignorātia excusat eū **¶ Si** decimas sol
uit saltem fm p'suetudinē loci illi'. qz peccauit z tene' sa
tisfacere de p'terito. si sacerdos nō remittit vel eē oblatōs
fm p'suetudinē loci nō dedit **¶ Si** de excōicatōe nō cura
uit. s'z ingessit se diuinis vel p'tēp'st vitare excōicatos qd
est mortale pctm. **¶ Si** nocuit p' se l' p' familiā suā l' animas
lia. puta discurrendo p' prata aliorū vel mittēdo l' p'mitten
do aialia intrare ad pascendū. vel si mutauit terminos po
ssessionū. karādo edunat de terra p'ximi vicini agro suo in
his peccauit fm qñtitatē dāni qd interdixit facere. z tene' sa
tisfacere **¶ Si** dolum cōmisit in agricultura vel notabio
lem negligentia in dānū p'foni. vt non firmādo terras vel
caltinādo vel seminādo l' recolligēdo fructū debito t'p'e. pp
ter qd depierunt vel l' oues nimis fatigando. vnde delirui
tur. z precipue ad lucrum habendum suum peccat z tene/
tur de damno. **¶ Si** tenens possessionem ad effectum

male tractauit. vel si ptiarius non mndet dñs de quantita
te tota deb. ta fingēs se min⁹ recollegisse tene⁹ dñs de dā
nis. Si aialia tenēs ad foccidā nō mndet ex integro danti
de lana caseo ⁊ fetib⁹. ⁊ hñdī In his est pctū mortale vel
veniale fm qñtitate dāni. ⁊ tene⁹ satisfaccē. Si dieb⁹ festi
uis laborauit ⁊ pēpue tpe messū ⁊ vindemiarū absq mag
necitate. l. detulit ligna vl victualia dñs suis mortale est.
Si vacauit lud⁹ choreis ⁊ alijs vanitatib⁹. Si gubnauit
familiā fm pcepta dei ⁊ eccle. De supititōib⁹ ⁊ fals⁹ opini
onib⁹ q solēt abūdare in eis Si hz vota q impleuit vel nō

Inqredū est de mē. De Pueris ⁊ puellis c. i.
Dacijs ⁊ piurijs De vot⁹ nō implet⁹ q tñ nō obligāt si
irritātur a parentib⁹ añ ānos pubertat⁹. De missa non au
dita in festis. De pfectione ⁊ cōione henda semel in anno.
De irreuerētia ad pntes ⁊ maiores. De rixis. Si xbeauit
clericū. qz ē doli capax exccōicat⁹ est. De furt⁹ fact⁹ de reb⁹
pntū l magforū suorū. De detractōib⁹ ⁊ tarpib⁹ xbis audi
tis l dictis libēter. De ptuēlijs aduicē. De inuidia ⁊ alijs
put videt p⁹ ⁊ mī⁹ fm etatē ⁊ sensum. pēpue d vitijs car
nalib⁹ cū mascul⁹ ⁊ feis l p seipos pmissis. l. aduicē q hodie
abūdat in ipis ppter malas societates ⁊ occultāt. Inter/
rogādī sunt cū mag cautela ⁊ a longe vt nō addiscāt q ig/
norāt. Multo mag⁹ hoc suand⁹ est erga puellas de oib⁹ p
dictis si credūt tē hūisse vsum rōnis iudicādū ē de mortali
aut veniali fm regulas in. i. ⁊. ij. pte de illis

De Clericis ⁊ cōi. c. ij.

Quæra clericos in cōi. a quolibz clēico p̄t interrogari cū
videt expedire. vt qñ tal cleric⁹ ē ignor⁹. Si acce/
pit aliqz ordiez p simoniā. qz p hoc peccauit mortaliter ⁊
est suspēsus fm iura āti q. nec p̄t exeq susceptū l. pmoueri
vltē⁹. nisi p̄us. p papā dispēse. q. verū ē si ipe p̄ci⁹ fuit si/
monie. qz si ignorāte eo p̄t p aliū eē dispensari. alr. n sp pec
caret mortali exeqdo nec excusat eū iur⁹ ignorātia. Nec
Rai. Si accepit aliquē ordiez lz n p simoniā. tñ a simōiaco
in ordie vel dignitate. siue occulto siue māifesto est suspēsus
⁊ indig⁹ dispensatōe pape. sz dū ignorat scñ. l. eū eē simōi
acū excusat a pctō exeqdo officia sua. sz cū rectificat non
p̄t exeq sine dispensatōe. Si suscepit ordiez a simōiaco
in ordie pferēdo. l. bñficio notorio sili⁹ est expēsus. sec⁹ si si

monia non est notoria dum vero nescit excusat modo pre
dicto. s; nō postea qñ certificat s; indiget dispensatōe pape.
pe. alias nō p̄t exeq̄ **Kay.** ¶ Si recepit ordinē hñs aliquā
irregularitatē vt homicidij mutilatōis illegitimatōis ⁊ hmōi
si absq; dispensatōe peccauit mortālī nec p̄t exeq̄ absq; di/
spensatōe alias peccauit mortālī. ¶ Si recepit ordinē excoi/
cat⁹ l' suspēsus l' interdict⁹ peccauit mortaliter. ⁊ nō h; ex/
cutdm̄. Si exeq̄ officiū alic⁹ ordinis. vt cātādo eplam l' le/
gēdo euāgelij. vt diacon⁹ in aliquo p̄dcōrū irretic⁹ senten/
tia peccauit mortālī nisi ignorātia facti eū excuset. ⁊ est iz/
regulari. **Rai.** ¶ Si accepit ordinē in aliquo pctō mortali
sciēter peccauit mortālī. ⁊ quociēscūq; exeq̄ officiū alic⁹
ordinis in mortali vt accolitātū subdiaconatū diaconatū
ministrādo aliqđ sacm̄ solēniter. vt baptizādo. p̄mūicādo
p̄fessōs audiēdo. ⁊ hmōi. **Tho.** mortale est si extitit publi/
cus p̄cubinari⁹ vel ali⁹ notori⁹ fornicator est suspēsus ab ex/
ecutōe officiorū suorū. p̄cipue a celebratōe missę ⁊ si exeq̄
sic suspēsus efficiē irregulari indigēs dispensatōne pape ali/
as nō p̄t exeq̄ **Do.** ¶ Si non portauit tonsurā ex leuitate ⁊
lasciua mortale videt. Si se exercuit in negotijs sclarib⁹
negotiādo ⁊ hmōi l' si tenuit tabernas ibi ministrās vt si
lusit ad aleas ⁊ taxillos vel se immiscuit enormitatib⁹ vel
turpib⁹ l' tripudijs cū feminis. Si vsus est offitio ordinū
sic debet ornari vt faciēdo subdiaconatū sine manipulo
diaconatū sine stola. celebrādo missam cū defectu alicui⁹
sacre vestis ordinate s. cassula amictu alba ⁊ hmōi l' nō eē
in lapide sacro. aut eē sine lūie vel sine adiutorio ⁊ sine
missali ⁊ hmōi. q; in quolibz horū est mortale pctm̄ si scien/
ter dimittit n̄ excusat iur⁹ ignorātia. Si exis in sacr⁹ in s; b
diacōnatu. ⁊ sup. obmisit horas canōicas. q; in quolz die q̄
obmisit aliqz horā. eē b. x. gnis. cū possz peccauit mortālī
Si ex negligētia obmisit. sec⁹ si ex obliuioe ⁊ tē teneē dicē
qñ recordat. aut si obmisit ex ipotētia infirmitat⁹ ⁊ hmōi
de cā. Si dicēdo horas alijs exercitijs se occupauit māualis
b⁹. vt faciēdo cognā ⁊ hmōi videt mortle. q; nō satisfac̄ p̄
cepto ecclē. Si mētē circa alia vagat volūtarie nō curās.
et qñ p totū officiū videt mort. sec⁹ si p̄pōit velle attēdē. ⁊
distrahīt. s; cū auertit displices ei. **Petr.** Si recepit ordinē
sacrū añ etatē legitimā s. subdiaconatū añ l. iij

[illegible]

ate ex cā vbi fuit mortle. l' dubitat fuisse mortle celebravit
 eē p̄fessus videt mor. **¶** **A**bo. l' fm pe. d' palu. qñ sic incō
 trit' accedit ad celebrād. veniale at si ex cā vbi fuit v̄iale
 n' subsit nccitas **S**i audiuit p̄fessioz alic' nō hñs ar et orta
 tē ab aliq' si absoluit a casib' a qb' n' potuit. vt a i' vnat' siue
 ex cā scia. siue ex ignorātia crassa **S**i intromisit se d' dispē
 satōe vtorū. l' absoluit ab excōicatōe maiori ab sq' spālī cō
 missiōe. **S**i posuit se ad audiēd p̄fessioz oīno igne rās ne
 sciēs disēne int' mortale z v̄iale z p̄ia mortalia. est mor. **S**i
 absoluit quē innēit excōicatū maiori. z a peccat'. qñ nō p̄t.
Si absoluit eū q' n' vult a peccat' discedē l' satisfacē qb' d'z.
Si revelauit p̄ctm auditū i' p̄f. s̄iōe. p̄gnoscēti p̄f. s̄iū illū si
 ne licētia illi'. in q̄lz p̄dcorū videt mor. n' excusat ignorātia
Si nīs festinauit i' audiēd n' sufficiēt int'rogādō **S**i i' p̄ p̄lex
 is casib' p̄iōres n' p̄fuluit. si incaut' innūgēd' p̄iōs q'z l' nīs
 gues. l' nīs puas dedit. si int'rogauit d' his d' qb' nō dūit. viz.
 nom' p̄sone cū q' peccauit. l' incaute in Epib'. si p̄dicauit in
 p̄cto mortali ems peccauit mor. z toties q̄ties sic p̄dicat.
¶ **A**bo. si p̄dicat aduertēt mēdatia mor. est **A**bo. d' videt si
 scādaloza. vñ p̄citāt seditōs i' p̄p̄le. si p̄dicauit indulgētiās
 discretas. si p̄dicauit p̄p̄t pecūiā sibi p̄missā l' vādā sūmā
 ē. vñ z mor. **S**i p̄dicat p̄p̄t ianēglām ibi p̄littuēdo hñe m. ē
 si p̄dicauit sū licētia. si dīx nīs curiosa allegā° p̄etas p̄fos
 freqnt. si fabulosa z puocātia ad risū. si ab h̄mōi se n' l' t' rāf
 cū possz. z iūgēt ei peccauit. si nīs familiar' ē cū m̄lierib'
 p̄uersā° visitādo eas ex nccitatē. p̄p̄t qd' multi scādalizāt z
 ip̄e nouit hoc possz ē mor. si visitauit m̄dallēia. z d' q' cā. si
 p̄gnonit carnal' illā qz auduit i' p̄fessioe. l' qz suscepit ad p̄
 firmatōz l' bap. qd' maximū z quissimū ē zel' p̄iter i' efuatū
 epis **D**e alijs xō ib̄deltatib' int'roga put videbis expedie
Si vestes sacras calices ext' foria z alia p̄inentia ad cultū
 dñū si tēuit mōa z dēcē eptata p̄p̄t magnā irreuerētiā po
 ssz ē mor. si hñdēdm m̄se z grāf acōs n' dīx qd' dīcē r̄z. xliij
 di. c. nō l̄z. si nō obediuit mādāt' iust' suo: ū supicū z sūgēs
 z si p̄tē p̄sūz mortale est. **D**e alijs xō peccat' mortilib' d' q.
 b' hēs in p̄mar scōa pte. s̄. int'rogādū est. put expedit fm
 q̄litate p̄sōarū **¶** **D**e hñficiat' candic. xij.

Beneficiat' cāoi' **D**e oib' iā dict' in c. p̄cedēti p̄nt l'
 f̄rogari put cdi p̄t ip̄os i' ill' ēē inuolutos z ec' dñōi i' b'. c.

Si beneficium simplex siue curatū obtinuit p̄ simoniā
et ip̄e fuit p̄sciū nō p̄t nisi p̄ papā dispensari q̄ retineat.
Si x̄o ignorāte eo siue sciēte. simoniā p̄misit. talē opo: t̄z
renūciare tali b̄nficio. s̄z nō dispensat. als furtiue t̄z. vñ cō
tinue itat in pctō mortali postq̄z hoc sciuit. quousq̄z renū
ciat. nec fac fructus suos. sed tenet restituere. deducti ex/
penf factis in vtilitatē b̄nficij. et hoc maxime d̄ simōia per
mun^a manu. **S**i at̄ ignorāte eo possz eē p̄ aliū dispensari
tñ nō p̄ eū cū quo p̄missa est. **S**z si simōia est notoria. ē etiā
suspensio quo ad executōz ordinū s̄z dispensari p̄t p̄ ep̄m
si cū eo nō ē p̄missa simōia. non at̄ si ē occulta. est suspensio
quo ad ordines. s̄z duz tenet t̄le b̄nficiū ē suspensio quo ad
se. q̄ sine mortali pctō nō exeq̄ p̄t. **S**i recipit b̄nficiū sim/
plex l̄ curatū p̄ p̄ces carāles. i. p̄ indigno porrectas cū eēt
male vite et h̄mōi. l̄ p̄ obsequz tpale factū ep̄o. l̄ alij p̄ferēti
peccauit mortali. **S**i b̄nficiū curatū p̄ p̄ces suas recipit
eē si als dign⁹ sit. q̄z tales p̄ces estiānt. p̄ indigno tāq̄z am
bitioso et p̄suptuoso. p̄misit simōiam. vñ mortle ē h̄m. **T**ho
forte tñ nō vñ renūciare. p̄ b̄nficio at̄ simplici s̄z porrigē p̄
ces p̄ se si at̄ est dign⁹. l̄ eē. p̄ b̄nficio in genēali et hoc intē
dens ad sui sustentatiōes n̄ ad curā nec magi curatū petēs
q̄z aliud. **S**i querit l̄ h̄ b̄nficiū n̄ intendēs clericari sed
vrorari. et intendēs gaudē de fructib⁹ b̄nficij vñ v̄spatō re
rum eccliarum. et p̄tra intēdēs dotantiuz ecclias. **E**t ideo
que pctm̄ est. **S**i n̄ fuit electus a p̄sonis. l̄ a collegio. et cō
firmat⁹ p̄ sup̄iorem ad q̄z spectat siue p̄ ep̄m institut⁹. s̄z d̄
mādato l̄ manū dñi tpal̄ vel p̄ potētia accepit. et d̄ intru
sus. q̄z fur est et latro nec p̄t aliqd̄ dispōē in tpalib⁹ l̄ sp̄uali/
bus. vñ nec absolue nec sacra p̄t dare prochiāis illi⁹ ecclie
s̄z in quolibz h̄mōi actu peccat mortali. **S**i renūciauit alio
cui b̄nficio qd̄ h̄z eo pacto q̄ deē p̄sangneo. l̄ p̄p̄ pecūiā
sibi. p̄p̄ hoc datā simōia ē et mortale in vtroq̄z. nec p̄t ip̄e
sibi retinē tale b̄nficiū sic sibi collatū. **S**i p̄mutatōes sui b̄n
ficij l̄ ecclie fec̄ cū b̄nficio alteri⁹ p̄ueniēdo inter se. absq̄ in
ditio sup̄iorū ad quos spectat collatō b̄nficiōuz simōia re
putatur. d̄ his vide plen⁹ in summa. **S**i recipit b̄nficiū
exn̄s illegittim⁹ absq̄ dispensatiōe q̄z p̄tra iura. id̄ tenē nō p̄t
Potest autem cū eo dispensare d̄ simplici b̄nficio ep̄s **D**e
curato x̄o l̄ dignitate sol⁹ papa. **S**i fuit elect⁹ p̄ simoniā

non valet electio vel si ipse aliquē elegit per simoniam.
vel ad episcopatus vel canonicatum vel ad aliam ecclesiam
ut clerici collegiatum ecclesiarum vel si alias indignum
ignorantem et publice malum elegit ad platuram ex amiti-
cia et huiusmodi mortale et gravissimum est et omnia mala que
sequuntur ei imputantur. **S**i male tractavit beneficium seu
ecclesiam permittens ecclesiam vel edificia ruere vel posses-
siones incultinari. et al res deperire mortaliter peccavit. et
tenetur ad restitutionem seu satisfactionem si permittit notabile ne-
gligentiam. et danus sit notabile. **S**i fructus beneficij non bene
peditur viz ultra subuentos sua subueniendo pauperibus sed dilapida-
uit in pruiis et turpibus. Ite dedit et agneis non indigentibus
mortale est. secus si per sanguineis indigentibus.
plura beneficia habentia curam tenet absque dispensatione fur-
est et latro. nam huiusmodi beneficium cum cura si recipit secundum curam
ipso iure vacat primo. cum multa de prebenda. et hoc postquam ha-
buit pacificam possessionem secundum hunc potuit et fructus eius precepit
alias non vacat primo viz si fructus secundum beneficium preceperit alteri
per papam illo tempore non vacat primo et de prebenda. li. vi. c. si tibi prece-
perit. **S**i huiusmodi prebendam huiusmodi dignitatem. et si non curam aiarum si reci-
pit secundum. si vacat prima et de prebenda. c. de multa et in illo casu
et in prout tenetur ad restitutionem fructuum si recipit. **S**i huiusmodi be-
neficii non violent occupat secundum. et si sciens se intrudit sine
pedit primo. et si quod habebat ius in secundo et pedit. et vacat illud secundum.
de prebenda. c. eu. q. li. vi. **I**tem nota potest quod huiusmodi dignitatem cum prebenda
absque dispensatione pape. **Q**uicunque recipit personatum digni-
tatem officium beneficium cui cura aiarum sit annexa. si ante obtine-
at sine cura sit prius primo ut dictum est si non dimittat prius
absque mora in maius ordinarij in conspectu est ipso iure. est etiam
prius secundum. et est inhabilis ad sacros ordines et ad quocumque aliud
beneficiu. per eum agatur. **I**ohannis. c. xij. **I**tem absque dispensatione non
potest quod tenet plures ecclesias et prebendas. quod tamen non habeant curam aia-
rum nisi in. v. calibus. **P**rimo quoniam sunt ita tenues quod neutra
illarum sufficiunt ad sustentationem. **S**ecundo si una dependet ab
altera. **T**ertio propter raritatem clericorum. **Q**uarta si eccle-
sia est annexa prebende et dignitati. **Q**uinto si huiusmodi vna intitulata et
aliam promedatam. sed talis promeda de procbiali ecclesia fieri non
potest nisi ei quod attigerit vigesimum quintum annum. et sit sacerdos. et ta-
lis non potest permitti nisi una ex euidenti necessitate vel utili/

tate. ⁊ durat nisi p sex menses. ex de elec. c. nemo. in. vi.
Si hys plures ecclesias l' pbendas hñtes curā aīaruz absq' dis/
pensatōe pape fur est ⁊ latro. ⁊ p'tinue in mortali. nec ep's
p't dispensare in hoc. **S**i ec' hys p' dispensatōz pape s'z surrep/
ticie. puta q' petendo vnū tacuit de alio qd' bēbat xl' dicit
se bñe legitimā etatē cū nō hñet. ⁊ hñōi idē iudiciū est.
Si p' dispensatōz ep'i hys plura bñificia s'z simplicitia. s'z ad su/
perfluitatē l' ec' p' dispensatōz pape simplicitia l' curata cuz
vnū sibi sufficēt fm statū suū non videt' tur' in p'cia sua. qz
dissipatō est. ⁊ nō dispensatō. **S**i accepit eccl'ā prochia/
lē a quocūq' cū nō attigiss. xxv. añū absq' dispensatōe pa/
pe. circa etatē nulla est dispensatō ⁊ nullū ibi ius hys. c. licz
canon. de elec. in vi. **S**i in fra añū pputādū a die ašg'tōis
sibi regimīs eccl'e n' fecit se ad sacerdotiū pmoueri ē ipso
iure pnat'. c. c. l'z canō. Itē tene' psonaliter residē in residē
tia. Pōt tñ ep's cā rōnabili disp'ēfare ad tps tñ. **S**z de p
motōne ad sacerdotiū infra añū nō extēdit ad eccl'as col/
legiatas hñtes curā. nec ad assumptos ad earūdē regimē
de elec. c. statutū. li. vi. **P**ōt ec' ep'i dispensatē cū ipis q' bñt
l' hēbunt eccl'as prochiales vt vsq' ad vñ. l' faruz studio in/
sistentes pmoueri nō teneat' nisi ad ordinē subdiaconat'.
q's nisi infra añū suscipiāt sunt ipō scō pnatī tali bñificio. ⁊
medio tpe l' vicarios ill' eccl'esiz pvideat'. d' elect. in. vi. c.
cū ex eo. **S**i hñs q'cūq' bñficiū simplex. ⁊ q'z tūcūz p/
tū nisi dicat horas oī die peccat mortali' omittēdo ex ne/
gligētia ec' si nō sit in sacris p'litut'. **S**i canōic' l' ali' cler/
cus recipit q'tidianas distributōs q' dātur intessentib' ho/
ris cū nō interfuerit furtuz p'mittit ⁊ tene' ad restitutionē.
Si cū nō possit p se curā exercē eccl'e non posuit ibi loco
sui idoneū q' bñ officiaret. s'z maluz ⁊ ignorātē q' ex suo ma/
lo scādalizat. vt notori' fornicator ⁊ luso: ⁊ hñc. l' q' nescit
ministrare debite sacra ⁊ p'ssidēs audire peccat mortali/
ter. qm' oīa mala q' sequūt' ei imputat'. **S**i hñ nō p't inue/
nire idoneuz p se exerceat. vel si nō p't aliter puidē renūci/
et. **I**tē non l'z p'latō sub p'cio l' añuo censu pcedē vices su/
as seu iurisdic'tōes qz spūale est. ex ne p'lati vices suas. c. l.
ij. ⁊ iij. v'z si dicēt pcedo q' exerceas vices meas vel talē iu/
risdic'tōz. ⁊ totū lucruz sit tuū. ⁊ dabis inde mibi tñ. il' iei/
tūm est. s'z p'mittēdo pure vices suas l'z p'stituere ei salariū

¶ q. h. c. charitatē tuā. viz. dicēdo dabo tibi tū pro salario
tuo. et totū lucrus erit meū. **Iuno. hec.** Si alienauit res ec/
clesiasticas. v. mobilia bōa vt res sacras l' imobilia. vt po/
ssessiones sine nccitate l' maiori vtilitate. vel n' fuata tota
lur' et hmoi' gūiter peccauit. **¶** Itē de exercitio cure aīarū
quō se hūit in audiētia p'fessionū in collatōe aliorū factorū
in visitatōe infirmorū. p'cipue ne deficiāt eis sacra cum ex/
pedit. In aīdōitōe subditorū. in correctōe vitiōrū p'cipue
quo ad notorios pctōres. p'cubenarios tenentes inimicici/
as et hmoi'. **¶** Si nō admonuit nō p'stentes. et nō cōdicātes
annuatim q'stum potuit scādo epō cū nō potuit. et hmoi'
nā oues ex negligētia pdite ab eo req'rēt. de q'b' et alijs su/
pradict' et hmoi' hēs sat' in tertia pte sum. **¶** Si aliēos pas/
rochianos audiuit nō hīs auctoritatē spālem ipse vel ipi.
q' non p't eos absolue. **¶** Si emit alijs res immortales de/
fructib' ecclesie q' tales dnt remanē ecclesie. vñ si emit no/
mine alteri'. vt sic posset dāe et legare cui vellez fraus est et
furtū. et ad r'stitutōz tenet. **¶** Si indulgētias p se dedit cui/
z nō possz. vel pluēs dixit h're ecclesiā suā. qz hēbat ob q'tū
est mortale. **¶** Si reliq'as nouas exhibuit populo oneran/
das non app'batas ab ecclesia. **¶** Si nimis facilis fuit ad/
dispensandum in ieiunijs ecclesie. **¶** Si elemosinas extor/
sit a populo et a subditis ad q's nō tenebantur. **¶** Si que/
stiones dicere mendatia in ecclesia sua p'misit. et qd' peius
est si fecit pactum cum eis de quota. **¶** Si scōas nuptias
benedixit. **¶** Si p'misit et p'ianas nutrices fuisse in domo in/
deorū. **¶** Si substituit sortilegas. et diuinatrices in sua p/
rochia. **¶** Si p'misit ludos vel malas p'suetudines nō obui/
ando q'stū potuit. Clerici nō q' māifestis vsuarijs alicui/
genis aut alias oriūdis de terris iporū ad sen' exercendū
domos locant vel alio titulo p'cedūt ipso facto sunt excoi/
cati nisi sint epi. de vsuris. c. vsurariū. li. vi. **¶** Clerici archi/
diaconi. plebani. decani. prepositi. cantores. et alij clerici
personatum habentes. ac etiam sacerdotes qui audiunt
in scholis leges vel p'bficam. post duos menses si non vi/
sitant hmoi' lōdes sunt excoicati. capitu' super specula.
extra de de. vel mona. **¶** Clerici et religiosi qui inducunt
aliquem ad vouendū seu iurādū. vel fide interposita seu
alias p'mittēdū vt sepulturas apō eos eligāt. vel iā electā

non mutant sunt excoꝛcati. nec possunt absolui nisi p̃ papa
nisi in mort̃ articulo. cle. cupiētes de penis id̃ de reli. **C**le
rici q̃ sciēter ⁊ spōte p̃cipauerūt cū excoꝛcati a papa. ⁊ ip̃
sos in officijs receperūt sunt excoꝛcati. ⁊ absolutio pape re
fua. c. signi. ex de sen. excoꝛ. **F**alsantes lras pape. l. falsis
sciēter vtētes. l. remouētes ec̃ yna lram de bull pape sunt
excoꝛcati ⁊ absolutio pape refua. **C**lerici sepeliētes in
ecclyis l cimiterijs eorū excoꝛcatos a iure. l. vsurarios māis
festos l. nōiatim interdēcos tpe interdicti in casib⁹ nō p̃ce/
ssis sunt excoꝛcati. cle. eos de sepul. Sepeliētes x̃o se occi
dētes. l. in torneamētis moriētes ⁊ h̃mōi peccant mortali.
nec sunt excoꝛcati. **¶ De Religiosis. c. xij.**

Circa religiosos ⁊ religiosas **S**i sunt clerici l. ordina
ti interrogari p̃nt de his de qb⁹ sup̃dcm̃ est in. c. de
cleric⁹ in p̃i put erit expediēs. **S**i x̃o sunt bñficia
ti in ecclyis curatis de his h̃es in c. p̃cedēt. l. s. ec̃ vltra. p̃di/
cta ec̃ de infrascript⁹ q̃ sunt. p̃p̃a eorū dicēdū est. ⁊ p̃mo **S**i
fuit recept⁹ ad mōasteriū p̃ simoniā mortle est. si x̃o fuit si
mōia mētal t̃m p̃nā abole. si x̃o pactōal. qz s. monasteriū
erigit t̃m. alias nolebat eū recipe ⁊ ingrediēs l. p̃pinq̃ ei⁹
t̃m dederūt l. mi⁹. p̃ ip̃o ing̃ssu. nisi forte cū mōasteriū ē ita
tenue q̃ nō sufficit illi p̃uidē. nō tunc oblat⁹ sp̃ualib⁹ q̃tis. i
ingressu l. p̃etē ⁊ pacifici de sp̃alib⁹ de qb⁹ d̃eat viuē. l. dicē
illi porta tecum si vis cōcedē mecum s̃m **h**o. ⁊ aliquos ali
os. sec⁹ si mōasterium est pigue ⁊ p̃t illi. p̃uide nō p̃t fieri ali
q̃ pactio l. exactio absq̃ vitio simōie. t̃c vltra p̃ctm̃ recipi
ens l. recept⁹ l. recepta d̃nt expelli de illo mōasterio. ex de
sumo. c. q̃m. **P**ōt t̃m egs in h̃mōi disp̃sare. s. vt nō expellāt
de monasterio **R**ai. ⁊ **C**ul. p̃cipue rep̃t tal simōia in mo
nialib⁹ vbiqz t̃zatum. nō sic x̃o eit de viri religio. **S**i ingre
ssus est religiōm nō pura int̃tione. s. f̃uendi deo. l. s. alia de
cā. viz non laborādi l. si est monial qz n̄ potuit nubē. ⁊ quia
posuerūt p̃ntes ip̃am inuitā l. malefecerint. t̃m p̃t ⁊ t̃z mu
tare int̃tione. s. vt ibi manē velit ad f̃uendū deo. ⁊ sic erit
in bono statu. alias erit in mortali. **S**i si rep̃t se in mona/
sterio dissoluto n̄ viuēte reguli q̃rat si p̃t mutare locū cum
disp̃satione. si indiget qd̃ t̃m in moniali erit difficile. qd̃
si n̄ p̃t non se q̃ē turbā. i. alios l. alias in malum. l. s. f̃uet ip̃sa
ordinē suum si ad bonum non p̃t reducē alios vel alias

Si ingrediens monasterium reticuit impedimenta que habu-
it ad illud sciens. viz qz erat seruus vel habebat occultam infir-
mitatem l' alteri' religionis p'fessus piugat'. debitor in mul-
tis. z h'mdi peccauit mortalr. p'cipue si sciebat tale impe-
dimentu' z p' illud no' posse recipi ad religionem. Vel de his
interrogat' mediatu' dicit. z p't z o'z de mo'alterio expelli si
aliter puidere no' p't. **S**i h'z votu' religionis artiori' aliqz in-
trat laxiore' p'us o'z q're disp'latom si e'e' e'fz bona. z multo
forti' p' p'fessio'm in vna religio'e no' p't ad alia' tra'sire e'gle
l' laxiore'. z de medicato'e ordine ad medicato'e l' de medica-
tib' ad mo'achale' tra'sire no' p't sine disp'latone pape nisi
ad carbui'ses **S**i induxit aliquem ad religionem p' simoniam
l' p' fraudes. puta asserendo ibi ob'uari regula'. q'd no' fit. l'
dicendo se ad nihil obligari. z reticendo seueritates religionis
q's ille no' int'edit sua'. z h'mdi peccauit mor. **D**e ill' q' e'e' vo-
lentes ing'di religionem aliqz in q' b'n vni't. auertu't vt trahat
aqua' ad suu' molendinu' infamates illos z crimina imponen-
tes. suas at' vsqz ad terciu' celu' extollentes non euade' vana
idem certu' est. qz p'tra caritate agut' p'tra iustitia' z p'tra sa-
cra scriptura agut' **De Voto paupertatis.**

Si in religio'e ex'is ob'auit paupertat' votu' nihil re-
tinens l' retine' deliberas. est mortale. n. p'priu' h'fe z to-
ciens quoties illud p'ponit **D**e at' p'priu' q'd celat' p'ori suo
vt si beat' z teneat pecunia' l' veste nescite p'lato. vel si sci-
at t'n p'tra volutate' ei' z absqz licetia. vel de licentia e' z vo-
luntate. t'n no' parat' sibi trad'e ad petitom ei'. s'z recusare si
posz de facto. z multo pei' si no' solu' mobilia. s'z e'e' immo-
bilia vt reddit' z possessio's retinet vt p'pa dans vendens z
dissipas vt placz. nec p'lato p't dare licentiam sic retinendi
nec papa p't in p'po dispensare. e'e' de statu mo'achoru'. c. cu'
ad mo'alteriu' **S**i dedit b'ona mo'alterij siue p'uent' absqz su-
periori' licentia habita vel p'sumpta **S**i aliqd occulte re-
cipit vel t'z mortale est z p'petas **S**i reperiens se in loco
vbi no' vni't in coi. p'pter q'd oportz eu' sibi puideri de ne-
cessarijs h'z aliq' vestimenta vel pecunia'. z aliqd h'mdi. cum
bona licentia b'nplacito p'lato aduertat diligenter **P**rimo
q'dem vt per eu' no' itet q'n oia velut pone in p'mu'. si alij vel
lent. z ad hoc operat' q'ntu' p't **S**ecdo si hec no' p't semper
sit paratus simpliciter pone omnia. z dimitte in manibus

prelati. Tercio vt de hmoi pcessis nihil det sine licentia
superioris sui generali vel spali ec in elemofinis nisi in extre
ma ncitate. Quarto vt no thesauriset nec supflua tes
neat. nec delitiosa qrat. nec multu inqrendo sollicitet. nec
habeat inordinatu affectu in hmoi. z sic poterit transire si
in alijs bn se heat. sec no agendo no religiose. sz laicaliter
vixit. Sz z cu pdict si possz locu inuenire vbi in coi vi
uit meli ei essz. ¶ De Ocio castitatis.

Procurat votū castitatis nō solū ab omī carnali ope ⁊
 pactu venereose abstinēdo s; etiā ab omī locutōe turpi.
 ⁊ amatoria. ⁊ ab omī cogitatōe immūda deliberata ⁊ de-
 lectatōe morosa. q; in quolibz horū est mortale. vt dictum
 est sup. circa fm ⁊ nouū pceptum. ¶ Est ec sacrilegiū qd g;
 uis est. ⁊ q; ad ista deuenit p uersatōm ⁊ familiaritatem.
 iō inqrendū est si bz comesticitatē cū aliquo si monialis. ⁊
 cū aliq si religiosus. ⁊ si hoc repit esse extra casum necessi-
 tatis phibēd. est. alias nō absoluedus. q; qñ impossibile
 est q tal nō incidat in ruinā. di. xxi. c. hospitalium. ⁊ di. lx
 xi p totū Scādala ec multa ⁊ oblocutōs sequūt in popu-
 lis ⁊ hmoi. ⁊ iō phibēd. est ⁊ sanguineorū etiā rari. sit ac-
 cessus. ¶ De voto Obedientie.

S fecit ꝑ votum obedientie qđ est semp mortale. ⁊ no
ta qđ non semp qñ qđ agit aliquid ꝑtra regulā suam. l' trā
sgredit' regulā vel ꝑstitutōs facit ꝑtra obediētiā. sꝫ quā
do facit ꝑtra ꝑcepta ꝑtēta in regula ⁊ ꝑstitutōib' suorū su
priorū. vel qñ aliqd transgreditur ex ꝑtemptu quātūcūqꝫ il
lud sit minimū. **Q**ñ xpo ꝑlat' vel ꝑlata iniungit aliqd fieri
ē c'piēdo l' mādādo in x'tute s. obediētie vel spūs. s. t. facis
as hoc vel sub pena exco'icatōis ⁊ h'mōi. illud tñ ꝑceptum
cui' trāsgressio est mortal'. **I**dē est qñ ꝑlat' aliqd mādaret
subdito quocūqꝫ loqrē' declarās sibi qđ intēdit obligare
illū sub ꝑctō mortali ad faciendū illud. ⁊ intellige si man
dat qđ nō sit illicitū. ⁊ tale qđ qđ teneat lubdū' ei obedi
re. **S**imiliter qñ regula vel ꝑstitutio est aliqd ꝑceptorie man
datum. vel sub pena exco'icatōis. vel sub pena carceris. vel
sub pena gravioris culpe. l' ꝑ silentii locutionem ꝑmūter cē
set obligare ad mortale. alias ūt faciendo ꝑtra cerimōialia
ut frangere silentium tarde venire ad cho'ū ⁊ t. mōi. si ve
niale. nisi quis faceret ex ꝑtemptu. qđ tūc mortale. **C**ōfues

tudo autem quous non sit ipse p̄emptus est. tñ inductius
p̄empt? . 2 iō caue ne affueſcas alicui trāſgreſſiōi

De Officio diuino .

Editur horas canonicas ⁊ offitiū defunctorū quādo
dy dici. Nā religioſus etiā ſi nō h̄s ordinem ſacrū te/
neſ ex p̄cepto ad offitiū. p̄cipue ſi eſt p̄feſſus. vñ obmittē
do aliq̄s horā peccat mortaliter . ⁊ om̄i die q̄ omittit ex
negligētia. nō at ex p̄cepto tenet dicere illud. vel illud q̄s
nis nec debeat ad placitū ſuū mutare offitiū. ſ; dy dicere
ſm ordinē ſuū. **S**i nō fuit cū alijs in ecclia. ⁊ nimis tarda
uit ad dicēd̄ i offitiū. **S**i ſomnolent l̄ dormiuit . redicat
ad aliqd̄ loco ei⁹ dicat. ſ; ſi p̄ maiori pte dormiuit totū re
iteret. **S**i ibi incōpoſit⁹ fuit. ⁊ ocul⁹ vagis **S**i riſit l̄ ridere
fecit. l̄ aliq̄s leuitatē. l̄ locutōm fecit nō neceſſariā. **S**i mē
te diſtrac⁹ p̄cipue qñ nō aduertit **S**i male legit l̄ cōtauit
l̄ inclinauit ex negligētia. in quolibz horū eſt pctm̄ veniale
pm̄it **S**i elegit plātū p̄ ſumōiam. l̄ ec̄ ⁊ ſi nō ſumōiace tñ
indignū ſcient **S**i nō illū quē iudicauit meliorem ad offi
tiū illud. ſ; aliū rōe amittit. l̄ alia int̄tōe mūdane. morta
le eſt **S**i accusauit calūnioſe plātū vel ſociū de aliquo cri
minali. l̄ teſtificat⁹ eſt. vel deſuit ab accuſatōe iniuſte . vel
alias infamauit plātū vel ſubditā dicendo criminalia de
eis. etiā ſi eſſent x̄a int̄tōe infamādi mortale eſt. **I**dem ſi
ſecreta ſui ordinis reuelauit ſine cauſa iuſta ⁊ rōnali ⁊ quō
q̄s teneat ad reſtitutōnem. ſame in ſumma. ij. pte diſſuſe.
Itē ſi in viſitatōe platorū nō reuelauit dicenda q̄ ſunt p̄ ho
neſtatē religioſis de platis ⁊ ſocijs. ⁊ p̄cipue qñ pm̄it ſic
ſuaſ. ⁊ ſit p̄ceptum a viſitatore vt dicāt que indigent cor
rectōe. tñc. n. obmittē aduertēter que dicēda ſunt eſt mor
tale pctm̄. dy tñ intelligi p̄ceptū ſuato ordine fraterne cor
rectōis. vñ om̄ino occulta de q̄b⁹ p̄t p̄ſumi emendatio di
ci nō dñt. vbi at nō ſperat emēdatio. ⁊ p̄ſumit recidiuatō
vel aliqd̄ magnū ſcādālū dici dy. nō tamen accuſando ſi ſu
fficienter p̄bari nō p̄t. q: tñc grauiter peccaret. ſ; ſimplr
denūciando plato. vt patri ſi ſperatur q̄ inde p̄uidebitur
Si fecit vel cooperatus eſt ad aliquam conſpirationes
contra prelatos vel inuenit aut ſectatus eſt partialitates
⁊ ſectas in monaſterio aut conuentu. aut diuiſiones.

¶ De Exercitio.

amine: a eius unde te
 res memoratu a iudici
 bus aduonit: rei de
 auctoritate remediu sua
 tis pmittit et venia
 est tamq iudicetia **E**
 est dicit te no hy int
 monitatu **E** nimis te
 pe re accepto psona
 ni hy alteri de rebus
 ni no habet licetia
 et nimis follici fuit pp
 amonitatu et p
 et ita follici aduolenti
 libitatis peccat et igno
 rante a pto. Si et face
 rebat celebratu hy
 in dicit et neqz qz
 qnt are licet in p
 deo etos a viles ny in
 cario e a inuiliu ppter
 noceat qz etia in fac
 ti cario sitat **E** qz
 pte summe ti. **I**
 no ouit vtra offit
 in pameis bificatio
 tate vs p follici **E** n
 m in requi sui a m
 p munitat sel in m
 et requit mediatu q
 tate in plecte dei
 tate dei a salute animi
 tate a coconcedu sua
 tate qz no facit **E** q
 tate pti in qz de qua
 pti religio **I** de
 tate caritatis dilecti p
 tate pfectit: vel qua
 tate auctorit **E** nimis

do: mitu. et alijs unde frequenter orit in ipsis supbia et in
alijs mormuratio et indignatio. Si frēm delinquentem nō
fraterne admonuit. vel defect aliorū plato nō significauit
vt adhiberet remediū suato tñ ordine fraterne correctōis
in his p̄mūter est veniale. Si mormurauit p̄tra sibi p̄mit
tentē tanq̄ indiscretū. Si impatiēter se habuit dure loq̄n
do cū q̄bus se nō h̄z intrōmittē. Si nō diligēter tractauit
res mōalterij. Si nimis tenax fuit in dādo v̄l si nimis p̄di
gus vel acceptor p̄sonarū sine causa rōnabili dāns magis
vni q̄s alteri de rebus p̄mūib. Si dedit quib. nō potuit
viz q̄ nō habebat licētiā. Si p̄misit res p̄ire ex negligētia
vel nimis sollicit. fuit. p̄pter hoc parū vocando sibi. p̄p̄
multiplicationem sp̄aliū. q̄d vitiū hodie multū regnat. Si
nō fuit sollicit. ad discēdū ea ad q̄ tenet fm regulam et cō
silitudēs peccat. ex ignorātia vero etiā trāsgrediens non
excusat a pctō. Si est sacerdos v̄z q̄rere scire q̄ ptinent ad
debite celebrādū. Si p̄fessor. q̄ ptinet ad illud offitium. Si
in his est negligēs p̄cipue cū p̄t q̄uiter peccat s̄z v̄z eē fre/
q̄ntare legē scripturā. l. doctores exponētes l. alios libros
deutos et viles v̄n instruat et p̄fortet ad bonū. Si legit
curiosa et inutilia. p̄pter q̄d retrahit a magis necessarijs. l.
doctores gētiliū. vel factiones poeticas et h̄mōi. q̄ p̄ctm
est curiositatis. De p̄tinētib. x̄o ad religiōm b̄s diffuse i
lij. p̄te summe ti.

¶ De Orōe et p̄fessione

Si nō orauit v̄ltra offitiū diuinū p̄uatim p̄ se. p̄ alijs cō
sanguineis b̄nfactorib. viuis et defunctis. p̄cipue reco
mēdatis vt v̄z sollicit. Si nō frequētauit p̄fessionē et p̄mu
nionē fm regulā suā et morē. Machis vero nigris p̄ceptū
est q̄ cōmunicet sel in mēse. de. ne in agro de litatu mona.
Si nō vacauit meditatōi q̄ p̄maxime inducit deuotōem.
Si fuit tepidus in dilectōe dei et p̄rimi nō ardenter affe/
ctās honorē dei. et salutē animarū vt decet. Si inc̄ rat. ad
recogitandū et cognoscēdū sua b̄n̄itia et recōpensandū
deuote ipsi deo l̄uendo. Si nō p̄pauit se ad diuina vt de
buit. hec sunt pctā in q̄bus quotidie offendit de. et impe/
dit p̄fect. religiōis.

¶ De Amore parentū

Si nimis carnaliter dilexit p̄sanguinos. nimis affec/
tās eorū. p̄speritatē. vel gaudens de ea. aut p̄tristat
nimis de aduersitate. Si nimis eos visitat. m 1

vel querit vel gaudet visitari. **S**i cum eis loquitur de secularibus que non expediunt. vel cum alijs de gueris et hominibus frequenter interrogat et audit. **S**i per eis procurat beneficium ecclesiasticum vel temporalia non aptis beneficijs in quibus posset esse mortale. **D**e alijs vero vitijs communibus scilicet ira. superbia. inuidia et huiusmodi videlicet super in prima parte. **D**e his vero que pertinent ad regulam suam ipsemet videat per se et dicat. **S**i penas aut penas aetas vel inuicias a regula constitutis vel a plato non fecerit peccauit si ex negligencia. **S**i nullo modo esset peccatum facere et plato precipiente esset mortale. **S**i non intendit proficere in virtute scilicet que vult inuit facit et male pertinet esse in religione hypocrisis est et in statu damnationis. **T**ho. Qui vocantur ad dirigendas moniales in electis. nisi abstineant ab his que possunt oriiri discordia inter eas sunt excommunicati. **R**eligiosi et clerici inducentes ad vouendum iurandum. et promittendum de eligendo apud eos sepulturam. vel ut eam ulterius non mutant iam electi sunt excommunicati a quocumque papali. de. cupientes de penitis. **R**eligiosi qui abscipiant ipsam licentiam propriam sacerdotis sollemnizarent ministeria. aut ministrarent sacramenta eucharistie vel extreme unctionis excommunicati sunt excommunicatione papali. de. prima de priuilegijs religiosorum. **R**eligiosi qui excommunicatos a canone absolunt in casibus non processis. aut qui absolunt a sententijs per statuta synodalia. et promulgata. aut absolunt a pena et a culpa sunt excommunicati excommunicatione papali per de. de prima de priuilegijs religiosorum. **I**nquisitores hereticorum qui odio gratie vel lucro persequuntur in persecutione et persequuntur obmerserit quempiam peccat. et ipsam heresim alius imponere aut imponeret quod omnium eorum impedit sunt excommunicati excommunicatione papali. de. multorum de hereticis. **R**eligio in medicantes professi transientes ad aliam religionem monachalem excepto ordine carthusien. et si recipientes sunt excommunicati excommunicatione papali per constitutionem Martini quando facta Constantinensi. **C**lerici scienter et sponte excommunicatos excommunicatos a papa in diuinis sunt excommunicati excommunicatione papali secundum hostiam. ista excommunicatio habet dubium. **P**articipantes in crimine propter quod aliquis est excommunicatus alii qui predictarum et aliarum excommunicationum sunt excommunicati per papam. c. si non precubus de sen. ex. **A**b oluentes aliquem ab aliquo predictarum excommunicationum extra sedem apostolicam propter quod in mortis articulo qualiter absoluti si non se representant ei a quo processunt absoluti.

q̄scitius possunt. vel mittant. p̄ absolutione reincidunt in
 eadē s. excoīcatōem papalē. c. eos de sen. excō. i. vi. ¶ **S**e
 peliētes corpa in cimiterijs tpe interdicti in casib⁹ nō pce
 ssis a iure sunt excoīcati p̄ excoīcatōm epālē. cle. eos de se
 pul. Sepeliētes excoīcatos publice aut nōiatim interdōs
 l' vsurarios manifestos sciēnt in cimiterijs sunt excoīcati.
 dicta cle. eos. ¶ **C**lerici locātes domos manifesti vsurarijs
 ad sen⁹ exercēdū sen alio ti. pcedētes sunt excoīcati c. vsu
 rarū de vsur. li. vi. ¶ **N**ō elect⁹ a duab⁹ ptib⁹ cardinaliū z se ge
 rēs. p̄ papa est excoīcat⁹. c. l3 de elec. ¶ **M**ōachi z canonici
 regulares archidiaconi. decani. p̄positi. plebani. cātores. z
 alij clerici psonatū hñtes a⁹ q̄ vis p̄s biteri q̄ audiūt leges
 vel pbificā sunt excoīcati c. nō magnopē. ne cle. vel mona
 chi se rebus secu. imi. ¶ **R**eligiosi dimittētes vbi cūq̄ habi
 tū sue religiōis z accidētes ad quīs studia s̄rarū sine licētia
 plati aut p̄uēt⁹ sui sunt excommūicati. c. vt p̄iosa ne cle. v.
 monachi. li. vi. ¶ **R**eligiosi q̄ decimas debitas ecclijs sibi
 app̄pant l' vsurpāt. siue q̄ non pmittunt solui ecclijs deci
 mas de aīab⁹ familiarū z pastorū suorū si non hñt admini
 strationē z bñficia sunt excommūicati. si hñt sunt suspēsi. nisi
 rēq̄siti destiterint infra mēsem. cle. religiosi. de deci. ¶ **M**o
 nachi z canonici regulares non hñtes administrationē z se
 p̄ferētes ad curias pncipū. vt dānū monasterijs inserāt. a⁹
 plat⁹ sine licētia suorū platorū siue q̄ tenēt arma infra sep
 ta monasterij sunt excon. cle. ne. in agro de sta. mo. ¶ **R**eli
 giosi nec non moniales. p̄fessi p̄trahētes in fimonij z alij
 clerici p̄stituti in sacris de facto s. sunt excommūicati. cle.
 ne eos. de p̄sang. z affi. ¶ **I**nq̄sitores hereticorū q̄ p̄textu
 offitij inq̄sitionis q̄busuis modis illicite pecuniā extorq̄nt
 l' sciēnt bona eccliarū ob delicta clericorū fisco ecclie ap
 plicāt sunt excommūicati nec absolui p̄nt nisi plene satiſſe
 cerint ill' a q̄b⁹ extorſerūt. cle. nolētes ex de hē. ¶ **R**eligiosi
 non vñates interdictū qd̄ fuit sc̄tā romana ecc. cle. ex fre
 q̄ntib⁹ de sen. ex. ¶ **R**eligiosi q̄ p̄ſitētib⁹ sibi n̄ faciūt p̄sciām
 sciēnt d̄ decimis soluēdij t̄les ab offi⁹ p̄dicatōis sunt suspē
 si donec cōmode possunt faciant eis p̄sciētiam. z si intes
 rim p̄dicant sunt excommūicati. Silr z religiosi q̄ dicāt ali
 q̄ vba vt retrahāt audietes absolui dē decimarū sunt ex
 cōmunicati. cle. cupientes de penis.

Religiosi medicantes q̄ domos ad habitādū l' loca de no-
uo recipient aut mutarēt l' alienarēt de nouo recepta absq̄
licētia pape sunt excoīcāti. Et de excess. pla. c. i. li. vi. **F**ra-
tres minores q̄ tpe interdicti recipiūt ad diuina fratres
vel sorores tertio ordine sancti **F**rancisci sunt excoīcati.
c. cū ex eo de sen. excoī. in cle.

Prelatis in communi inq̄rendū est in. c. xliij.

Ilegittime assēcut' est dignitatē seu plātōē an viz ali-
q̄ irregularitate viz sentētia fuit irretit' cū fuit assēp-
tus ad platuram in q̄ nō fuit dispensat' l' absolut' viz si fu-
it bigam'. **S**i opat' est in cā sanguinis. **S**i intelli-
mus si excoīcat' vel suspensus vel notorius p̄cubiniarius;
quilibet horū hoc sciēs tēz platurā furtiue. vñ est p̄tinue
in mortali. **N**ota q̄ illegittim' ad dignitatē l' bñficiū cura-
tum l' p̄oratum in religione. q̄ creat p̄ electionē sine dispē-
satione pape. p̄moueri nō p̄t ex p̄uilegio tñ magistri ordi-
nis cum his p̄t dispensari ad platuras ordine p̄dicatozū. d. h.
habet in tertia pte summe ti. de censuris ecclasticis. **S**i
rite z absq̄ vicio simōie fuit elect' confirmatus z ordi-
natus. **S**i interposuit p̄ces p se. vel pcurauit q̄ ali' por-
rigeret p̄ces simōia est. z si fuit simōia p̄cedis indigz dis-
pensatōe pape. z añq̄ sit dispensat' tenet furtiue dignita-
tem. de hoc in ij. pte sum. ti. de simōia z in omnib' q̄ habes
sup. in. c. de bñficiatis. z in c. de clericis. in con. p̄t interior
gare. put erit expediēs. **E**t si est plāt' religiosus interogan-
dum est de his que sunt in c. p̄cedenti z de alijs q̄ sequūt.
Si aliquod māifestū p̄ctm in subdit' dissimulauit z nō
correrit. aut si nō māifestū q̄ tñ ad ei' noticia ali' q̄liter per-
uenerūt ulterius non q̄sui. si nō ex negligētia dimittēt
puto mortale q̄ ad criminalia. si aut ex aliq̄ rōne. vt ad ma-
ius scādālū vitādū secus. **S**i in c. equus index nō fuit. **S**i
de rebus mōasterij dilapidator fuit. **S**i supiorib' suis
non obediuit. **S**i cās sibi a supiorib' p̄missas nō fm p̄silij
peritoritorū. s. fm acceptōes p̄sonarū determinauit. **I**n oī-
bus his est p̄ctm mortā. vel v̄lale fm q̄stitatē excessus z
malitiā z negligentia. **S**i indignos nō idoneos in offi-
cijs posuit. z maxime ad curā aliarū z male videt talis po-
sse excusari a mortali. si eos quos sat malos. z i mortali p̄-
seuerare potuit ad curam animarū cū pōt repellē. nec cres-

do percutet pau. itas s. q. non inueniuntur alij. z etiam si
 site alias sit indutriosus multū z bñ offitiet ecclesiā in ex
 teriorib⁹. **I**dem cū suuinet tales si illos p̄t in iudice remouē.
Si posuit ad audiētiā p̄fessionū notabilr ignorātes z inep
 tos. vel criminosos mortaliter peccauit p̄ regulā. **Q**ui cau
 sam dñi dat. **I**dem si tal' tollerat cū possit remouere nī
 si forte a supiori sunt ad hoc positi. **E**s quā curā de ip̄is ha
 bebit cū ad sui dñatōem exerceat tales offitiū audiēdi cō
 fessiōes. quō āt dicat inepus. vel notabiliter ignorās. ha
 bes in sum. **S**i fuit nimis pōposus z curiosus in edificijs
 ecclesie vel mōasterij in ornamēt⁹ z hñdī qd est p̄ sentētiā
Hieronimi. z **A**mbrosij. xij. q. ij. c. aurū. z c. gla. epi. z etiam
Bern. **E**t tñ a modernis sunt hodie multe supfluitates z
 curiositates. z pallatia p̄tra exēpla cñiū scōrū. z in his a
 mittit multū tps z deuotio. ita vt cōplet edificijs ex bau
 il⁹ videat om̄is spūs. z paupes interea moriunt fame. q̄s
 de supfluis eorū tenent suuētare. xij. q. i. c. eps ecclesiasti
 carū. **S**i nimis fuit sollicit⁹. circa t̄palia. ex hoc min⁹ de
 bito vacās spūalibus in se z in subdijs vt lēoni. orōni. ada
 monitioni. vtiq̄ p̄ctm̄ est p̄. z min⁹ fm̄ q̄ntitatē excessus
 Principalis. n. ei⁹ cura d̄z esse de spūalib⁹. **S**i p̄ curias ni
 mis discurret litigādo cū scādalo bñm̄ cū possz p̄ aliū mō
 dū magis pacificū sua repetē. z si nō tñ. **S**i iura z p̄uile
 gia sue ecclesie nō p̄uauit z defendit vt debuit. si in dispē
 sando indiscrete se habuit. vel qz nimis de facili z sine cau
 sa rōnabili in ieiunijs dispēsauit. **I**n esu carniū in retinēdis
 rebus ad vsum. **I**n penitētijs tarat⁹ fm̄ regulā. l. p̄stitutōs
 z hñdī. qz peccauit inducēdo relaxatōm z rigorē religiōis
 eneruādo. **U**n b. **B**ndict⁹ in regula dīc qz de om̄i dispēsa
 tōe bz reddere rōem. **S**i fuit nimis dur⁹ in dispensando
 cū debuit p̄cipue cū de bilib⁹ z infirmis z hñdī nō puidēs
 sis. **S**i fuit exemplaris in incessu moderato habitu nō
 p̄ciōso in modestia gestus. **I**n locutōe rara. q̄i z fructuosa
 cauēs discordias pacē nutriēs. oēs patiēter videns z tolle
 rās. singularitates vitās. cōia seq̄ns cū p̄t nemini blādus.
 affabil' cunctis. subratōs. detractōes. irrisiōes. p̄fabulatio
 nes. maledictōes. p̄tēdēs in se z in suis eliminās. c. r̄cūspe
 ctus in om̄ibus nō delectat⁹ de p̄sidentia. s̄z timēs de ne
 gligētia cum de singul' habeat reddere m. iij

rationem sibi cōmissis Ita curam aliorum habeant q̄ sit
 non obliuiscant. vt docet Grego. in pastorali. ¶ Si in cor/
 rigēdo fuit nimis remissus vel in nimis rigidus vtrūq; cauē
 dū est vt docet Gre. in mora. 7 habet. xlv. dif. 7 disciplina.
 nā facilitas venie incētīnū p̄bet delinq̄ndi Ambro. xxiij. q.
 li. j. c. est iniuria 7 asp̄it as nimie incēpatōis. nec cor eccl̄is
 recipit nec salutē Leo. di. xlv. c. cū bt̄is. 7 c. licz plerūq; ea
 di. Precipue nō circa seniores d̄z p̄lat̄ in corrigēdo se ha
 bē būan. vt d̄r in illo. c. nisi essent habituati in malo. quia
 tūc durius s̄m Gre. vt di. c. disciplina. 7 c. h̄ plerūq; 7 c. cū
 bt̄is. 7 c. plēitudinis t̄pa. xvi. q. viij. 7 c. tāta. lxxvi. di. ¶ Si
 nō inducit q̄ntū potuit verbo 7 exemplo ad ob̄uādū om
 nia cerimōialia ordinis sui Si malas p̄suetudines seu cor
 ruptelas regnare p̄mitit ¶ Si p̄tra regulā 7 decētā religi
 onis etiā q̄s inuenit iā inductas nō ab̄sultit q̄ntū potuit l̄
 vitii p̄petat. discursum frat̄rū ad placitū. familiaritatem
 cū mulierib⁹ l̄ viris. si est monacha collatōem rerū amicis
 7 p̄sanguineis sine licētia 7 rōnabili causa. etiam carniū
 vbi nō d̄it comedī q̄d est vniuersale om̄i monacho de p̄se
 di. v. c. monacho. 7 p̄cipue q̄ sunt p̄ essentialia vota religio
 nis nullo mō d̄z p̄mittē. nec eē ad receptōem simoniacam
 monialiū. sic hō. sic fit q̄si vbiq; ¶ Qd̄ si nō p̄t talia remo
 nere. nec est spes in futurū dimittat curā exemplo s̄. Bn̄
 dicci. vj. q. i. c. aduersitas. circa si. in. c. si. ea. q. alias nec q̄el
 tē suā amittat. 7 tādē cū eis dānatōem incurrat q̄cūq; sit
 ille abbas. l̄ abbatissa. p̄or. vel p̄orissa vel alio quocūq; no/
 mine cēseat. nec sufficit q̄ p̄lat̄ corrigat vitia q̄ iam nō s̄
 cōtigerit. s̄z d̄z diligenter agnosce vultū pecoris sui p̄side
 rando vias eius Laueat at̄ ne crimina sibi delata in foro
 p̄scitē l̄ in secreto iudicet de ill̄ in foro p̄tentioso. seu in
 c. vbi etiā t̄m manifesta sunt puniēda nec foro miscēda sūt
 iudiciali ¶ Si h̄z sub cura mō asteriū monialiū. de qua ma
 teria diceē in. c. se. ¶ Si indiseret fecit p̄cepta in q̄b⁹ mul
 tū d̄z cauē nisi sit res ardua. 7 si cogeret p̄ceptū l̄ suam
 ad aliq̄d faciendū vel dicēdū in quo nō ess̄ ei subditus. vel
 nō d̄ret ei obedire. vt reuelādo p̄ctm occultū om̄ino esset
 el mortale In inq̄sitōe nō criminū receptōe accusatōis v̄
 denūciatōis. vel p̄lat̄e sentētie excoīcatōis. 7 h̄mōi non
 sit. p̄cept̄ nō p̄cedat p̄ suspitō. m. s̄z p̄ p̄batōs 7 modos in

ridicōs. alias incurreret graue pēnā. ⁊ aliqñ sententiam
excoīcatōis. de his in. iij. pte sum. ¶ Si p̄lat⁹ recipit aliqz
ad ordinē mēdicatū ad p̄fessiōm aū annū cōpletū p̄batio
nis seu nouitiat⁹. est suspēsus a receptōe aliorū ad p̄fessio
nē. ⁊ debitor pene grauioris culpe. vñ motu peccat cū de
regularib⁹. c. nō solū li. vi. ¶ De ep̄is p̄lat⁹ sup̄iorib⁹ c. xvi

Circa ep̄os ⁊ alios sup̄iores p̄latos sic p̄nt formari in
terrogatōs. ¶ Si nō sit tal⁹ l̄ratūre ⁊ sciētie q̄ p se sci
at explicare q̄ dī. ad qd tū tenet cū habeat alios sup̄ his
informare ⁊ dirigē. Nā si bon⁹ cōit ab hōib⁹ reputat ⁊ suffi
tiēs nō essz nēcariū nisi eū audire. ⁊ si de aliq̄ negotio nō
intelligit eū p̄fessor. l. dubitat. p̄t de illo loq̄. p sua serenita
te. ⁊ si tle qd essz in q̄ variant⁹ opiniōs vel nō p̄t dari certa
sniā relinqndū est sue p̄scie. Idē dicēdū p̄ alios clericos re/
ligiosos p̄latos ⁊ laicos p̄itos ⁊ timoratos q̄ sciūt dicē su
ficiēt fca sua. Si xō nō est tal⁹. s̄z indigz adiutorio int̄/
rogatū inq̄ntū cleric⁹. si inq̄ri ab eo p̄t. p̄t expedire videt̄
de his q̄ hēs sup̄ circa clēicos i cōi. vt de offi. diuino de ce
lebratōe ⁊ admīstratōe sac̄orū. ⁊ mō. ⁊ h̄mōi. ¶ Si aut̄ p̄
t⁹ ad ep̄atū ex religiōe int̄rogatū est de his q̄ hēs in c. cir
ca religiosos q̄ ad multa. nā ad tenet sua ē ordinē suū. nisi
in his q̄ nō paciūt offitiū pastoralē. vt silētiū solitudo ⁊ vi
gilie. ⁊ h̄mōi. Inq̄ntū xō b̄ficiat⁹ seu curat⁹ est. ⁊ p̄lat⁹ int̄/
rogand⁹ est de his q̄ hēs sup̄. in c. circa b̄ficiatos. ⁊ si reci
pit dignatē se ep̄atū h̄ns aliqz irreglaritatē. l. p̄ simōiā l. p̄
intrusiōm dic vt in c. p̄ce. in p̄n⁹. de iū int̄roga de his q̄ ses
quūt q̄ sunt sp̄ualia cure ⁊ offitiū pastoralē. ¶ Si p̄tulit ordi
nes sacros indebite qd ē vñ i q̄ multū offēdūt. ¶ Si p̄tulit
p̄ simōiā s̄z occulte. mor. pec. nō tū est suspēsus ex b⁹ q̄ ad
alios. s̄z p̄ simōiā notoriā ē suspēsus ec̄ q̄ ad alios. ¶ Si in v̄
troqz casu ordinat⁹ ab eo ē suspēsus ⁊ indigz dispēsatōe. Si
p̄tulit sciēt̄ n̄ h̄ntib⁹ legittimāz etatē mor. ē. n̄ p̄t ip̄e dispen
sac̄ d̄ etate. Si p̄tulit ordies p̄ saltū sciēt̄ l. duos sacros s̄t. l.
iij. m̄iōes cū subdiacōatu pe. mor. Si p̄tulit ordies sacros
ex t̄pa ordinatōnū mor. est. n̄ ex disp̄ ēsatōe pape. ⁊ ordina
t⁹ suspēsus. ¶ Dioēs at ordies p̄ferre p̄t dieb⁹ festis. Si inor
dinatōe obmisit aliqd faciēd. ⁊ si obmisit aliqd d̄ subālib⁹
in qd imp̄m̄iū scaract⁹. opz totū it̄ac̄ in alia ordinatōe. iij.
t̄pm si xō ē qd nō est subāle. ¶ Si de simplici solēnitate nō

[illegible]

ponendo aptiores mortale est. ¶ Si admittit ad beneficia
bñtia curā animarū seu ipā ptulit nō habentib⁹ annū. xxiij
mortale est. ¶ Si ecclesijs de iure vacantib⁹ nō puidit de
rectore sicut vacāt curata bñficia data absq; dispēsatione
pape bis q nō attingūt annū. xxy. vel si infra annū nō faci-
unt se ad sacerdotiū. pueri. nisi causa studij sit. obmissū
de quo in c. circa bñficiatos sup. ¶ Si em̄ infra sex mēses
p. nō pot hoc nō puidit nō p̄t postea se intromittē. alias
v̄sparet qd nō p̄t q; mortale. sc̄. 7 nō t̄z talis collatio. & sic
tenētur errorē suū manifestare. Idem q̄ recepto sc̄do bñ-
fitio vacauit p. nū vel sc̄da p̄benda vacauit p̄ma. de quo
habes sup. s̄z plene in. iij. pte sum. ¶ Si ordinauit aliquē
clericū ad ordinē sacrū sine titulo l bñfitio. l saltē p̄mōio
sustitiēti. q; vltra p̄ctū tenet ei expensas facē quousq; de
bñfitio sit ei. p̄sum. nisi aliq; ep̄s hoc ei cōmūssz deter-
minādo psonā. q; tūc ille cōmittēs tenet ad id de bñdō. de
qbus vi. in. iij. pte sum. ti. ¶ Si in visitatōe nō diligētē q̄-
uit de qbus debuit 7 maxime de vita 7 honestate sacerdo-
tum officiantū. 7 quō se habeat in administratōe sacra-
torū 7 de forma eorū. Si bñ p̄nūtiāt p̄cipue baptisma qd
est magis necessariū. De aud. entia p̄fessionū quō se habe-
ant. quō pplm̄ admoneāt. 7 in reb⁹ ecclesie p̄cipue altaris.
qd teneat mūdās. Si at̄ inuenit 7 bñdō notabilr̄ excedē
7 piculose si nō punit 7 puidet q; illi se emendent. vel de a-
lio si iste est incorrigibil 7 om̄ino ineptus. grauit̄ peccat. 7
om̄ia mala 7 dōina animarū q; inde sequunt̄ ei imputant̄
si p̄t obuiare. 7 nō facit. lxxiij. d. s̄z p̄ totū. Si non visitauit
ep̄atum suū vt debuit. Si in visitatōe nimis sumptuosus
fuit. 7 cū nimia familia 7 eq̄tatur̄ nimis vltra p̄scriptum
nūerū. l si ip̄e vel familia ei⁹ mūera accepit. sup. quo est spe-
cial pena. de qbus plene in. iij. pte sum. ¶ Si sustinet in of-
ficijs 7 bñficijs notorios p̄cubinos. quos d̄z p̄ admoni-
tionē. si nō dimittat eē bñfitio p̄uare grauit̄ peccat. ¶
Si p̄ alijs mal⁹ 7 scelerib⁹ manifest⁹ nō punit in vsur. ludō.
tabernis aleis negotijs sc̄larib⁹ venatōibus p̄ditoribus. 7
bñdō. ¶ In his. n. nō puniēdo videt̄ male posse excus. ri a
mortali. nisi ex bñdō p̄uitōib⁹ sequeret̄ scisma l magnum
sc̄dālū. di. i. c. vt p̄stitueret. ¶ Si laicos sibi subditos noto-
rios p̄ctōres quos p̄ se nouit. vel sibi p̄ proclianos eorum

denuntiatio et adulteros usurarios inimicitias manifes-
tas exercentes non corrigit per censuras et alios modos gra-
uiter peccat. nisi obmittat. quod non spat emendatio. sed deterri-
oratio eius. Sed tamen hoc non videtur sufficienter excusare. sed hoc
aliud. si timeatur quod scandalum in alijs. di. xliij. c. promissiones
Si malas consuetudines quas reperit in sua diocesi non nititur au-
ferre quantum potest. ut vendat laborare et homines in diebus festiuis
non coacti semel in anno. et prout et homines tripudiant in eccle-
sijs. promittit violare ecclesiasticam libertatem aut quod clerici pueni-
antur per delictum. per debitis in iudicio seculari. l' ecclesiastica
immunitatem. ut qui exhibentur debitores vel malefactorum per
violentiam de locis sacris. et homines in casibus processibus. di. n. p/
hibere et si per admonitionem nolunt desistere excoicare. et per promit-
tissiam punire. alio peccat quod obmittendo ex timore. ut
negligentiam. di. xliij. c. si rector vel doctor. Si fructus reddi-
tus episcopus sui male expendit dando psanguineis suis. l' alijs non
indigentibus peccat graniter. et si distincta sunt ea que depu-
tant ad mensam eius ab alijs. et si ea que erogari debent clericis vel
ad reparandem ecclesiam l' pauperibus dat psanguineis vel alijs ami-
cis sine probabili indigentia tenet restituere illa quod rapina fecit.
et si licet recipere ab eo. si vero non sunt distincta hec bo-
na cum intelligant omnia promitti fidei sue. ea que supfluent ad usum
sui et familie sue pueniunt debent pauperibus erogare. alio non dando
pauperibus subtrahit. xxiij. q. ij. c. aurum. et c. gloria episcopi. 2. bo. Si
Si grauiter suos subditos in indebitum collecti. Si fecit clericos
suos soluere collectas talias positas a domino temporalium. l' gabel-
las ad eius iniuriam. Si sponte ipse dedit absque licentia ro-
mani pontificis. quod prohibetur. Si delicta clericorum. ut blas-
phematum deum l' sanctos suffocatum pueros ex inaduertentia
et homines puniuit magis pena pecuniaria ex auaritia. et magis
propter lucrum quam pro salute eorum ad refrenandum. Si visita-
uit diocesim l' visitari fecit magis propter lucrum quam propter animarum
salutem. Si alienauit bona episcopus sui sine licentia pape
in casu indebito. in quolibet horum est mortale. Si iura alia
regum ecclesiarum non seruauit. Si bona vacantium ecclesiarum sibi usur-
pauit cum deant successoribus reservari. Si iusta debita a pre-
decessoribus petita ratione ecclesie non soluit. Si fructus aliorum beneficiorum
ad tempus accepit l' preter ab eo cui dedit in quolibet horum est rapina.
Si non seruauit formam iuris circa manifestos usurarios. sed de

certa quantitate p̄tentus non facta debita restitutōe res
mittit sibi. ⁊ ad sacra ⁊ ad sepulturaz admittit. Si incerta
paupib⁹ dispēfanda in vsum suū p̄uertit sine nccitate. Si
snias excōicatōis de facili p̄p̄f lucrū. p̄fert l' absolutōs. Si
pmisit q̄stuarios l' alios. p̄nuciare indiscretas indulgētias
⁊ falsas. q̄olibz est mortale ⁊ ḡue. Si exēptos. vt p̄d' catōes
frēs ⁊ miores. hēmitas s. Aug. carmelitas vuitas cillerci
en'es. ⁊ alios hātes p̄uilegia exēptōis iniuste molestat nō
suādo eorū p̄uilegia. l' p̄ audiētia p̄fessionū. nō admittēdo
sibi p̄statos idoneos. Vm de. dudū de sepul. l' sibi retinēdo
nimios casus. l' incōsuetos vt q̄ tidie hēant ire ad ip̄m l' ad
aliū cogēdo. q̄ntū ad id in q̄ sunt p̄uilegiati. l' eos ad iudi
tiū trabēdo cū in nullo possit eos p̄uēire n' p̄ hēi. peccat ḡs
uiter. Si mōalteria mōachorū l' mōacharū nō exēpta non
honeste ⁊ diligēter visitauit. ⁊ eos l' eas ad suādū regulā
induj. deponēdo abbates l' abbatissas. p̄ relatorē cū ex
pedit hūdo curā de hōestate earū. ⁊ q̄ n̄ hēant familiarita
tē cū clerici religioz l' laici. p̄uidēdo de diligēti clausura ⁊
de p̄fessore securo docto ⁊ bōe p̄scie. p̄hibēdo ingressum si
mōiacū ⁊ p̄ia femiarum q̄ ibi sunt. ⁊ festa vana ⁊ in conse
cratōe earum. **De indicādo in foro p̄tētiolo.**

Si nō tenuitū vicari p̄tū ⁊ bonū. p̄cipue q̄n ex se nō ha
buit debitā sufficiētā iuri. Si n̄ suauit debitus ordi
nē iudiciariū. Si fuit accepto: p̄sōarū. Si dedit iniq̄s snias
dic vt sup̄. in c. cca indices. Si n̄ suauit debitā formā iuris
inferēdo snias excōicatōis suspēsiōis ⁊ int' dci. q̄z vltra p.
mortale incurrit etā penā d̄ q̄ in. iij. pte sum. p̄cipue i caus
m̄imōialib⁹ opz eē cautissimū. ⁊ p̄dēosum circa diuortia
si odit licētā dño tpali l' iudici. vberādi l' ponēdi i patiblo
l' icarcerādi l' als puniēdi clicos suos. n' i casu i q̄ eēnt i cor
rigibiles p̄ eū. q̄ eff. cit' cū p̄dict' excō. c. vt fame. d̄ sen. exc.
Neminē tñ dz vberāe māib⁹ suis. n' tñ cū expedit p̄ laicū
sz p̄ clēicū dz facē vberāe clēicū Vm iura ⁊ a caus sanḡin dz
abst nē ope p̄silio ⁊ mādato. Si hēticos diligēt n̄ inq̄siuit i
dioteli sua. ⁊ p̄iuit Vm iura. Si testam̄ta l' vltias volunta
tes n̄ se d̄ imple p̄cipue legata scā ad p̄ias cās. si dispēfauit
i vorz ⁊ iuram̄t i q̄b⁹ n̄ potuit. l' si potuit tñ indiscrete ⁊ si
cārōnabili p̄ct n̄ ē ḡue. si absoluit a snijs a q̄b⁹ n̄ potuit. vt
pape resuati. l' dispēfauit i irregularitate de q̄ nō potuit.
Si exemplaris fuit in habitu non p̄cioso. vel pomposo suo

pellectilib' nō argenteis z curiosis in appatu domus. z es
nata nō sc̄lari. victu sobrio non puiuali nisi p paupibus in
visitādo ecclesiā interessendo diuin'. z p̄cipue in diebus fe
stis. hec d̄z facē s̄m iura in solēnitatib' p̄cipuis cātādo
mūsam. dicēdo offitū deuote. nō rursū ordinādo q̄ dica
tur in ecclesia sua debite. frēq̄ntādo orōes p̄uatas vacans
do leōni. di. xxvi. p totū p̄dicādo si scit. si nescit puidēdo
gregi suo de p̄dicatorib' vtiliorib' nō curiosis z de p̄fesso/
rib' ten' do honestā z deuotā familiā sollicit de ei' salute
vitādo mulierū p̄uersatōem sicut p̄t. In exitu de domo ra
ro nisi ad ecclesiā. sepe p̄ferēdo z q̄rendo p̄silia a v̄is dei
quō possit suo gregi. puidere adulatōes vt venenū abhoz
reat. p̄r viduarū. paupm orphāorū z op̄ssorū existet. z cau
sas eorū sine exp̄ses exp̄diri faciat in iustis. p̄ r̄is nō
fit vindicatiu'. s̄z paciētissim'. in verbo z gustu non subit'
z iracū'. nemini multū familiar' nisi v̄is dei. superioribus
obediēs. eq̄lib' nō inuidēs. nō gaudēs de dignitate z bōj
re. s̄z lugēs. p exteriori occupatōe z plebis offensiōe. z si in
om̄ib' diligēter se habuerit. nil deo acceptat iū'. ¶ Si vero
p̄functōe z male nil miser' z dānabili' ep̄i z ignitate. vt
dic' Aug. di. xl. c. an̄ om̄ia. ¶ De p̄latib' b̄s multa in. iij. pte
sum. ti. i. p totū. Ep̄i z supra p̄cedētes v̄nā domū vsurar. a
manifestis alienigenis ad fen̄us exercendū sunt ip̄o fac o
suspens. ex de vsu. c. vsurarū li. vi. S̄l'r si p̄mittūt q̄ b̄n. di
vsurarj alienigere exerceāt fen' in teris eorū subiecti iu
risdictōni. nisi infra tres mēses expulerint eos susp̄si sunt
vt in dicto c. vsurarū de vsur' li. vi. ¶ Qui se gerit p papa
elect' a minori pte q̄z a duab' p̄tib' cardinaliū est ip̄o scō
excōicat'. Et s̄l'r cardinal' q̄ p̄sumpserit nōiare talē papā
z s̄l'r oēs aliq̄ q̄ talē recipient p papa. c̄ de elec. c. l. li. vi. ¶
Oēs clerici z religiosi ac laici siue familiares curie siue al
lij q̄ aliq̄ pactū fecerint. vel aliq̄d magnū l' puū. p̄miserūt
vel p̄missionē receperint ex pacto vel p̄missiōe occulta vel
māifesta dederint. l' receperint qd magnū l' puū. p aliq̄ iust
tia vel grā p se l' alio in caus' iuditiarijs vel l'ris aplic'. z q̄
buscūq̄ mod' ab aplic' sede obtinēde ip̄o scō sunt excōica
ti. In exūgati bōifaci. viij. c. a bsolu' pape re. suat. b' h̄m
locū in curia rōana Jo. an. Anso. de butr. o eā allegat.

¶ De absolutōe z p̄uie inuictōe c. xvi.

Postq̃ vero penitens dixit ex se pctā sua siue et inf̃s
rogatōe p̃fessoris interrogātis pctā sua vt debuit. tā
dē p̃cudat In istis peccau. ⁊ in multis cogitatōe. delecta
tione. locutōe ope. ⁊ obmissiōe vel aliquo de h̃mōi. de q̃d
dico meā culpā Cōfessor vero interroget eū si sit tal' de q̃
nō dubitet. q̃ tūc sup̃flau' ⁊ irrisibile Si ip̃e dolz de om̃ib'
peccat' venialib' ⁊ mortalib' p̃fessis. ⁊ si p̃ponit firmi' ab
illis abstinē seu ab om̃ib' mortalib' Si vero tal' h̃z aliqua
restituere. l' samā. l' res vl' p' iniuria satisfacē. ⁊ h̃mōi. si est
pat' facē q̃z citi' p̃t. absq̃ dilatōe aliq̃ q̃ restitutio quō siē
da sit. ⁊ q̃ ordine quo ad certa ⁊ in certa. vi. in. ij. p̃te. sum.
ti. de restitut' p' totū. q̃ si dicat se nolle istud facere l' non
posse. cū eū possit nō est absoluedus **L**ho. vt d̃r. ri. q. ij. c.
tūc vera p̃t tū sibi dici **M**isereat' tui ⁊c. s̃z nullo mō **E**go
absoluo te **P**ōt ec̃ ei iniūgi aliq̃d bonū faciendū. nō tamē
in p̃nia declarādō sibi hoc q̃ instructuosa sit tal' p̃fessio ei
⁊ sine remissione pctōi. de pe. di. v. c. falsas **S**i si patus est
facere om̃ia ad q̃ tenet tūc si ess̃ aliq̃ excoīcatōis sñia liga
tus. si nō p̃t eū absolue ab illo remitte eū ad ep̃m. seu ad a
liū q̃ possit absolue. vel tu vadas ad p̃curādū absolutōem
p' eo. ⁊ cū est absolut' ab excoīcatōe postea tu eū absolue a
peccatis ⁊ nō prius **L**ho. Si at̃ potes eū absolue h̃ūdo in
hoc sp̃ālē auctoritatē. si nō absoluiisti eū in p̃ncipio q̃d de
centi' fuit. nec tū est multa vis si fiat in fine p̃fessiois dum
mō fiat aū absolutōem a peccat' absolue eū p' hūcmodum
vt infra **P**rimo exigēdū est ab eo iuram̃tu vt sit patus
stare mādatis ecclesie q̃ illi h̃ent p' illa causa. quo iuram̃to
p̃lito iniūgat' ei hoc. s̃z incidit faciēdo h̃ aliquē canonem
p̃ponat nō amplius facere p̃tra illū Si vero p' offensa vel
dāno facto in aliū. p̃mittat satisfacē quātū p̃t. ⁊ hoc facto
denudatis h̃ueris p̃fessor seu absoluens cū disciplina l' vir
ga p̃cutiat eū dicēdo psal. **M**isere mei de'. vel alium psal
mū penitētiālē dādo ictū p' quolibet versu. postea x̃o gla
pa. ⁊ sicut erat. finit' subiungit. **K**yrieleyson. x. k. **P**f n̄r **E**t
ne nos. x. **S**aluū fac s̃nū tuū. **V.** **D**e' me' sp̃antē in te. x.
Eito ei dñe turris fortitu. **V.** **A** facie inimici. x. **N**ihil. p̃fi
ciat inimic' in eo. **V.** **E**t si fili' iniquitatis nō apponat nocē
ei. x. **D**ñe exaudi ordē meā. **V.** **E**t clamor me' ad te ve
niat. x. **D**ñs iobiscū. **V.** **E**t cū spū tuo **O**remus **D**e' cui

propriū est misereri semper ⁊ parcere suscipe deprecatores
nr̄am. ⁊ hūc famulū tuū q̄s s̄ nra excoīcatōis ligatū ⁊ mīse/
ratio tue pietatis absoluat. p̄ xpm̄. d. n. auctoritate oīp̄o
tentis dei ⁊ b̄tōrū aplōrū Petri ⁊ Pauli ⁊ dñm̄ pape
archiep̄i mibi p̄cessa ego absoluo te ab hoc vinclo excoīca
tionis q̄s incurristi. p̄p̄t infectōes man⁹ violentā in clericū
vel religiosum l̄ p̄p̄t ingressum in mōasteriū mōialū in
casu non p̄cesso ⁊ h̄mōi. Et si plurib⁹ sentēcijs est ligatus.
est dicēdū totiēs ego absoluo te ab excoīcatōe quā incurri
sti. p̄p̄t talē ⁊ talē cāz. ⁊ si pluries. p̄p̄t eādem cāz dicen
dum est totiēs quotiēs incurristi. tociens ego absoluo te.
⁊ restitue te sc̄tis sac̄is ecclie ⁊ cōioni ⁊ vnitati fidelium.
In nōie p̄ris ⁊ filij ⁊ sp̄s sc̄ti amē. Xberādo eū x̄sc̄p̄ amē.
Nota tū q̄ illa forma q̄uis dēat ob̄suari. vt eē de sen. ex
c. nup. nō tñ est ita necessaria q̄n simplici x̄bo fieri posset.
sed pe. de pal. ⁊ 3o de lig. Sicut ergo excoīcatio fieri p̄t
simplici x̄bo q̄uis nō dēat fieri. sic ⁊ absolutō. eē d̄ reg.
iur. c. oīs res. s̄ q̄n fr̄et h̄mōi absolutō in publico. vt erga
mulieres tūc cēt obmittēda h̄mōi x̄beratō ne denudeat pec
catū. Si x̄o q̄s p̄p̄t rē ablātā alteri eēt excoīcat⁹ q̄uis
restituerit. non tñ est absolut⁹. nisi iudex q̄ ptulit s̄n̄as eū
absoluerit. ⁊ h̄o declandū est p̄f̄ d̄is p̄ absolutōes ab h̄mōi
vt si nō est aliq̄ sentētia legat⁹ si bz aliquos casus pctōrū
ep̄o refuatozū de q̄bus nō potes absolue. nihilo⁹ absolue
eū ab illa q̄b⁹ potes sub hac forma. Si teneris aliq̄ vin
culo excoīcatōis m̄ic̄is ego absoluo te ⁊ restituo te sancti
sacramenti ecclie. In nōie p̄ris x̄. Mis̄ eā tui x̄. Fili⁹ dei
p̄ suā m̄iāz te absoluat. ⁊ ego auctoritate q̄ f̄ūgor absoluo
te ab oib⁹ pctis tuis. a q̄b⁹ possum te absolue. In nōie p̄ris
x̄. P̄ctā x̄o a q̄b⁹ nō p̄t eū absolue exp̄mat ei imponēs vt
h̄eat recursū ad ep̄m̄ l̄ ei⁹ vicariū. p̄p̄t h̄mōi absolutōem
⁊ dicat ea sibi incōfessione l̄ si eēt simplex ⁊ nesciēt ita b̄n̄
exp̄mere factū suū scribat p̄fessor in cedula illd̄. l̄ illa si sint
plura. vt illā portet penitēs ep̄o l̄ ei⁹ vicario sub hac forma
⁊ simili. Ratorē l̄atricē p̄nciū. p̄ h̄omicidio l̄ incestu tali gra
du ⁊ h̄mōi p̄misso absolue dū v̄re p̄nitati trāsmitto. vt ab
solutōis b̄ficiū impendendor⁹ ei salutarē p̄n̄as in iūgēdo
ip̄am sancte ecclie ⁊ reconciliēti. q̄ si ep̄s vel vicari⁹ remit
tat eū ad p̄fessionem ip̄m auctoritate illi⁹ iterū absoluat ab

...hanc ⁊ imponat
...restituere illi
...excoīcatōis
...p̄p̄t
...sentētia
...obmittēda
...nō
...p̄f̄
...d̄is
...p̄
...absolutōem
...p̄nitati
...trāsmitto
...absoluat ab

omnibus. et imponat penam p illo p quo nondū imposu
erat et cautū reddat illū ne illā cedulā alteri legēdā tradat
vel ec ipse p fessor si p̄t vadat. p eo ad ep̄m p auctoritate. si
sibi velit dare. ¶ Si vero ille non hz casum de rebus. v̄l si
h3. et p fessor p̄t de omibz absoluerē p̄missa ab solutione ab
excommunicatione minori. et alijs. vt sup̄. **Disaf** 2c. **Fili** dei.
2c. **Ego** auctoritate q̄ fungor ab oluo te ab omibz peccat
tuis In nomine p̄. et faciat tūc signū crucis cū dicit in no
mine sup̄ illū. nec est necaria m̄a⁹ impositio sup̄ penitētem
immo nec decēs fm **Tho.** p̄cipue sup̄ muliēs. magl. n. de
cet signatio crucis. et postea addat Passio om̄i n̄ri ihu xpi
et merita b. marie v̄ginis et om̄iū sanctorū et sc̄tāū dei me
rita. et q̄cqd boni feceris l̄ pponis facere. et mala q̄ sust ne
bis sint tibi in remissionē om̄iū p̄ctorū tuorū. que xba non
sunt obmittēda qz sunt magne vtilitat. s. om̄ia huiusmodi
dicū habeāt v̄lm̄ satisfactionis ex x̄tute clauū et sic ma
gis valēt **Tho.**

De p̄nia inuēgēda penitēti

In uēgēdo x̄o p̄niam penitenti hoc maxime attēdē
dū est fm oēs. vt sc̄alē des qz credas eū om̄ino p̄fice
re q̄ntūcūqz sit magn⁹ peccator. et fm **Cris.** meli⁹ est in huius
iustodi reddē roēm de nimia m̄ia qz de n̄ia iustitia. xxvi.
q. viij. c. allegāt **Dādo** ec libratē qz cū vna die obmittit. s.
oīoem inuēctā vel ieiunū possit in alia die supplē. ¶ Si x̄o
dubitaf de aliq. ne faciat p̄niam. puta ieiunū. dicas qz fa
ciat loco ieiunij elemosinā l̄ aliud **Oīoēs** x̄o p̄sonis qz de
facili solēt recidivaf in mortali raro vādē sunt l̄ p paucos
dies dāde sunt Ieiunia x̄o elemosine et p̄gnationes et hu
iustodi p̄nt dari p plēs dies. qz b̄n̄oi ec si fiāt in mortali
non sunt reitēdā qz valēt q̄ntū ad efficiē quē post se relin
quūt p̄ expletionē in satisfaciēte cū q̄s reuertit ad x̄am.
Tho. Querēdū est ec a penitēte si p̄t i dubitat facē peni
tētiā sibi datā. qz tūc nō est dāda. vel commutāda vel re
mittēda essz ¶ **Declarandū** est etiā peccatoribus magnis
fm **Hosti.** qz fm regulas ecclesie taratas. xxi. q. i. c. p̄d. can
dum p quolibz mortali essz septēnis p̄nia inuēgēda. et ideo
non credat p̄tā sua leuia. qz pua daf ei p̄nia. qz hoc fit ne
eam dimittat. quod esset ei mortale. oportet ei confessio
nem iterare si esset oblitus eius ¶ **Potest** etiam admo
neri qz faciat aliquod

memoriale de penitentia sibi infuncta vt melius illius re-
cordeſ. ⁊ ſi obliuiſcereſ qd ad te reuertat. vel ſi nō p̄t bñſa-
cere illā tu pmutabis eā ſibi. ¶ Si vero poſtea recordatur
de aliquo pctō criminali. quo tūc fuit oblitus ſi p̄t tui bñe
copiā reuertat ad te. q̄ſuis nō ſit ei nēcariū. vel vadat ad
aliū. nec teneſ niſi tū illud dicere. ¶ Si h̄z rota q̄ nō p̄t im-
plere vel dubitat. ſi tu hēs in hoc ſpālē auctoritatē diſpen-
ſa. vel potius in aliud piū pmuta. ſi vero nō hēs auctorita-
tē remitte eū ad ep̄m. l. ei⁹ vicariū. Caue ec̄ ne iniūgas pe-
nitētiā p̄ q̄z fiat p̄iuditiū aliēo iuri. aut p̄ quā deſ. occaſio
ruine ſpūalis alicui. aut p̄ quā poſſit manifeſtari alteri⁹ pec-
catū occultū. Confellum at̄ q̄ntū poteſ ſiudeas ad p̄tritō-
nem inducere verb̄ ſiue aū ſiue in p̄ceſſu ſiue poſt p̄feſſiōz
vt nō dicat pctā ſua q̄ſi fabulas ſ; cū deſeltatōne. ⁊ vt ait
Aug⁹. Caute ⁊ aſtute aliquā interrogādo q̄ credit illū ex ve-
ſcēdiā occultare Circa x̄o turpia ⁊ carnalia pctā nō de-
ſcēdās nimis ad p̄ticularē circūſtātiā. poſt q̄z habet ſpes
ties ſuſtitiens peccati ⁊ h̄mōi a remotis interrogando ne
addiſcāt b̄dies malitias ⁊ pctā que neſciunt. ¶ Tho. Admo-
uendū eū ſup oīa. vt vitet malas ſocietates. frequētet p̄feſ-
ſionem. audiat ſepe verbū dei. q̄rat orōes ⁊ p̄ticipatōes bo-
norum que trūit in religio nib⁹ ⁊ indulgentias.

De Infirmis. c. xij.

Qirca infirmos ſic agendus eſt. Aut em̄ talis eſt in pe-
riculo mortis. aut non. dico at̄ piclū mort⁹ nō ſolum
qz in extrēis p̄ſtitut⁹. ſed qz frequēt p̄tingit b̄dies mori ex
illainfirmitate. ⁊ medici dubitat. In tali caſu p̄t quilibz ab-
ſolui a quolibz ſacerdote de quolibet pctō ⁊ a quibet ſñia
abſq; alia licētiā cū piclū eſt in mora. ¶ Talis em̄ infirmus
aut iam amiſit loquelā l. ſum rōis. puta qz iā freneticus
aut nō ⁊ in p̄mo caſu. ſi bñ viuebat. vt bon⁹ fidel⁹. ⁊ frequē-
tabat cōfeſſionem cōiōnē ⁊ h̄mōi. ſi petiēit ſacra q̄ſuis ex
inſperato ⁊ talia acciderint. ¶ Vel ec̄ ſi mal⁹ ⁊ obliuatus
diu p̄ſeuerās in pctis. ⁊ diu nō p̄feſſus. ſi petijt ſacerdotē
vt p̄fiteret ⁊ oſtēdit ſe velle facē oīa q̄ d̄z. ⁊ interea factus
ē mut⁹ l. frenetic⁹ ⁊ piclū ē in mora d̄z p̄ſupponi p̄trit⁹ ⁊ ſa-
ciente aliq̄ p̄feſſiōez genēalē. p̄ eo ſic ſit in p̄plo ſacerdos
faciat abſolutōez ab oī ſñia ⁊ pctō. ⁊ p̄t iniūgē circūſtāti-
bus aliq̄d p̄ eo faciendū l. h̄edib⁹ aut p̄ ſangneis p̄ ei⁹ aīa.

si volunt acceptare **D**einde dñs dari eukaristia a p̄prio sa-
cerdote seculari. q̄uis nō sit p̄fessus q̄ nō potuit. l' ab alio
sacerdote seculari. nō at religioso. si nō habuit licētiā a p̄-
prio sacerdote vel ep̄o. alias ip̄e religiosus incideret in ex-
cōicationē papalē in hoc casu. hoc verū est nisi timere
de expuitōe l' vomitu ei⁹ q̄ tūc nō deberet sibi dari euka-
ristia. s̄ extrema vinctio tñ. ymmo ec̄ si nō potuit cōmūis
care. q̄ si p̄pter frenesim nō pmitteret se vngi. p̄t ligari ⁊
sibi violēter dari. **A**stantib⁹ at infirmo dñs credi si phibent
testimōiū q̄ petierit p̄fessōem. ⁊ oñderit signa p̄tritōis. **E**i
at nō est viū p̄fessus. vel q̄ notori⁹ pctōr incurrit subito az-
mētiā ⁊ mutitatē vel infirmitatē. nec p̄us nec p̄ oñdit sig-
na p̄tritōis nil ei dari dñs nec sacra. nec ecclesiastica sepul-
tura. **S**i x̄o nec loquelā amisit. nec amentia incurrit. debz
ab eo exigi pura p̄fessio pctōrū pl' ⁊ min⁹ s̄m q̄ patif tps
Nā si est in extremis de p̄ncipalib⁹ est interrogādū p̄maxi-
me inducēdo eū ad p̄tritōm cū spe venie. s̄. si nō est ita in
extremis. ⁊ vellz facē generalē p̄fessōm. de tota vita sua si
cut multi infirmi fecerūt. q̄uis nō sit necariū de his q̄ rite
alias p̄fessus est iterare p̄fessōem admittēda est. ⁊ tādē ab
solutio impendēda ab oīi sententia excōicationis ⁊ ab oīi
pctō. mō supradicto in ca. p̄cedēti. ita tñ q̄ si ligat⁹ essz ali-
qua excōicatione a q̄ p̄fessor ex illud piculū nō potuissz ab-
soluē. dñs ei iniūgi. q̄ si euadat infirmitatem q̄ziti⁹ comode
p̄t p̄stet se ei ad quē ordinare spectabat absolutio illi⁹ ex-
cōicationis. alias si nō faceret reincideret in eādē excōica-
tōem. ex de sen. ex. c. eos li. vi. **E**t si erat detēnis aliquo pec-
cato de casibus ep̄o resuati. nō optz q̄ iniūgat ei q̄ possz
sanitatē ad ep̄m vadat p̄ absolutōe. q̄ ad illud nō tenetur.
s̄ sufficit sibi illa absolutio. **N**ota tñ q̄ si tal⁹ essz vsurarius
public⁹ nō p̄t talis admitti ad p̄fessōem cōmuniōem ⁊ ad
alia sacramēta. nisi facta pri⁹ cautōe de restitutōe vsurarū
vel p̄missiōe ab heredit⁹ de hīndi. ⁊ si in casu q̄ amisisset
ip̄se loquelā. vel vsūm rōis oñdat p̄ signa p̄tritōis s̄m for-
mā iur⁹ q̄ habet in c. q̄q̄. de vsur. li. vi. **I**is pactis non
est p̄nia infirmo iniūgēda. q̄ eā facere nō possz. s̄ innotes-
cēda. vt dñ. xxvi. q. vii. c. ab infirmis. declarādo sibi talē ti-
bi darē p̄niam si essz sanus. q̄uis debēs facē multo ma-
iorē s̄m regulas ecclesie. s̄ q̄ non potes mō. n 1

cū er[is] san[us] facies hoc illud. I. venies ad me et tibi dabo. **I**st[ud] t[ame]n vltimū nō videt[ur] securū. q[uia] raro reuertit[ur] p[ro] p[er]nā si h[oc] d[icitu]r ali[us] d[icitu]r te disponet. dimittas p[ro] aia tua tū p[ro] p[er]nā. **P**ōt[est] e[ss]e in iūgi amicis l[icet] p[er] an[im]e aliq[ui]d p[ro] p[er]nā si vterq[ue] acceptat et si credat q[uod] satisfactiō sit in statu g[ra]t[ie] sup[er] om[ni]a em[an]at[ur] ausan[ti]us est. vt si d[icitu]r aliq[ui]d alicui. vel rōe malefici[us] vel p[er]ctus. l[icet] de positi vt aliter declar[et] b[ea]t[us] vt nō discedat cū alieno ab h[oc] seculo. ne in eternū dānet[ur]. **E**t de restitutōe et legatis ad pi[as] causas. p[ro] anima sua ita disp[on]at q[uod] cito cogant[ur] executores expedire et nō plōgare sicut sepe et quotidie faciūt. q[uod] si nollet sufficiēter disponē de restitutōe. siēda nō est absol[uti]o nēdus. **E**xhortā[ti]o est at[que] ad p[er]tritēdem s[ic] et p[er]sidentia diuine misericordie exemplo latrōis et meriti[us] passionis xp[ist]i. **S**i at[que] h[ic] nō possit copia sacerdot[um] q[ui]s bonū sit h[ic] in b[ea]t[is] picul[is] in mari viz bello l[icet] infirmitate vel morte violenta laici p[ro]fiteri. tū nō est nec[ess]ariū. q[uod] si fiat. et q[uod] euadat. tenetur tal[is] iterū de om[ni]b[us] illis peccat[is] p[ro]fiteri. q[uia] nō h[ab]eat ille clau[es] ecclesie. **S**i h[oc] infirm[us] nō est in piculo mortis si h[ic] casus sum excōicatōis. l[icet] p[er]ctā reuata ep[iscop]o d[icitu]r p[ro]fessor ire l[icet] mitte[re] ad ep[iscop]um si p[er]t[ur] p[ro] auctoritate b[ea]t[is]. tū mō tali q[uod] nō p[er]dat p[er]ctōē. nisi p[ri]us ille sibi dederit licētia nōiandi eū. **S**i h[oc] infirm[us] h[ic] indulgētia in articulo mortis a papa appin[qu]ante morte sic p[er]t[ur] fieri absol[uti]o p[ro] om[ni]a supradicta p[er] dicta indulgentia. **F**orma absol[uti]ōis in articulo mortis

Misereat tui etc. Auctoritate d[omi]ni n[ost]ri ihu xp[ist]i et b[ea]torum ap[osto]lorum Pe[tri] et Pauli. et d[omi]ni n[ost]ri pape. **M** et sc[ilicet] romane ecclesie. in hac p[ar]te tibi p[er]cessa sp[iritu]aliter et mihi p[er]missa. cōcedo et do tibi plenaria indulgētia et remissionem om[ni]um p[er]ctōr[um] tuorū. de q[ui]bus ore p[ro]fessus es. **N**ota h[ab]e an meli[us] sit dicē de q[ui]bus mō p[ro]fessus es. an de q[ui]bus ore cōfessus es. et corde p[ro]fiteri. q[uod] nō cōmiserit sub p[re]textu illi[us] indulgētie in q[ui]ntā clau[es] ecclesie. se extēdunt. q[uod] quidē plenaria indulgētia sit tibi in augmētū virtutis et g[ra]t[ie] et acquisitōis vite eterne. **I**n nōie p[ri]s et filij et sp[iritu]s sancti **A**men

Forma Absol[uti]ōis ab excōicatōe minori
Ego te absoluo a vinculo excōicatōis q[uod] incurristi p[er]t[ur] cipādo cū excōicat[us] in casu nō p[er]cesso in loq[ui]a. in cibo. l[icet] potu et b[ea]t[is]. et restituo te sanct[is] sacramēt[is] ecclesie. **I**n nōie p[ri]s et filij et sp[iritu]s sancti **A**men. **N**ota vero q[uod] in absol[uti]ōe ab excōicatione

maiori v3 primo erigi iuramentum vt scz iuret stare manda
tis eccle. que s. hēt ei ab absolūte p tali materia. quo scō
inpōi ei dnt mādātā rōnabilia. vt satisfaciāt ei quē lesit. vt
dānificauit si p̄t. si tñ p bmdī est excōicat. p̄cipue ei in iūm
gēdū est. ne āpli veniat ptra illū canonē vel si fuit excōica
t. ppter xberationē dēici. non āpli xberet. Scōdo eritis
būeris absolūed. v3 xberari cū xga dicēdo i. s. **M**i serere
mei dō. l. alū p̄s p̄nialē ad quēlibz xsum dādo vñū ictū. po
stea subiūgat. p̄r n̄r. **E**t ne nos. **E**alū fac vñū r̄. put pau
lo añ sup̄ notatū est. **D**e? cui p̄pūm est mise. r̄. tñ h̄is au
ctōitatē absoluet sic dicēdo. **A**uctoritate oīpotēt̄ dei. r̄.
put sup̄. plene dēū est. **F**orma absolutionis a peccatis

Et tene? aliq̄ vinclo excōica **E**xcoīcatōis minoris
tionis lpticipatōis a q̄ possum te absolūe? absoluo
te. r̄ restituo te sancti sacris eccle. in nomine p. r̄. **I**is n̄r
ihs xps te absoluat. r̄ ego auctoritate q̄ fungor absoluo te
a peccat̄ tuis. in n. p̄ris. **O**ia bona q̄ fecer̄ l facies r̄ d̄tq̄d
pater. l pat er̄ sit tibi in remissōnē p̄cōrū tuorū cōmū r̄
augmētū grē r̄ p̄mū vite et̄ ne. **A**mē. **F**orma sacram̄

Ego te baptiso. In nomine p. r̄ f. **T**i baptisatis
r̄ s. amē. **A**bo. in. iij. ego r̄ amē non sunt de subā sa
crām̄ti. tñ dīcī dnt ex statuto r̄ p̄suetudine eccle. **E**z si dū
bitat̄ si es baptisat? non te baptiso. **E**i non es baptisatus
ego te baptiso. in nomine. p̄ris. r̄ f. r̄ s. amē. **F**orma

Quoniam **C**onsecrationis seu crismatis cādē p̄ ep̄m
te signo cruc̄. r̄ crismo crismate salut̄. In nomine p.
r̄ f. r̄ s. **A**men. In fronte dēf. r̄ cum crismate p̄secrato ab
episcopo. **A**bo. in. iij.

Formā Absolutio a peccat̄

Ego absoluo te a peccatis tuis In nomine p̄ris r̄ f. r̄
s. **A**men omnia vero alia sunt ad bene esse **A**bo.

Forma Extreme unctionis. r̄ p̄mo ad oculos.

Per istam sc̄tām vñctōem r̄ suam p̄ssimam misericō
diā parcat tibi dñs quicq̄d p̄ visum deliq̄st̄ fm ordi
nē istrū p̄dicatōrū. vel sic fm clericos seculares. quicq̄d
vitiōrū oculo deliquisti Inungo oculos tuos isto oleo sano
ctificato In nōie p. r̄ f. r̄ r̄. **A**bo. in. iij. s. luanda est p̄or̄.

Gregoriana ⁊ fienda est vinctio in sex locis corporis ad m^u
n^o. p^omo in vtrisque oculis dicēdo vt sup^a. sc^odo in vtrisque auribus
dicēdo p^o utā rē. vt sup^a. ad illud quicquid ⁊ exiit sic dereliquit
p^o auditu l^o auris vitio deliquit. tertio in naribus dicēdo per
utā rē. quicquid deliquit p^o odoratu l^o narium ultimo deliquit. q^o
to in ore clauso dicēdo p^o utā rē. quicquid p^o gustu deliquit. vel
quicquid oris vitio deliquit. quinto in vtrisque manibus ab intro in
palms. dicēdo p^o utā rē. quicquid deliquit p^o tactu. l^o tactus vi
tio. vi. in pedibus ambob^{us} in p^ote superiori dicēdo p^o utā rē. q^o
quid deliquit p^o gressum l^o incessum. l^o recessum. l^o talium vitio de
liquit Clerici seculares addunt. vii. ad liberos. q^o fieri d^o vbi ē
p^osuetudo. s^o nō v^oat^{us} ordo p^odicatorum erga fr^os. ⁊ sit in remi
bus dicēdo p^o utā rē. quicquid liberos vel p^o carnis vitium deliquit.
Ita. ⁊ dū sūt vinctos dicant^{ur} hec v^oba sel^o tū.

Hoc est v^om Th^o. **¶ Forma p^osecratōis corporis** **¶**
in. iij. Hoc est em^o corp^o meū. sū tū nō est de subā p^ose
cratōis. nihilomin^{us} tū nō d^o obmitti. alias peccaret mortu^{us}

Hic est em^o ca^o. **¶ Forma p^osecratōis sanguinis**
hic sanguinis mei noui ⁊ eterni testamenti ministeriū fi
dei q^o p^o vobis ⁊ p^o multis effundet in remissionem peccatorum.
Omnia. n. v^oba hec sunt de subā p^osecratōis p^oter. n. v^om th^o.

Qui cū sūt. vij. v^om **¶ Forma ordinū in primo**
Th^o. quilibz h^oz formā suā sciendū est v^om Th^o. in. ii.
q^o tūc in p^omi^o character seu recipit^{ur} ordo cū p^orectu in i^ou
mētū illi^{us} ordinis tāq^{uam} materiā ab ep^o dicēte formā illius
ordinis tāgit manū ordinat^{ur} ad illū ordinem.

Ilis q^o ordinant^{ur} ad hūc **¶ Forma ostiarij.**
ordinē tradit ep^os clau^{es} ecclesie dicēs Hic a^ute q^{uod} si
red^o lituri deo rōm. p^o his reb^{us} q^o his clauib^{us} recludunt^{ur} Ar
chidiacon^{us} d^o ostiū ecclesie facit illos tāq^{uam} **¶ Forma lectorat^{us}**

Hic tradit ep^os codicē de quo lectur^{us} v^oba. sic p^oph^o.
vt missale. vel eplariū librū dicēs Accipite ⁊ estote ver
bi dei lectores habitari. si fideliter ⁊ deuote impleueritis
offitiū v^om p^ote cū his q^o v^obū dei ab initio ministrauer^{unt}

Hic tradit ep^os libellū **¶ Forma Exorcistatus.**
in q^o scripti sūt exorcismi. vel illū vbi exorcizat^{ur} aqua
benedicta l^o aliū dicēs Accipite ⁊ cōmēdate mēorie. ⁊ habe
tote p^otatem imponēdi man^{us} sup^a energumenos. siue bapti
zatos. siue cathecūos **¶ Forma Acolitatus**

Hic tradit eps ceroferariū. i. candelabrum dicens. Accipite ceroferariū cum cereo et sciatis vos ad accendēda luminaria ecclē mācipati. Accipiat etiā vrceolū vacuū ab archid. acōo dicēte epō. Accipite vrceolus ad effundēdum vinū et aquam in eucharistiam sanguinis Christi.

Forma Subdiaconatus.

Hic datur calix vacuū cum patena ab epō. et vrceolus cum aqua et manili. i. bacili et manutergio ab archidiacono dicente. Videte cū mīsteriū vob tradit. et iō si vsq tūc fuit. et tardi ad ecclāz amō dētis esse assidui. Si vsq nunc fuistis somnolēti amodo vīgilet. Si vsq nūc ebriosi amō sobrii. Si vsq nūc inhonesti amodo casti. Oblatōes q veniunt in altari panes. ppositōis appellātur. de ipīs oblati onibus tñ dōs poni in altari qstū possit pplo sufficē ne ali quid putridus in sacratio remāeat. Palle xō q sunt in subtratoria altari in alio vase dñt leuari. In alio corpales et palle. Ubi at corpales lote fuerint. nullū aliud linteamē dōs lauari. Ipa at aq dōs in baptisterio mergi. Itē admoneo vt vos exhibeatis ita. vt deo placere possitis.

Forma Diaconatus.

Hic tradit eps librū euāgeliorū dicēs. Accipite pātem legendi euāgelīū in ecclā dei tam p viuis qz p defunct. In nōie dñi amen. Itē eps pōit manū sup caput eius dicēs. Emitte in eū qsum spm scīm et Itē dat ei stolam dicēs. Accipite stolā. vt pōs in pontificali. In datione tñ euāgeliorū libri km Thō. character impmitur.

Forma Presbiteratus.

Hic eps tradit calicē cum patena pparata. i. cū vino in calice et hostia in patena. als nō reciperēt character km Thō. Si non esset pparata dicēs. Accipite pātem offerre sacrificiū deo missamq celebrare tam p viuis qz p defunct. In nōie dñi amen. Itē ab epō impōitur manus sup ordinādū et oēs sacerdotes cū eo ibi pntes dicēte ipō epō. Oremus Dilectissimi dñi et. vt in pōtificali. De. de tarantas o dixit q in impositōe manū impmat character. Primū tñ veri est et cōius km Thō. s. in pōrectōne calic ppati. itē iniūgūf man⁹ sacerdoti cū ordinat ab epō. dicēte Cōsecrare et scīficā et Itē aptat sibi stolā sup bue ros dicēs Accipite iugum dñi et Item vestit n iij

eā cū casula. i. planeta dicens. Stola innocentie rē. Nota
ergo qd si p̄mū fuerit obmissum. i. porrectō calicē p̄paratū
totū d̄s iterari quasi nihil sit factū. Si x̄o istud fuerit ob̄
uatus ⁊ aliqd de p̄dictis alijs fuerit obmissum. nullo mō d̄s
iterari ordinatio. s̄z qd obmissus est d̄s sup̄leri ab eō in ali
a ordinatōe. ⁊ interim nō celebret.

¶ Forma Sacramenti matrimonij.

Don est determinata. Est at forma illa exp̄ssio p̄sen/
sus p̄ x̄ba vii. in alterū piugū vt accipio te in vxorē
I accipio te in virū. l. cūz interrogat. si vult talē in vxorē vt
virū ⁊ r̄ndz qd sic. l. si loq̄ nō p̄t p̄ scripturā. l. alia siḡ exp̄mē
¶ Explicit. iij. ps. ⁊ p̄ p̄is tot⁹ tractat⁹ siue ¶tia p̄sensuz.
summula de cōfessore cū interrogatōib⁹ fiendis Reueren
diſſimi fratris Anthōij. florētie archiepi. ¶ius d̄e incipit.
c. i. de f̄titutōib⁹ in genere in quo ponit. xx. man⁹ rapiētū
q̄uz q̄libet h̄z. v. digitos seu modos. ec̄ sunt cētū mōi in
q̄bus sit reſtitutō vel errogatio. vt ps in. ij. pte sum. ti. ij.

Dep̄ma manu feneratoria p̄t intelligi illud
qd h̄etur Apoc. xvij. Uidi mulierē sedētes su
per bestia coccinea. i. diabolu h̄nte in manu
e⁹ poclm aureū. hec m̄r ē cupiditas q̄ in māu
l. i. ope vsure h̄z diuitias q̄s sitit. s̄z n̄ extinguit e⁹ sitit. s̄z so
lum delectat in vidēdo. hec at. v. modos sic mā⁹ h̄z. v. digi
tos. Et p̄m⁹ in pignorb⁹. q̄n. s̄. q̄s. p̄ mutuo alteri sc̄to reci
pit pign⁹ ab eo rei mobil⁹ vt vestimētū. seu lucrū eq̄ seu bu
lusmōi aut imobil⁹. vt possessiōz. ex q̄ capit fructū seu lucrū
nō p̄putās in sortē. qd vsura est. nisi in casu cū gener a so
cero quousqz h̄eat ab eo dotes sustinēs onera m̄rimōij ac
cipit possessiōz ab eo in pign⁹. ex de vsur. c. salubriter. Et
de hoc diffuse in. ij. pte sum. ti. i. c. ¶ Sc̄ds digit⁹ seu mod⁹
ē indisposib⁹. cū. s̄. q̄s. depōit pecūlas apud mercatorē vel
cāpsorē vt vtat ea. saluo tñ capitali suo. ⁊ cū intēdōe p̄nci
paliter aliqd p̄cipiēdi vltra sortē nulla tñ sc̄tā pactōe sup
hoc. ec̄ vsura est. xiiij. q. iij. si feneratoris. ⁊ de hoc in. ij. pte
sum. ti. i. c. ¶ Teri⁹ mod⁹ in emptōib⁹ ⁊ veditis. cū. s̄. vendit
merces vltra iutū p̄tiū rōe dilatōis t̄p̄is in soluēdo p̄ciuz
⁊ hoc in se rē illā intēdebat fuare in futurū qn̄ tñ quātū
vedit l̄ plus sperabat vaiitūrā. Sicut qn̄ rē emit min⁹ iusto
eo qd āicipat t̄p̄s solutōis p̄tiū an̄ qz r̄cipiat m̄cē. vt puta